

6/2023

report

TAROS: ČESKÁ „SUCCESS STORY“

STRANA 26

„ANI TO NEZKOUŠEJTE!“
O strategickém plánování
s Janem Jirešem
strana 6

SIMULÁTOR H-1 VE FINÁLE
První a jediný v Evropě,
provozovat ho bude LOM Praha
strana 14

NOVÝ ZDROJ MOCI
Kdy do válčení vstoupí
umělá inteligence?
strana 22

ŽIVOT PÍŠE PARADOXY
Voják a malíř Josef Schejbal
(1924–2006)
strana 40

8. 5. Prezident republiky Petr Pavel jmenoval u příležitosti Dne vítězství do hodnosti generálporučíka náčelníka Generálního štábu AČR Karla Řehku a jeho prvního zástupce Iva Střechu, do hodnosti generálmajora velitele Pozemních sil AČR Romana Náhončíka a velitele Vzdušných sil AČR Petra Čepelku. Do hodnosti brigádního generála jmenoval Romana Hythu, ředitele sekce zpravodajského zabezpečení AČR Ministerstva obrany, Vladimíra Studeného, ředitele Agentury personalistiky AČR, a Róberta Dziaka, zástupce velitele Pozemních sil AČR.

10. 5. V Aeru Vodochody byla zahájena sériová výroba čtyř podzvukových cvičných letounů L-39NG pro státní podnik LOM Praha. První dva letouny budou vyrobeny koncem roku 2024, další dva v roce 2025. Budou sloužit k základnímu a pokročilému výcviku pilotů AČR a nahradí stávající Albatrosy L-39C, kterým končí technická životnost. Součástí dodávky je rovněž úvodní výcvik pilotů a pozemního personálu, speciální a výšková výstroj, pozemní vybavení včetně počáteční sady náhradních dílů, jakož i pozáruční podpora této nové výcvikové platformy.

23. 5. Ministr obrany Jana Černochová podepsala spolu se svým americkým protějškem Lloydem J. Austinem ve Washingtonu Dohodu mezi ČR a USA o spolupráci v oblasti obrany. Smlouvu teď čeká projednání v obou komorách parlamentu a následně ratifikace prezidentem ČR.

24. 5. Vláda pověřila ministryni obrany Janu Černochovou jednáním o možnosti připojit se k nákupu tanků Leopard v nové verzi 2A8, který plánuje Německo. AČR se tím otevírá cesta k pořízení špičkové pozemní platformy, zavedené v řadě evropských armád a kompatibilní s jinými armádami NATO. Od společného postupu s Němcem si česká strana slibuje výrazné snížení ceny, zkrácení dodávek a zajištění adekvátní logistické podpory. Tanky států zapojených do společného nákupu by se lišily prakticky jen komunikační technikou, kterou používá každý jinou, což značně usnadňuje společná cvičení, údržbu i opravy. Jednalo by se se přibližně o 70 tanků s dodáním do konce této dekády.

24. 5. Státní podnik VOP CZ podepsal na veletrhu IDET v Brně memorandum o spolupráci se společností Thales o možnosti zavedení vozidla Bushmaster do Armády ČR, zejména ženijního vojska. Chráněné vojenské vozidlo Bushmaster se osvědčilo při operacích na Středním východě, v Evropě, Africe a Tichomoří a je dobře známé svou schopností chránit vojáky. Společně s Thales a VOP CZ se bude na jeho integraci, na dodávkách vybraných systémů v oblasti optoelektroniky, komunikace a C4ISTAR a na přizpůsobení specifickým požadavkům AČR podílet česká firma PRAMACOM-HT.

24. 5. Armáda na veletrhu IDET v Brně slavnostně převzala nové obrněné vozidlo TITUS (Tactical Infantry Transport and Utility System). Celkem 62 vozidel vojáci převezmou do konce roku 2024. Modulární víceúčelový obrněnec představuje výrazný posun v digitalizaci soudobého bojiště. Je schopen přijímat a předávat informace od bojujících jednotek do místa velení v řádu minut. Zajišťuje tak interoperabilitu systému velení a řízení na brigádní a praporeční úrovni v souladu se standardy NATO. Dvaadvacet kusů je ve verzi velitelsko-štábní a spojovací, dvacet vozidel bude využíváno jako místo koordinace palebné podpory. Většina poputuje ke spojovacím jednotkám 4. a 7. brigádního úkolového uskupení, kde nahradí zastaralé rádiové provozovny typu R-5, R-6 a R-7.

24. 5. Vláda schválila nákup 246 švédských bojových vozidel pěchoty CV90 včetně 29 dílenských vozidel, školení, náhradních dílů a dalšího příslušenství, celkem za přibližně 59,7 miliardy korun včetně DPH (cca 49,3 mld. Kč bez DPH). Armáda původně požadovala 210 kusů a možnost opce na dalších 36 kusů, nakonec však bylo využito výhodné švédské nabídky zachování původní jednotkové ceny. Smlouvu se švédskou stranou ve stejný den podepsal vrchní ředitel sekce pro vyzbrojování Lubor Koudelka. Nákup je nezbytný pro splnění klíčového aliančního závazku: vybudování těžké pozemní brigády do roku 2026. Smlouva zajišťuje minimálně 40% podíl českého obranného průmyslu na zakázce, spolupracovat by na ní mělo kolem 30 českých podniků.

Milí čtenáři,

po devíti letech se podařilo dotáhnout do konce kontrakt na pásová bojová vozidla pěchoty. Bevka budou! Modernizace uspíšená válkou na Ukrajině nabývá na síle, v běhu je řada dalších větších i menších projektů. Jedním z nich jsou moderní bojové vrtulníky Viper a Venom – letecký simulátor pro ně je ve finále. O strategickém plánování projektů výstavby Armády ČR jsme se proto rozhodli pohovořit s vrchním ředitelem sekce obranné politiky a strategie Janem Jirešem. A protože spolu s tím, jak jsou navyšovány prostředky na obranu, je potřeba hlídat jejich účelné vynakládání, podívali jsme se zblízka i na systém řízení rizik v resortu.

Byla podepsána dohoda o obranné spolupráci s USA (DCA), která umožní operativní spolupráci s americkou armádou a současně nastavuje pro naši stranu výhodnější podmínky. Zároveň je to dvaatřicet let, co naši zemi opustil poslední sovětský okupační voják. Připomínáme si také tuto významnou událost.

Velkým tématem dneška je umělá inteligence – a platí to i pro vojenství. Její význam na bojišti do budoucna obrovsky vzroste, tvrdí náš přední odborník plukovník Jan Mazal, a musíme s tím počítat už dnes. Máme naštěstí vlastní želízko v ohni: státní podnik VOP CZ na veletrhu IDET představil čtvrtou generaci automatizované taktické robotické platformy TAROS, jež je určena pro bojovou a logistickou podporu mechanizovaných, průzkumných a speciálních jednotek ve složitém operačním prostředí s vysokou mírou rizika a je schopna pohybu v různých klimatických podmínkách a těch nejnáročnějších terénech.

Připomínáme si smutné výročí heydrichiády, útoku na Reinharda Heydricha a krvavé nacistické odplaty. Vzpomínáme proto v časopise na statečné parašutisty Jana Kubiše a Josefa Gabčíka. Ještě se také znovu ohlížíme za našimi letci z RAF. Žije už jen poslední z nich – Jiří Pavel Kafka... Byl jedním z 699 židovských dětí propašovaných do bezpečí sirem Nicholasem Wintonem.

Naši krajané však ve Velké Británii sloužili také u pozemního vojska. A tak pro vás píšeme i o naší samostatné obrněné brigádě a navrch přidáváme podivuhodné osudy jednoho z jejích příslušníků – malíře Josefa Schejbala.

Těm z vás, kteří se chystáte na dovolenou, přejeme příjemný odpočinek, a všem, kteří ještě musejí počkat, ať to rychle uběhne!

Váš Filip Tesař

POMOZTE S OFENZIVOU OBRNĚNÝM IVECEM

Ofenziva se blíží. Naše průzkumná jednotka s vydatným českým zastoupením působí při 72. brigádě na jižním úseku donbaské fronty. Plní úkoly v předních pozicích i týlu nepřítele, místech klíčových pro úspěch ofenzivy. Potřebujeme vozidlo. Běžný džíp se nedostane dost blízko a vejdemo se do něj sotva s normálním vybavením. Pokud nám dojde munice, zemřeme. Auto nám poslouží i jako pojízdný sklad. Oblast je silně zaminována, všude létají granáty, vysoká balistická odolnost je nutná. Soukromý sběratel je ochotný odprodat vhodný vůz za skvělou cenu.

Donio

PODCASTY	4
ODCHOD SOVĚTŮ Z ČESKOSLOVENSKA	5
„ANI TO NEZKOUŠEJTE!“	6
ARMY DEN OPĚT ZABODOVAL	10
SVĚT BEZ RIZIK NEEXISTUJE	12
NASKAKOVAL JSEM DO ROZJETÉHO VLAKU	13
SIMULÁTOR H-1 VE FINÁLE	14
OBRAVNÁ DOHODA S USA	16
BÉVÉPĚČKA BUDOU!	17
EBOLA, SARS I ANTRAX	18
VALVET – SÉRIE NOŽŮ OD VETERÁNŮ PRO VETERÁNY	20
NOVÝ ZDROJ MOCI	22
OTÁZKA PRO... JANA MAZALA	24
ČESKÁ PŘEDZVĚST BUDOUCNOSTI	25
ČESKÁ „SUCCESS STORY“	26
HISTORIE VÁLČENÍ VE 12 KROCÍCH	32
IVO ZELINKA NA GABČÍKOVĚ BICYKLU	33
„NEZASTAVÍ MNE ANI TO NEJHORŠÍ“	34
RECENZE	36
ZA VŠECHNY, KTEŘÍ TO NEVZDALI	37
NEJSEM HRDINA, MĚL JSEM JEN V ŽIVOTĚ ŠTĚSTÍ	38
ŽIVOT PÍŠE PARADOXY	40
ZPRÁVA O ŽIVOTĚ JOSEFA SCHEJBALA	42
DĚTI HRDINŮ: S JAKO „SUGAR“	43
BATTLEDRESS S DOMOVENKOU CZECHOSLOVAKIA	44

PŘÍLOHA **dukla**sport

V REPREZENTACI SLALOMÁŘŮ TRIO Z DUKLY	48
ADAMCZKOVÁ SE ZAPOJÍ DO STARDANCE	50
STARONOVÁ KRÁLOVNA BÍLÉ STOPY	51
SPORTOVCI A TRENÉŘI ASC DUKLA PŘEVZALI DĚKOVNÉ LISTY ZA MEDAILLE A VÝBORNOU REPREZENTACI	52

Podcast ANATOMIE OBRANY
naleznete na platformách Spotify,
Apple podcast, Google podcast.
Všechny díly tohoto pořadu včetně
fotografií hostů najdete také na
www.army.cz.

DUKLA, TOVÁRNA NA MEDAILE

Dukla je pojem. Není snad sportovního fanouška, který by ji neznal. Zákulisí Armádního sportovního centra poodhalí jeho ředitel plukovník Pavel Benc. Jaká je historie a současnost Dukly? Jaké má plány do budoucna? Jak vzpomíná bronzový medailista z olympiády v Calgary na svou sportovní kariéru?

Armádní sportovní centrum Dukla se za svou dlouholetou historií stalo skutečným fenoménem. Dukla má na svém kontě ohromující množství zlatých, stříbrných a bronzových medailí z nejvýznamnějších událostí sportovního světa. Vychovala ikony jako Emil Zátopek, Jan Železný, Kateřina Neumannová, Roman Šebrle, Barbora Špotáková a mnoho dalších.

Hostem v dalším dílu podcastu Anatomie obrany byl ředitel ASC Dukla plukovník Pavel Benc. Jedná se skutečně o odborníka na slovo vzatého, který představuje stejné hodnoty jako právě Dukla. On sám může být hrdý na mnoho sportovních úspěchů, mezi které lze řadit i bronzovou medaili za běh na lyžích ze zimních olympijských her v Calgary v roce 1988.

Dnes už svou sportovní kariéru pověsil na hřebík, ale to neznamená, že se sportu již nevěnuje. V současné době působí jako ředitel Armádního sportovního centra Dukla. Jak vzpomíná na svůj zisk olympijské medaile? Jaké zázemí zajišťuje Dukla pro své sportovce či jak vidí budoucnost tohoto centra?

To a ještě mnohem více v rozhovoru o legendárním klubu, jehož dres oblékalo 32 olympijských vítězů, stovky mistrů světa a tisíce mistrů republiky.

ČERNÉ BARETY ANEBO VOJENSKÁ POLICIE

Ministerstvo obrany nezahrnuje pouze pozemní a vzdušné síly, ale i Vojenskou policii (VP). Zajímavostí je velké spektrum její působnosti. Ať to je K-9 (tedy psodvů), ochranná služba nebo třeba pyrotechnici. Jak její funkci vidí nový náčelník plukovník Jiří Roček, uslyšíte v tomto díle.

I armáda potřebuje někoho, kdo bude hlídat pořádek. K tomu existuje Vojenská policie, kterou můžete snadno identifikovat podle černých baretů a nášivek s označením „VP“. Jedním z jejích úkolů je ostraha vojenských objektů a osob. K tomuto účelu mají veliké spektrum možností – od zásahových jednotek a jednotek psodvů, přezdívaných K-9, přes pyrotechniky až po specializované techniky, jako je autonomní robot TAROS (UGV SOM-6).

Vojenská policie má velmi širokou působnost. Jedním z jejích úkolů je ochrana klíčových osob resortu obrany, jako je ministryně obrany nebo náčelník Generálního štábu. K tomuto účelu existuje Ochranná služba VP. S její činností byl současný prezident České republiky natolik spokojen, že si dva její příslušníky vzal s sebou na Hrad jako novou posilu své ochranky.

Říkali jste si někdy, co Vojenská policie může a co nemůže? „Laicky řečeno, všude tam, kde je vojenský objekt nebo cokoliv vojenského, všude tam je působnost Vojenské policie,“ zní odpověď náčelníka Vojenské policie plukovníka gšt. Jiřího Ročka. Zajímalo vás někdy, jak se řeší dopravní nehoda mezi civilním autem a vojenskou technikou? Pusťte si tento díl Anatomie obrany.

Text a foto: Šimon Klein

27. ČERVEN 1991

ODCHOD POSLEDNÍHO SOVĚTSKÉHO VOJÁKA Z ČESKOSLOVENSKA

Koncem června si připomínáme zakončení okupace zahájené v srpnu 1968 čtyřmi armádami Varšavské smlouvy. Jak všichni dobře víme, Leonid I. Brežněv a jeho věrchuška tak v politické rovině řešili potlačení smrtelně nebezpečného demokratizačního viru pražského jara a v rovině vojenské napravovali poválečné důsledky spojenecké dohody z prosince 1943, díky níž nebyly ve strategicky umístěném Československu trvale rozmístěny žádné sovětské jednotky.

Více než dvacetiletou devastaci politického, ekonomického, národnostního i kulturního života během tzv. normalizace sice na sklonku roku 1989 ukončila vnitřní imploze československého komunistického režimu, nicméně okupace Střední skupiny sovětských vojsk trvala i nadále. Nebylo divu, že jedním z prvních společných požadavků opozice, zejména studentů a Občanského fóra, bylo odstoupení nomenklaturních komunistů spjatých se srpnovou okupací 1968 a odchod sovětských jednotek.

Jednání o stažení těchto útvarů nebyla vůbec jednoduchá, protože důstojníky a vojáky okupačních jednotek či jejich rodinné příslušníky v Československu nečekalo v rozkládajícím se Sovětském svazu nic dobrého. Nicméně již během návštěvy Václava Havla v Moskvě se 26. února 1990 podařilo podepsat mezi československou a sovětskou vládou dohodu o odsunu okupačních vojsk, který měl být proveden ve třech etapách a završen ke konci června 1991.

Poslední velitel Střední skupiny sovětských vojsk generálplukovník Eduard A. Vorobjov v předvečer podpisu mezivládní dohody na velitelství v Milovicích oznámil, že Československo opustí 73 500 vojáků, 1 220 tanků, 2 505 obrněných vozidel, 1 216 kusů dělostřelecké techniky, 77 bojových letounů, 146 vrtulníků a další vojenské techniky.

Přestože byl odsun ze sovětských posádek zahájen bezprostředně, okupační vojska zůstala až do svého definitivního odchodu specifickým mocenským faktorem, který mj. ovlivňoval

politické dění a brzdil transformaci Československa. I nadále zde působily zpravodajské složky podřízené zvláštnímu odboru KGB SSSR a rezidentury vojenské rozvědky GRU, které sice musely část své agenturní sítě zakonzervovat, ale jinak pokračovaly v hájení a prosazování sovětských bezpečnostních zájmů.

Nemůžeme se například divit, že k přijetí takzvaného lustračního zákona, který měl vyloučit podstatnou část komunistických mocenských struktur – včetně absolventů kurzů a škol KGB – ze špiček vládních i veřejných struktur, došlo až počátkem října 1991. Osobně jsem přesvědčen, že odchod sovětských vojsk, který mnohonásobně překonal dobu jejich příchodu, byl jedním z faktorů, jež zajistily institucionální přežití komunistické strany a její další dlouholeté destruktivní působení v česko(slovenském) politickém systému.

Završení odsunu okupačních vojsk nicméně přišlo v pravou chvíli. Mocenský souboj uvnitř sovětských mocenských struktur totiž mezitím dospěl k vyvrcholení: koncem srpna 1991 vyvolali konzervativci z vedení KSSS puč proti generálnímu tajemníkovi a sovětskému prezidentovi Michailu S. Gorbačovu. Vnitřní konflikt se tak nepřenesl do států střední a východní Evropy a jeho dopady se omezily výhradně na Sovětský svaz, který se nevratně rozpadl.

S odstupem času musíme konstatovat, že s důsledky sovětské okupace se stále ještě vyrovnáváme. Politickým návratem na Západ, obnovením civilního řízení armády, vstupem do NATO a aktivním podílem na kolektivní

obraně euroatlantické civilizace, ale také postupným odstraňováním ekologické zátěže atd. A to celé bez jakéhokoli podílu Ruské federace jako nástupnického státu Sovětského svazu na finančních či jiných náhradách za způsobené miliardové škody.

S čím se ovšem příliš vyrovnat nelze – a co nelze ani odpustit – jsou oběti bezprostředně způsobené v důsledku vojensko-politického rozhodnutí o vstupu protiprávním jednáním okupačních vojsk: prozatím dokumentovaných 400 mrtvých československých občanů (ještě v roce 1990 šlo o 9 obětí), stovky trvale zraněných a tisíce jinak postižených, jejichž osudy měly následně tragický vliv na život celých rodin. Okupace zcela jednoznačně prodloužila existenci totalitního režimu v Československu a zabránila rozpadu sovětského středo- a východoevropského bloku.

Za všechny tyto události, za všechny tyto oběti nesou odpovědnost garnitury imperiálních sovětských vládů, stejně jako dnes za nevinné mrtvé na Ukrajině garnitura jejich nástupců – imperiálních vládců v Kremlu.

Proto nezapomínejme!

Text: Pavel Žáček,

foto: RIAN, Wikimedia Commons

„ANI TO NEZKOUŠEJTE!“

O obranném plánování s vrchním ředitelem sekce obranné politiky a strategie Janem Jirešem.

- Nedaleko od českých hranic probíhá válka. Zasáhnout může i nás a naše spojení.
- Současná vláda je po deseti letech první, která má názor na podobu naší obrany a uvědomuje si nahromaděný dluh.
- Hledá se optimální podoba střednědobého plánování: flexibilního a současně předvídatelného. Součástí toho je zákon o financování obrany České republiky.
- Vynaložit efektivně, zodpovědně a transparentně 70 miliard korun ročně nemůžeme stejným způsobem, jako když to bylo čtyřikrát méně.
- Komunikace o strategickém plánování je i vzkazem protivníkům, ať raději nic nezkoušejí.

Co je výchozím bodem našeho obranného plánování?

V Evropě je válka a ta válka probíhá pár set kilometrů od českých hranic. Už se nemůžeme domnívat, že Českou republiku a její spojení nemůže válka zasáhnout. Naopak, musíme s tím počítat a připravovat se na to, že Rusko může napadnout členské země Severoatlantické aliance.

Tomu musíme přizpůsobit naši obrannou politiku, výstavbu schopností našich obranných sil, ale i nevojenské předpoklady naší obranné schopnosti, tedy budování odolnosti v tom nejširším smyslu.

Musíme být připraveni na dlouhotrvající konflikt vysoké intenzity, jaký vidíme na Ukrajině, a to s technologicky vyspělým protivníkem. V rámci operace kolektivní obrany NATO musíme být schopni v takovém konfliktu uspět. A bez ohledu na to, jak skončí současná fáze ruské agrese proti Ukrajině, musíme vycházet z předpokladu, že Rusko bude hrozbou naší bezpečnosti trvale. Možná že Ukrajina – třeba už v letošním roce – dokáže vytlačit Rusko ze svého území. Ale bez ohledu na výsledek Rusko zůstane dlouhá léta bezprostřední hrozbou bezpečnosti České republiky i ostatních členských států NATO.

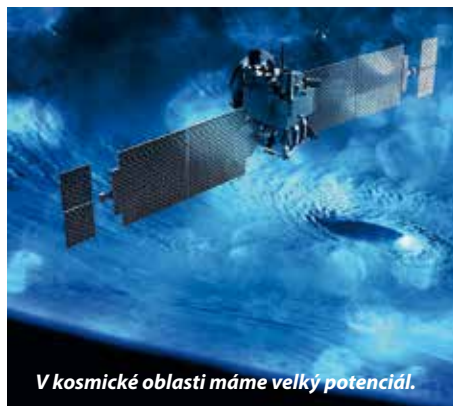
Co všechno obranné plánování v resortu obrany zahrnuje?

Pod hlavičku „plánování“ se vejde skoro všechno, co se v resortu dělá. Od strategického plánování na nejvyšší úrovni, což je něco, za co je zodpovědná naše sekce, která připravuje

návrhy pro paní ministryni a vládu, až po tu nejkaždodennější úroveň plánování, která se týká konkrétních projektů, akvizičních i jiných. A mezi tím je celý řetězec dílčích fází a úkonů, které to nejvyšší, strategicko-politické zadání překloupí nakonec do konkrétních rozhodnutí.

Ale ne všechno asi funguje, jak má, že?

Řada článků nebo spojovacích prvků v tomhle dlouhatánském řetězci nefunguje úplně optimálně. A to víme už léta. Takže hledáme optimální způsob, jak zajistit, aby plánovací proces

V kosmické oblasti máme velký potenciál.

byl realistický, funkční a dostatečně flexibilní. Leccos se už od nastoupení současné vlády změnilo, jak na úrovni onoho nejvyššího strategicko-politického zadání, tak v realizaci tohoto zadání.

Zpracováváme novou obrannou strategii a další navazující dokumenty, které mají

zakotvit základní strategické směřování. Popsat, proč máme Ministerstvo obrany, proč máme ozbrojené síly. K čemu a proti čemu obranu potřebujeme, proč potřebujeme být obrannyschopní. Jakým způsobem potřebujeme být obrannyschopní. Z toho pak vyplynou ta dílčí, konkrétní rozhodnutí o pořízování výzbroje a výstroje, o výcviku a podobně.

To je velký obrat ve strategické perspektivě, spojený navíc s ambiciózními modernizačními plány.

Současná vláda do úřadu nastoupila se zvlášť velkými ambicemi právě v oblasti obrany a bezpečnosti. Je to v podstatě po deseti letech první vláda, která má na oblast obrany a bezpečnosti nějaký názor. Názor na to, jak by měla naše obrana vypadat, proč je to důležité a co by s tím vláda měla dělat. A má politickou vůli reálně svoje strategické postoje v oblasti obrany realizovat. To tady předtím nebylo.

Předchozí vlády neměly svou obrannou politiku?

Předchozí vlády byly v oblasti obrany přinejlepším udržovací. Zdědily nějaký systém, který udržovaly v chodu, protože věděly, že nějaký obranný sektor každý stát prostě má, takže ho nemohou zrušit. I když i to mohlo někoho napadnout.

Do toho přišla válka na Ukrajině...

Válka na Ukrajině toho spoustu urychlila, věci jsou mnohem jasnější. Agresivita Ruska a válka na Ukrajině přetvořily bezpečnostní

prostředí, ve kterém se nacházíme, a my to momentálně přetavujeme do obranné politiky a následného plánování.

Nedá se ale říci, že jsme čekali, až budeme mít formálně sepsanou novou obrannou strategii, dlouhodobý výhled pro obranu a další dokumenty. Vládní obranná politika se pochopitelně realizovala okamžitě a ruský vpád na Ukrajinu to urychlil. Strategické dokumenty, které teď připravujeme, vlastně dodatečně zakotví vládní politiku, která je už rok a půl v praxi realizována.

Byl ale potřebný odstup alespoň několika měsíců, abychom si změny v bezpečnostním prostředí mohli vyhodnotit. Vydestilovat si z toho, abych tak řekl, to podstatné – co je opravdu nosným elementem politicko-strat-

a stabilitu v rozvoji ozbrojených sil, nebo šířeji obranyschopnosti.

Nepředvídatelnost byla vždycky velkou překážkou. Jako taková je do určité míry samozřejmě daná určitou nepředvídatelností vývoje bezpečnostního prostředí. Ale z hlediska postupů a procesů, prostřednictvím kterých obrannou politiku realizujeme, potřebujeme maximální předvídatelnost, stabilitu.

A budeme ji mít?

Na dosah je stabilita ve finanční oblasti. Vláda už před rokem a půl nastoupila do úřadu s jednoznačným závazkem, že chce dosáhnout výdajů na obranu ve výši 2 % HDP. Uvědomovala si gigantický dluh, který se tu během několika desítek let nahromadil.

„Jedná se o jednu z našich priorit, která vychází z desatera pro obranu,“ prohlásila při zahájení práce na návrhu zákona o financování obrany České republiky ministryně obrany Jana Černochová. „Aktuálně připravujeme největší akvizice v historii ČR. Válka na Ukrajině potvrdila, že abychom byli připraveni na současné i budoucí konflikty, je urychlená modernizace armády naprosto nezbytná, a že ji nelze odkládat. K tomu potřebujeme také pružný systém financování obrany našeho státu.“

tegického zadání a mělo by určovat podobu naší obrany a obranyschopnosti v následujících letech a dekádách.

To je tedy nejvyšší strategická úroveň. Jak politické zadání promítnout do praktické realizace?

Právě proto teď hledáme optimální podobu střednědobého plánování. Musí být flexibilní, abychom mohli reagovat na případné změny, současně ale musí zajišťovat předvídatelnost

Finanční stabilita je velice důležitým předpokladem předvídatelnosti. Vláda má dokonce politickou vůli dosáhnout těch 2 % HDP na obranu rychleji, než bylo původně zamýšleno, podle nově upraveného programového prohlášení vlády už v příštím roce.

Součástí finanční stability je návrh zákona o financování obrany České republiky, schválený vládou v lednu, Poslaneckou sněmovnou v dubnu a Senátem v květnu, a účinný od 1. července 2023.

Zákon zakotvuje minimální úroveň obranných výdajů, důležitější jsou ale jiné jeho části, které nám umožňují lépe plánovat víceleté strategické projekty a vyčleňovat na ně peníze bez toho, abychom se museli bát, že je z účetních důvodů budeme na konci roku muset vrátet. Bez toho se velké akviziční projekty, které mohou trvat třeba i deset let, realizovat nedají.

Finanční stabilitu tedy budeme mít, co dál?

Další úroveň předvídatelnosti je celkový systém managementu životního cyklu. Ten dosud chyběl. To je něco, co obsáhne, naplánuje a dokáže řídit vývoj schopnosti od původního strategického záměru, přes cyklus pořízení a vybudování, až po ukončení té schopnosti. Abychom vybudovali nějakou schopnost, potřebujeme jednotlivé komponenty. Vyžaduje to materiál, ať už je to výzbroj, náhradní díly, munice, dále lidi, a za třetí dokumenty, které upravují, jakým způsobem daná schopnost funguje a jak je používána.

V alianční terminologii je schopností například brigáda těžkého typu. Abychom ji měli, musíme uskutečnit desítky akvizičních projektů. Pásová bojová vozidla pěchoty jsou mezi nimi nejdůležitější, ale pořád jsou jenom jedním z mnoha. Aby se to všechno dohromady sešlo, je extrémně náročné na organizaci a plánování.

Ulehčuje nám práci naše členství v NATO?

Nemusíme vymýšlet, o jaké schopnosti se jedná a jak mají vypadat, co mají obsahovat, co mají umět. To se děje v obranném plánování NATO v neustále se opakujících cyklech. Ty generují požadavky na schopnosti a následně přidělují požadované schopnosti jednotlivým spojencům, kteří podle své velikosti dostanou několik desítek schopností, které by měly zajistit alianční obranné kapacity, v první řadě operace kolektivní obrany velkého rozsahu.

Na nás je „jenom“ zpracovat to na národní úrovni. To většinou nezvládáme včas. Nejsme v tom ale sami. Většina evropských spojenců v NATO má stejný problém.

Jste optimista?

Když budeme mít 2 % HDP na obranu, nebo alespoň budeme vědět, že za rok to nebude o polovinu méně, se zákonem o financování obrany a s nastaveným systémem managementu strategických projektů budeme alianční závazky na národní úrovni umět realizovat.

To se pořád bavíme o vojenských předpokladech obrany. Zahrnuje obranné plánování i nevojenské prvky?

Můžeme mít dobře vyzbrojené, vycvičené a připravené ozbrojené síly, ale k čemu to bude, když nemáme dopravní infrastrukturu, pomocí které bychom ty ozbrojené síly mohli dostat tam, kam potřebujeme? Nebo když nemáme telekomunikační infrastrukturu,

Vybudovat schopnost brigády těžkého typu znamená uskutečnit desítky akvizic.

abychom mohli zabezpečit ozbrojeným silám velení a řízení, ale i celé fungování státu s tím spojené?

Může nám v tom prospět třeba spolupráce v EU?

Chceme, aby se NATO a EU v oblasti obrany a bezpečnosti doplňovaly, chceme to dlouhodobě, zdůrazňovali jsme to i v době našeho předsednictví Rady EU. Jedním z hlavních úkolů obranně-bezpečnostní dimenze EU by mělo být zabezpečení kolektivní obrany Aliance. Efektivní operace kolektivní obrany NATO nebo odstraňující opatření proti možnému útočníkovi vyžadují spoustu předpokladů nevojenského charakteru. Těmi Severoatlantická aliance nedisponuje.

Velice často jimi ale disponuje EU. Ať už se jedná o investice do dopravní infrastruktury: do silnic, železnic, letišť a přístavů, ať se jedná o telekomunikační sektor a regulaci telekomunikací, ať se jedná o podporu výzkumu a vývoje v oblastech, které jsou pro obranu relevantní, ať se jedná o spolupráci v oblasti kybernetické bezpečnosti nebo o spolupráci v oblasti vesmíru. To všechno je extrémně důležité pro funkčnost a věrohodnost kolektivní obrany a odstrašení v rámci NATO a EU má na tyto oblasti své finanční nebo regulační nástroje.

Zrovna v oblasti vesmíru jsme dost aktivní jak v Alianci, tak v EU.

Máme v té oblasti průmysl i výzkum a vývoj, Praha je sídlem Agentury pro Evropský globální navigační družicový systém (EGNSS, civilní ekvivalent k systémům GPS a GLONASS), zapojili jsme se do vesmírného centra NATO

Personál je klíčovým předpokladem plánování a budování schopnosti. Nemůžeme napláňovat pořízení vojenské techniky, abychom po několika letech, když by ta technika začala reálně přicházet, zjistili, že nemáme dost vojáků na to, aby tu techniku používali.

Ale rizika spojená s personálem se zdaleka netýkají jen toho. Obranný rozpočet České republiky, pokud všechno půjde tak, jak předpokládáme, dosáhne v roce 2024 přibližně 150 až 160 miliard korun. To je nominálně čtyřnásobek obranného rozpočtu z roku 2014. A v rámci toho se obrovsky zvyšuje investiční část: v roce 2014 měl resort na investice nějakých 5 miliard korun, v příštím roce to může být 70 miliard. A ty peníze musí efektivně využít.

Víme, jak to zajistit?

Jednou z cest je osekání zbytných úkonů, kterých má každá byrokracie spoustu. Ale není to samospásné. Dá se to udělat jenom do určité míry. V určitých situacích se dá přemýšlet o outsourcingu, ale i to je jen částečná náplast. Pokud máme efektivně, zodpovědně a transparentně vynaložit 70 miliard korun ročně, nemůže to dělat stejný počet lidí stejným způsobem, jako když těch miliard bylo pět. To je to nejzásadnější vnitřní riziko.

Mělo by se povědomí o obranném plánování mezi veřejností rozšiřovat?

Abychom byli schopni udržet požadovanou vysokou úroveň obranných výdajů, potřebujeme, aby to bylo z pohledu veřejnosti důvěryhodné. Tím pádem to musíme veřejnosti srozumitelně a věrohodně vysvětlovat.

Paní ministryně je sama velkým komunika-

musí mít občané alespoň základní důvěru v jeho fungování. Efektivní obrana není možná bez toho, že občané spoléhají na to, že ať se stane, co se stane, poteče voda a bude elektrina.

Ve chvíli, kdy by převládající část obyvatel České republiky nevěřila tomu, že tenhle stát má nějakou budoucnost, tak by ho ani nechtěla bránit, protože by si řekla, že jí to za to nestojí.

Ani skvěle vyzbrojené a vycvičené ozbrojené síly by nám pak nebyly k ničemu.

Obrana je součástí celkové odolnosti společnosti a státu a zároveň celková odolnost společnosti a státu je předpokladem obrany-schopnosti. Je to obousměrné.

Další velice důležitá funkce strategické komunikace je sdělování našich postojů a vůle jak potenciálním protivníkům, tak našim spojencům a partnerům. Nová bezpečnostní strategie a obranná strategie jsou na pracovní úrovni před dokončením. Jsou to samy o sobě výsostné nástroje strategické komunikace.

Konkrétně obranná strategie má dvojí hlavní funkci. Jednak je to zastřešení celkového plánovacího procesu v resortu. Je to nejvyšší strategicko-politické zadání, od kterého se rozbíhá celý řetězec, jehož ideálním zakončením je zrekutování konkrétního vojáka, který začne sloužit v útvaru XY, kde dostane do ruky výstroj a výzbroj rovněž pořízenou v rámci plánovacího řetězce.

Ale stejně důležitá je funkce druhá. Prostřednictvím obranné strategie komunikujeme s vlastní veřejností a se spojenci v Severoatlantické alianci, aby věděli, co od nás čekají a že jsme rozhodnutí splnit, co jsme slíbili.

A spolu s dalšími zeměmi, které komunikují podobným způsobem, je to vzkaz pro potenciální protivníky: „Radši to ani nezkoušejte!“

„Na druhou stranu bude pro nás všechny tento stabilní příjem velkou výzvou, abychom finanční prostředky řádně a smysluplně proinvestovali. Bude na nás všechny klást větší nároky při plánování i realizaci jednotlivých akvizic.“

ministryně Jana Černochová na Velitelském shromáždění v únoru 2023

v Rammsteinu, letos v lednu jsme se stali spoluzakladateli NATO Space Centre of Excellence v Toulouse.

Institucionální nastavení na národní úrovni se v tuto chvíli dopracovává tak, aby nám nic neuteklo, abychom věděli, jak na kterou iniciativu reagovat, aby Česká republika byla v těchto mezinárodních iniciativách slyšet a svůj potenciál adekvátně využila.

V tom všem jsou jisté příležitosti, ale určitě se tu skrývá i spousta rizik.

Jedním z hlavních rizik při budování, pořizování a řízení schopností je personál. Se schopnostmi, o jejichž pořízení usilujeme, bychom potřebovali větší ozbrojené síly, než máme teď. To je cíl nastavený už v dřívě přijatých strategických dokumentech: do roku 2030 mají mít ozbrojené síly ČR 30 tisíc vojáků z povolání.

torem a tyhle věci ve veřejném prostoru soustavně vysvětluje. Ještě přemýšlíme o tom, jak to nastavit systematictěji.

Máte na mysli strategickou komunikaci? Je to také součástí obranného plánování?

Strategická komunikace je nezbytný předpoklad efektivního zajišťování obrany a bezpečnosti. Stát a státní instituce potřebují, aby k nim společnost cítila určitou základní míru důvěry. Když stát něco řekne, mělo by to být bráno jako důvěryhodné, aby se lidé podle toho chovali. Obrana je jedním z hlavních úkolů státu a je to i důvod, proč státy vlastně vznikly.

Obranný sektor je však jen součástí celkové odolnosti společnosti. Pokud má náš stát fungovat, vyrovnávat se s krizemi nebo – nedej bože! – s útoky, ať už jakéhokoliv charakteru,

Text: Filip Tesař,

foto: archiv oddělení plánování vesmírných schopností, Filip Tesař, Romana Spitzerová

ARMY DEN OPĚT ZABODOVAL

Pandur, TITUS, BOŽENA, DANA, ale i motocykly Hradní stráže a Vojské policie nebo pravý vojenský guláš. To byly hlavní taháky, které letos připravily pro návštěvníky a hlavně nadšence Ministerstvo obrany a Armáda České republiky. Tuto už tradiční akci v pražském obchodním centru Atrium Flora slavnostně zahájili ministryně obrany Jana Černochová a ředitel Agentury personalistiky AČR brigádní generál Vladimír Studený.

„Resort obrany spolu s armádou připravil pro dnešní návštěvníky program, který zaujal určité všechny, kteří za našimi vojáky na pražskou Floru dorazili. Byla tu k vidění nejen technika, výstroj a výzbroj, ale představili se tu i vojenští specialisté, kteří v rámci ukázek předvedli své umění a schopnosti,“ rekla při zahájení ministryně obrany Jana Černochová a dodala, že děkuje všem, kteří tuto akci připravili včetně válečných veteránů, vojáků aktivní zálohy i profesionálních vojáků.

Letos bylo pro návštěvníky připraveno 28 kusů techniky, 91 druhů zbraní

Fanoušci z řad široké veřejnosti včetně dětských návštěvníků si nenechali ujít venkovní expozici těžké techniky, kterou si mohli prohlédnout opravdu zblízka. Samohybná houfnice DANA, Tatra TITUS, ale i transportér Pandur byly doslova v obležení. Dalším lákadlem byl i protiletadlový komplet RBS-70, své schopnosti předvedli specialisté s ukázkou pyrotechnických robotů Talon, Defender a Dragon Runner, zájem byl i o bezosádkový pozemní průzkumný prostředek UGV SOM-6. Venkovní statické expozice techniky doplňoval celodenní program uvnitř obchodního centra, kde proběhla přehlídka vojenské výstroje, vojáci předvedli bojové umění boje zblízka, vojenští kynologové představili výcvik a práci služebních psů a velkým potleskem odměnili návštěvníci ukázkou vojenského lezení. Po prohlídce techniky mnohým vyhládlo

a takřka nikdo si nenechal ujít pravý vojenský guláš. Kuchaři přijímali jen samá slova chvály a děti chodily i pro další „nášup“. Velký zájem byl o besedu s válečnými veterány, kulturní program završila Hudba Hradní stráže a vystoupili i hudebníci a tanečníci Vojenského uměleckého souboru Ondráš. Návštěvníci si odnesli i cenné podpisy z autogramiády sportovců ASC Dukla a svou sestavu představila nadějná karatistka Veronika Mišková.

Novinkou bylo kariérové centrum

„Velmi mne potěšilo, že o tuto prezentační a náborovou akci byl i letos mimořádný zájem. Ukázky armádního vybavení a osobní setkání s vojáky, to je jeden ze způsobů, jak se můžeme přiblížit všem zájemcům o službu v ozbrojených složkách, a podpořit tak nábor, který je pro nás jednou z priorit,“ konstatoval ředitel Agentury personalistiky AČR brigádní generál Vladimír Studený a dodal, že jednou z novinek bylo kariérové centrum, kde se zájemci dověděli informace nejen o službě v ozbrojených silách a aktivní záloze, ale i o možnosti účasti na dobrovolném vojenském cvičení a studiu na vojenských školách.

V kariérním centru fungovali zástupci rekruotačního střediska a našli se zájemci, kteří se chtěli stát profesionálními vojáky, i ti, kteří chtějí vstoupit do aktivní zálohy.

„Hned jsem se zaregistroval, přemýšlím, kam po studiu na vysoké škole budu směřovat

svoji profesní kariéru, a rozhodl jsem se pro armádu. Myslím, že mám co nabídnout, a myslím si, že právě v této době bezpečnostních hrozeb ve světě nechci stát stranou, tak jdu do toho,“ řekl po registraci jeden z uchazečů o službu v armádě. V současné době slouží v resortu obrany 27 519 vojáků, z toho v Armádě ČR 23 225. Vojáků v aktivní záloze je 4 270 a z toho 453 žen.

„Naším letošním cílem je získat 1 700 profesionálů, 1 200 záložníků a 500 studentů vojenských škol,“ informuje brigádní generál Vladimír Studený a dodává, že na základě dokumentu Koncepte výstavby Armády ČR je v plánu mít v roce 2030 třicet tisíc vojáků z povolání a deset tisíc vojáků v aktivní záloze.

Stánek POKOS opět v obležení

Velký úspěch mělo stanoviště POKOS (Příprava občanů k obraně státu), na kterém zástupci odboru komunikace Ministerstva obrany prověřovali znalosti všech návštěvníků.

„Jak děti, tak dospělí si mohli zkusit zábavný vědomostní kvíz, díky kterému se ze stejnojmenné výstavy dověděli důležité informace o obraně našeho státu, krizových stavech, mezinárodních organizacích i branné povinnosti. Jako odměnu si pak za správné odpovědi odnesli drobné odměny s vojenskou tematikou,“ informovala Daniela Hölzelová z odboru komunikace.

Text a foto: Jana Deckerová

BĚH
NA PODPORU
VOJENSKÉHO FONDU SOLIDARITY
A NADACE **POLICISTŮ** A **HASIČŮ**

12. SRPNA
2023

OD **12:00**
DĚČÍN
SMETANOVO NÁBŘEŽÍ

Bohatý doprovodný program pro děti a dospělé, prezentace složek IZS a AČR.

Záštitu nad akcí převzali:

- NGŠ AČR generálporučík Karel Řehka
- PP PČR generálporučík Martin Vondrášek

Partneři:

VOZP

VOJENSKÁ
ZDRAVOTNÍ
POJISTOVNA

ARMYTRIKA.CZ
NEJEN TRIKA S MILITÁRNÍ TĚMATIKOU

Metalsped

GHOST COTTON

RYKO

HUDY

BARFOOTSTORE

ACTA NON VERBA KNIVES

AR

STĚLBIČE MILITARY

**SHADDIX
DESIGNS**

Peebee.

NUTREND
The Power of Nutrition

LUNCH BAR

pro-animat

**JAKUB
ELEXMAYER**

VÝTAHY Dc, s.r.o.

REGISTRACE NA: **www.selfdefense.cz**

SVĚT

BEZ RIZIK NEEXISTUJE

Řízení rizik je proces, při němž se s předstihem zabýváme možnými rizikovými faktory a postupujeme tak, abychom přijetím vhodných opatření eliminovali nebo alespoň zmírnili nežádoucí důsledky. Nástrojem pro ověření funkčnosti systému řízení rizik je interní audit. Znamená to, že sám tento nástroj by neměl být tím, kdo rizika v rámci celého resortu samostatně řídí, protože pak by jeho ověření nebylo nezávislé. Interní auditor orgánu veřejné správy však vytváří vlastní mapu rizik, která mu pak tvoří podklad pro zpracování plánu interního auditu. Na Ministerstvu obrany interní audit zastřešuje odbor interního auditu a inspekce.

Jak říká jeho ředitel Josef Sklenička, dobře nastavený systém řízení rizik dává auditorům stopu, která je může navést na slabá místa, jimž je nutné věnovat zvýšenou pozornost. Nadto dává dovnitř resortu informaci o vzniku možných rizik v rámci každé jednotlivé činnosti a de facto nutí odpovědnou osobu přijmout taková opatření, která tato rizika umožní zvládnout.

„Odbor se funkčností systému řízení rizik v resortu zabývá delší dobu. Světem a zejména Evropou rezonují bezpečnostní hrozby, nacházíme se geograficky jen kousek od největšího evropského ozbrojeného konfliktu od konce druhé světové války. Tento konflikt je tak intenzivní, že se může dotknout i některé z dalších zemí. Jako resort tak musíme být schopni na tuto situaci reagovat a dokonale

nastavenými postupy a činnostmi v případě nutnosti zabezpečit obranyschopnost naší země.

Na stavbu schopností a modernizace naší armády jsou samozřejmě navázány strategické projekty, které nám pomáhají tuto koncepci stavět. A tyto projekty jsou provázány řadou různých postupů a procesů, které jsou s riziky neodmyslitelně spojeny. Rozhodně nelze v praxi počítat s tím, že se všem rizikům vždy a všude vyhneme. To zkrátka nejde. Pokud ovšem nemůžeme všechna rizika zcela vyloučit, můžeme je alespoň co nejvíce zmírnit.

Právě za tímto účelem vznikla pracovní skupina složená z nejvyšších manažerů resortu a s nimi společně odbor interního auditu hledá optimální řešení, jak celý systém více zefektivnit. Kvůli odborné inspiraci a srovnání

se také letos v květnu ujal ve spolupráci s Českým institutem interních auditorů organizace 7. putovního setkání útvarů interního auditu z ústředních orgánů státní správy, jehož hlavním tématem bylo právě řízení rizik. Byla to výborná příležitost k předání zkušeností napříč státní správou. Zúčastnili se ho zástupci deseti ministerstev, Úřadu vlády, Nejvyššího kontrolního úřadu a Senátu.”

První náměstek ministryně František Šulc v úvodním slově upozornil, že svět bez rizik neexistuje. Jak vtipně poznamenal, příkladem bylo i jeho neplánované zdržení při příjezdu na setkání, zapříčiněné zácpou na dálnici.

„S přibývajícím agendou a zejména v souvislosti s páteřními projekty modernizace obrany přibývají i rizika, která je nutné včas identifikovat, vyhodnocovat a řídit.“ Byrokratické instituce mají podle něj sklon k další samovolné byrokratizaci, což je samo o sobě rizikem. Ale odbyrokratizovat se nedá mechanicky – základem zůstává člověk. „Pokud nemáme systém, který byrokratizaci aktivně brání, sebelepší software nám nepomůže. Je to jenom nástroj. Na to se často zapomíná – nejenom v oblasti řízení rizik, ale i v oblasti plánování. Software se bere jako řešení neschopnosti proces a systém popsat, neschopnosti popsat, co chci.“ Ředitel Sklenička do debaty přispěl kromě jiného také čerstvými poznatky ze setkání s kolegy ze Slovenska. Vyslechl si při té příležitosti i poděkování za spolupráci s Českou republikou a s našimi auditory, kdy slovenští kolegové čerpali z našich zkušeností a využili je při nastavení vlastních postupů.

Potvrdil tak, že předávání dobré praxe a zmiňování různých úskalí může přinést inspiraci pro jiné v tom, jak vlastní systém nastavit ještě o poznání lépe. A zlepšení na všech úrovních se promítne i do kvalitnějšího plnění úkolů, které si resort obrany vytyčil.

Text a foto: Filip Tesáří

§ 4 odst. 1 zákona o finanční kontrole Cíl finanční kontroly

Mezi hlavní cíle systému finanční kontroly je zařazeno zajištění ochrany veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem nebo jiným nedostatkům způsobeným zejména porušením právních předpisů, neehospodárným, neúčelným a neefektivním nakládáním s veřejnými prostředky nebo trestnou činností. Systém řízení rizik je součástí vnitřního kontrolního systému. Tento řídicí a kontrolní mechanismus má orgán veřejné správy povinnost zavést k ošetření rizik, která ohrožují plnění jeho úkolů, a k poskytnutí přiměřeného ujištění, že je s veřejnými prostředky nakládáno účelně, hospodárně a efektivně.

Interní audit ovšem není pouze finanční, ale zaměřuje se také na systém, výkon a shodu.

NASKAKOVAL JSEM DO ROZJETÉHO VLAKU

JUDr. Josef Sklenička, Ph.D., ředitel odboru interního auditu a inspekce MO

Jaká je hlavní úloha odboru interního auditu a inspekce v resortu Ministerstva obrany (MO)?

Resort obrany po dlouhou dobu nebyl v popředí priorit, což se negativně promítlo i do stavu naší armády. Málokdo si uměl představit, že trvá nebezpečí ozbrojeného konfliktu a že stále existují národy, které se z nedávné historie dostatečně nepoučily.

Zhoršená bezpečnostní situace blízko naší východní hranice nyní jednoznačně ukazuje na potřebu modernizovat a posilovat schopnosti naší armády. Jen tak budeme moci splnit všechny požadované úkoly jak na národní, tak i spojenecké úrovni v NATO.

A tyto ambice logicky souvisejí i s činnostmi našeho odboru. Musíme mimo jiné věnovat zvýšenou pozornost strategicky významným projektům, které jsou součástí střednědobého plánování a s modernizací naší armády úzce souvisí.

Při nedávném pracovním setkání s mým slovenským protějškem Ing. Romanem Ďurekem jsme si potvrdili, že tyto priority vnímáme stejně.

Říkáte, že doba je hektická – sám jste nastoupil nedávno. Jak rychle jste se seznámil s agendou?

Naskakoval jsem do rozjetého vlaku. Zde patří poděkování všem mým kolegům, bez jejich pomoci a podpory by to bylo velmi náročné. Naše působnost se dotýká téměř všech činností v resortu, takže jsem se musel velmi rychle seznámit s činnostmi jednotlivých sekcí a odborů MO, ale

i s organizačními celky a útvary Armády ČR. Orientaci v organizační struktuře mi do jisté míry usnadnila má předchozí dlouholetá praxe v ozbrojeném sboru a také služba u speciálních záložních sil. Každá činnost našeho odboru vyžaduje stále nové specifické znalosti pro tu oblast, kterou se zrovna zabýváme. Sběr informací a studium legislativy či úzce zaměřených vnitřních předpisů je každodenní rutina. Nejen tím je ale naše práce rozmanitá a zajímavá.

A jaké jsou to činnosti?

Mezi naše činnosti patří výkon interních auditů všech typů. Dále je to šetření adresných podání, stížností a petic. Pak provádění kontrol a inspekcí a konečně ochrana lidských práv. Protože je náš odbor nejvyšším vnitřním kontrolním prvkem v resortu, poskytuje také pravidelnou součinnost vnějším kontrolním orgánům, jako jsou Nejvyšší kontrolní úřad nebo Státní úřad inspekce práce.

V neposlední řadě se zabýváme specifickými činnostmi, jako jsou řízení rizik v MO, ale také (pro laiky možná překvapivě) šetření událostí v letovém provozu vojenských letadel. Velkým tématem zůstává rovněž projekt Znalec. Ten by měl do budoucna resortu pomoci zajistit si určitou nezávislost na externích subjektech při oceňování majetku, což by přispělo k urychlení modernizačních akvizic, ale i dispozic s ostatním majetkem.

Zmínil jste interní audit...

V rámci plánovaných a mimořádných interních auditů ověřujeme správnost vybraných

Slova „kontroly a inspekce“ někdy budi obavy...

Víte, kontrolní prvek v resortu nesmíme chápat jako inkviziční nástroj. Věřím, že takové úvahy jsou již dávnou historií. Naší prioritou musí být objektivní hodnocení souladu s požadovanými standardy, podpora, pomoc a otevřená komunikace. Pokud vlastní nezávislou činností nějaké nedostatky zjistíme, objektivně na ně poukážeme, aby byla přijata opatření, která přinesou nápravu. Přeji si, aby byl náš odbor ostatními vnímán jako garant nestrannosti. Závěry našich zjištění musí být prosty jakýchkoli předsudků či libovůle.

Co aktuální revize systému řízení rizik v resortu?

Chceme přispět k tomu, aby byl celý systém uživatelsky pochopen a nebyl vnímán pouze jako formální povinnost. K tomu by mělo pomoci nejen cílené metodické vedení, ale také zjednodušení a zpřehlednění celého systému s odstraněním nadbytečných duplicít. Správně nastavený systém by měl pomoci predikovaná rizika skutečně eliminovat či alespoň mírnit.

Co nás v této souvislosti čeká v nejbližší budoucnosti?

S navyšováním finančních prostředků z veřejného rozpočtu nutně souvisí také posilování nástrojů k ověřování správnosti jejich vynakládání v souladu s požadavky 3E: účelnost, hospodárnost a efektivnost (z angl. effectiveness, efficiency, economy). Zde bude i do budoucna interní audit sehrávat klíčovou roli.

„Kontrolní i auditní činnost vykonávaná lidsky, nestranně a objektivně je ve výsledku přínosem pro celý resort i armádu.“

operací a činností, pravidelně navazujeme následnými kontrolami a monitoringem a k případným zjištěným nedostatkům navrhuje včasné opatření. Jak přibývá významných a strategických projektů, jsou častější i naše audity.

V této souvislosti musím vyzdvihnout výbornou komunikaci s nejvyšším vedením, kterému mají naše závěry poskytovat ujištění, že jsou procesy a postupy v systému nastaveny správně. Cílem je rozhodně trvalé zlepšování a zkvalitňování našich interních auditů všech typů.

Jinak samozřejmě bude náš odbor i nadále pokračovat v plnění všech úkolů, které spadají do jeho působnosti.

Jaká je vaše osobní vize?

Přeji si, aby si náš odbor udržel i do budoucna důvěru. Kontrolní i auditní činnost aby byla vykonávaná lidsky, nestranně a objektivně a byla přínosem pro celý resort i armádu a stejně tak i vnímána. V oblasti ochrany lidských práv chci být garantem, že se každým podáním budeme vždy s pečlivostí zabývat.

Text a foto: Filip Tesář

SIMULÁTOR H-1 VE FINÁLE

Letecký simulátor pro vrtulníky AH-1Z Viper a UH-1Y Venom v Závodě H-1 státní podnik LOM Praha v areálu 22. základny vrtulníkového letectva v Náměšti nad Oslavou je ve finále. Jeho ostrý start je plánovaný na začátek letošního července. V současné době probíhají poslední fáze instalací a zkušebního provozu pro bitevní vrtulníky Viper, poté se vše bude připravovat pro instalace virtuálního cvičiště pro víceúčelové vrtulníky Venom.

„Pro LOM Praha je důležitá a prvořadá spolupráce s Armádou České republiky. Stojíme u zcela nového projektu v rámci přezbrojení české armády a pro náš státní podnik to znamená důležitý krok pro naši transformaci,“ zdůraznil ředitel s. p. LOM Praha Jiří Protiva. „Jak se armáda modernizuje, tak se musí měnit i státní podnik. Pro nás je důležitým faktem, že došlo k propojení armády a státního podniku na jednom místě, a to v prostorách vrtulníkové základny, které sdílíme společně. A to je i naše vize do budoucna. Jsme integrální součástí resortu obrany a Vzdušných sil AČR. Pro nás je tento projekt také skvělou demonstrací našich nových schopností, ale zároveň i velkou zkušeností a referencí. V simulačních technologiích, ve spolupráci s naší dceřinou společností VR Group,

spolupracujeme dlouhodobě, a proto je pro nás tento projekt skvělou referencí i pro platfomy, které bude česká armáda v budoucnu zavádět do svého užívání. Při jednáních s firmou Lockheed Martin je právě i tato reference důležitá, protože na ní demonstrujeme, že jsme schopni pro armádu zabezpečit bezproblémový výcvik,“ dodal ředitel Protiva. Na základě dohody s Armádou České republiky bude simulátor poskytovat tři tisíce provozních hodin za rok. Simulační centrum H-1 v Náměšti nad Oslavou disponuje kapacitou pro 34 osob. Vedle dvou hal pro FTD (Flight Training Device) vrtulníků AH-1Z Viper a UH-1Y Venom jsou součástí simulačního centra učebny pro počítačový výcvik CBT (Computer Based Training) a také pracoviště pro plánování operací a vyhodnocování letové činnosti.

Činnost simulátorů bude postupně zajišťovat LOM Praha

Projekt odstartoval stavbou budovy v dubnu minulého roku, poté proběhly potřebné úpravy pro vlastní instalaci simulátorů a obslužného pracoviště. V únoru letošního roku proběhla kolaudace.

„Budova je rozdělena na dvě části. V té první jsou dvě velké haly, kde v jedné bude simulátor pro Viper, v té druhé později pro Venom. Ve druhé části budovy pak bude zázemí pro učebny, kanceláře a dvě místnosti pro plánování misí,“ říká ředitel Závodu H-1 Milan Obr a dodává, že objekt je zabezpečen a provozován v neutajeném režimu s tím, že kdyby vznikl požadavek na vyšší utajení, tak i s touto variantou se počítá. „První dva roky po zahájení provozu bude veškerou činnost simulátorů

tak, aby simulovaný let měl pilot co nejvěrnější a měl dojem, že letí ve skutečném stroji," dodává závěrem vedoucí simulačního centra.

Pro Vzdušné síly AČR je simulátor cenným přínosem

„Pro českou armádu a zejména pro Vzdušné síly AČR je zprovoznění v prostorách letecké základny v Náměšti nesmírným přínosem," konstatoval velitel 22. základny vrtulníkového letectva brigádní generál Rudolf Straka. „Současným trendem, ke kterému přistupují i všechny armády, je nahradit část výcviku simulační technikou, jehož výhodou je sto-procentní bezpečnost, ale poskytuje zároveň i přípravu na taktické operace. Pro nás je důležité, že díky těmto technologiím, které simulují reálné situace, si piloti mohou dopředu natrénovat situace a taktické mise, které by si nemohli procvičit v praxi v prostředí našeho vzdušného prostoru.“

Čeští piloti a palubní personál prošli sedmi-měsíční přípravou ve Spojených státech, a to

včetně pozemního personálu. S dodávkou prvních kusů nových vrtulníků se očekává i mobilní výcvikový tým.

„Američtí odborníci se budou další dva roky podílet na výcviku tak, abychom byli schopni vést si výcvik sami i ve spolupráci se simulačním centrem s. p. LOM Praha," dodal závěrem generál Straka.

Text a foto: Jana Deckerová

zajišťovat americký partner a postupně tato schopnost přejde na státní podnik LOM Praha," doplnil ředitel Obr.

Simulátor H-1 první a jediný v Evropě

Jak montáž simulátoru, tak i následný zkušební provoz byl velmi náročný proces, který probíhal několik měsíců.

„Pro nás bylo zásadní připravit celý objekt tak, aby americký tým techniků mohl všechny součásti simulátoru, které sem byly dopraveny dvěma letouny americké armády C-17, perfektně smontovat a úkolem dalšího týmu bylo stmelení veškerých spojů a finální nátěr. A ten není ledajaký. Skládá se z několika vrstev barvy až do konečného nátěru a sebenepatrnější chyba by ovlivnila kvalitu přenášeného obrazu simulace," vysvětluje vedoucí simulačního centra Petr Valehrach. „Nejmodernější model simulátoru H-1 představuje skutečnou špičku a můžeme říci, že jsme první a jediní v Evropě, kteří takový typ simulátoru budou mít. Simulátorů je několik druhů, ale tento má fixní ukotvení kokpitu, není upevněn na žádné pohyblivé plošině, ale vše je přizpůsobené

Jiří Protiva, ředitel státního podniku LOM PRAHA

OBRANNÁ DOHODA S USA

Ministryně obrany Jana Černochová podepsala spolu se svým americkým protějškem Lloydem Jamesem Austinem ve Washingtonu 23. května Dohodu mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými o spolupráci v oblasti obrany. Smlouvu, kterou po dlouhých jednáních vedených ministerstvy obrany a zahraničních věcí ve spolupráci s mnoha dalšími ministerstvy a úřady schválila minulý měsíc vláda, teď čeká projednání v obou komorách parlamentu a následně ratifikace prezidentem ČR.

Sjednání dohody je krokem k posílení obranné spolupráce se Spojenými státy, a tím i k posílení naší obranyschopnosti v době, kdy nedaleko našich hranic probíhá brutální ruská vojenská agrese a obecně se výrazně zhoršuje globální bezpečnostní prostředí.

„Spojené státy patří k našim klíčovým spojencům v oblasti ekonomické, bezpečnostní i v oblasti vědy a výzkumu. Jsou také našim nejvýznamnějším spojencem v oblasti obrany. Posilování transatlantické vazby je proto v bytostném zájmu ČR,“ uvedla po schválení dohody ministryně obrany Jana Černochová. „Jsem hrdý, že dnešní podpis dohody o obranné spolupráci posílí naše obranné vztahy, zvýší interoperabilitu, posílí NATO a zvýší stabilitu v Evropě,“ sdělil ministr obrany USA Lloyd Austin.

Uzavření dohody umožní prohloubení spolupráce mezi českými a americkými ozbrojenými silami, zejména v souvislosti se zajišťováním obrany východního křídla NATO, logistickou podporou spojeneckých vojenských aktivit, posilováním obranné infrastruktury, zvyšováním interoperability našich ozbrojených sil, vojenským vzděláváním a společným výcvikem a cvičeními. Smyslem dohody je upravit právní postavení příslušníků ozbrojených sil Spojených států na území České republiky, pokud by jejich pobyt dle Ústavy ČR schválila vláda či parlament. Samotná dohoda americkým vojákům oprávnění pobývat na území České republiky neposkytuje. Dohoda také říká, že jakékoli aktivity amerických ozbrojených sil na území České republiky budou vždy realizovány na základě domluvy mezi Českou republikou

Z OBSAHU DOHODY MEZI ČESKOU REPUBLIKOU A SPOJENÝMI STÁTY AMERICKÝMI O SPOLUPRÁCI V OBLASTI OBRANY

Přijde ČR o kontrolu nad částmi svého území či letišti nebo vojenskými základnami?

- DCA (Defence Cooperation Agreement) určuje zařízení a prostory, které budou moci američtí vojáci využívat v případě plnění úkolů na území ČR. Na jejich konkrétním působení v nich se obě strany vždy dohodnou předem případ od případu. Všechny budovy, zařízení a pozemky zůstanou i nadále ve vlastnictví ČR.

Není DCA pouze záminkou, aby USA mohly na území České republiky přivést své vojáky?

- DCA neposkytuje Spojeným státům žádné automatické oprávnění umístit příslušníky svých ozbrojených sil na území ČR. K tomu bude vždy potřeba samostatné schválení českým parlamentem.

Kolik amerických vojáků bude v České republice na základě DCA umístěno?

- Dohoda neposkytuje Spojeným státům automatické právo vyslat do ČR své vojáky. Jejím účelem je nastavit obecné podmínky pro jejich případné působení, pokud se na něm obě strany dohodnou a bude to ze strany ČR schváleno.

Budou si američtí vojáci na našem území moci dělat cokoli bez právní odpovědnosti?

- Žádný příslušník amerických ozbrojených sil na území České republiky nebude beztrestný. Působnost českých soudů se bude vztahovat na americké vojáky zejména v případech, kdy se dopustí trestného činu vůči občanu ČR.

Povede DCA k výstavbě americké základny na území ČR?

- Samotná DCA nepovede k výstavbě amerických vojenských základen na území ČR ani ke stálé přítomnosti amerických vojáků.

Budou na území ČR jaderné zbraně či jiné zbraně hromadného ničení?

- DCA nepovede k rozmístění jakýchkoli zbraní hromadného ničení na území ČR. Rozmístění jaderných zbraní USA v Evropě, v souladu s jadernou politikou NATO, je dlouhodobě etablované již z doby studené války a nelze předpokládat, že se na něm v dohledné době bude cokoli měnit.

a Spojenými státy a budou muset být českou stranou nejprve schváleny. Česká republika je jediným členským státem NATO ve střední a východní Evropě, který

dosud bilaterální dohodu o obranné spolupráci s USA nemá.

Text: tiskové oddělení MO, foto: U. S. Department of Defense

BÉVÉPÉČKA BUDOU!

Dne 24. května vláda schválila nákup 246 švédských bojových vozidel pěchoty CV90 za 59,7 miliardy korun, smlouvu se švédskou stranou ve stejný den podepsal vrchní ředitel sekce pro vyzbrojování Lubor Koudelka. Ministerstvo obrany pod vedením Jany Černochové vyjednálo nákup bojových vozidel za necelý rok od chvíle, kdy vedení resortu rozhodlo o zrušení původního tendru. Po devíti letech od rozhodnutí realizovat nákup této techniky nezbytné pro splnění klíčového aliančního závazku, jímž je vybudování těžké pozemní brigády do roku 2026, tak vstupujeme do realizační fáze. Pořizujeme techniku, která splňuje požadavky Armády ČR, a smlouva zároveň zajišťuje minimálně čtyřicetiprocentní podíl českého obranného průmyslu na této zakázce.

„Pořízení bojových vozidel pěchoty je významný milník k výstavbě těžké brigády a také k modernizaci armády a posílení naší obranyschopnosti,“ uvedla ministryně obrany Jana Černochová. Předchozí vlády tento závazek v minulých dvou volebních obdobích přes všechny proklamace nenaplnily. Původní výběrové řízení skončilo v roce 2021 nezdarem. Všichni uchazeči, jejichž nabídky byly předchozím vedením resortu vyřazeny, neakceptovali úpravy podmínek tendru, které doporučila právní analýza zadaná ministryní Černochovou. Zakázka tedy musela být zrušena. Vláda proto loni v létě pověřila ministryni obrany jednat přímo s vládou Švédského království o pořízení bojových vozidel pěchoty CV90. Toto vozidlo bylo vybráno proto, že jde o jediné bojem prověřené, je používané v řadě evropských zemí a splňuje požadavky Armády ČR.

Česko od Švédska koupí 246 kusů CV90 včetně 29 dílenských vozidel, školení, náhradních dílů a dalšího příslušenství celkem za přibližně 59,7 miliardy korun včetně DPH (cca 49,3 mld. Kč bez DPH). Armáda původně poptávala 210 kusů a možnost opce na dalších 36 kusů v budoucnosti, nakonec však bylo rozhodnuto pořídit rovnou všech 246 kusů. „V minulosti se

u jiné techniky ukázalo, že je potřeba mít dostatečné skladové zásoby. Navíc ceny bojové techniky jdou neustále nahoru kvůli špatné bezpečnostní situaci, proto jsme se rozhodli výhodnou švédskou nabídku, která zachovává původní jednotkovou cenu, využít ihned,“ vysvětlil vrchní ředitel sekce pro vyzbrojování a akvizice MO Lubor Koudelka. Cenu se podařilo udržet i díky koordinovanému postupu se Slovenskem, které tyto stroje rovněž pořizuje pro svou armádu.

„Dnešním podpisem smlouvy vítáme Českou republiku v rostoucí rodině uživatelů bojových vozidel pěchoty CV90. Jde o vozidlo postavené pro drsné podmínky a náročný terén, které bylo navíc v rámci mezinárodních misí prověřeno přímo v boji. Zařazení tohoto špičkového, ve Švédsku vyvinutého vozidla do výzbroje povede nejen k posílení české armády, ale i k posílení NATO jako celku,“ uvedl Pal Jonson, švédský ministr obrany.

Smlouva obsahuje i závazek švédské strany, že se český obranný průmysl bude na zakázce podílet minimálně 40 % její hodnoty, v případě nedodržení závazku by následovaly sankce. To pro české firmy znamená nejen příleži-

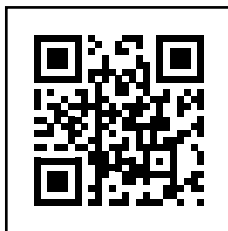
zhruba 30 českých podniků a jejich předpokládaný podíl na celkové hodnotě zakázky v průběhu její realizace výrazně přesáhne „povinných“ 40 procent.

Řadu otázek v minulosti budilo zapojení státního podniku VOP CZ a výše jeho podílu na zakázce, konkrétně způsob, jak se podle smlouvy započítá do celkového podílu českého průmyslu. Transakce pro VOP či jiné

státní podniky jsou považovány v některých aspektech za více započitatelné, protože jde o státní podnik, který má v souladu se Strategii vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu v ČR do roku 2030 klíčové postavení z hlediska zajištění bezpečnosti dodávek v rámci životního cyklu vojenského materiálu. Konflikt na Ukrajině totiž ukázal, že mít na

svém území podniky s těmito schopnostmi a pod kontrolou státu je zásadní strategická výhoda, která rozhoduje o schopnosti obrany vlastního území.

Specifické je smluvní zajištění celého kontraktu, byly uzavřeny dvě smlouvy: 1) Dvoustranná smlouva mezi Českou republikou a Švédským královstvím zastoupeným švédskou vyzbrojovací agenturou FMV, která upravuje

Předpokládaný podíl českých firem na zakázce výrazně přesáhne „povinných“ 40 %.

tost spolupracovat na vozidlech pro českou armádu, ale po dohodě s výrobcem i pravděpodobné zapojení do budoucích kontraktů pro další evropské země. Odpovědnost za zapojení českých podniků má švédský výrobce BAE Systems Hägglunds, který ještě před podpisem kontraktu s českou vládou podepsal smlouvy s hlavními českými subdodavateli – státním podnikem VOP CZ, VR Group, a.s. (vlastněnou státním podnikem LOM Praha), a společnostmi Excalibur Army, Meopta a Ray Service. Spolupracovat na zakázce by mělo

aspekty civilní i vojenské spolupráce ve vztahu k pořizovaným bojovým vozidlům pěchoty a zajišťuje hlubokou spolupráci mezi Českem a Švédskem na desítky let.

2) Trojstranná dohoda mezi Ministerstvem obrany ČR, švédskou agenturou FMV a společností BAE Systems Hägglunds coby výrobcem vozidel, předmětem této smlouvy je samotné pořízení vozidel CV90.

EBOLA, SARS

I ANTRAX

To jsou jen některé z vysoce nebezpečných nakažlivých nemocí, které se pro svou zákeřnost stávají jedním z nejhorších současných ohrožení lidstva. Pokud by taková situace v České republice vznikla, může v tomto případě pomoci armáda. V Těchoníně v Orlických horách působí její Centrum biologické ochrany, jehož součástí je i speciální infekční nemocnice splňující nejprísnější mezinárodní kritéria biologického zabezpečení. Právě v Těchoníně proběhlo taktické cvičení týmu specializovaných činností Zdravotnické záchranné služby Pardubického kraje s Hasičským záchranným sborem a Armádou České republiky, jehož cílem bylo ověření sladění postupů jednotlivých složek.

„Cílem cvičení byl nácvik postupů příjmu pacienta s následnou dekontaminací všech zúčastněných složek. Důraz byl tentokrát kladen na sladění postupů Hasičského záchranného sboru v roli velícího zásahu a zdravotnické záchranné služby. Česká armáda tu působila jako jeden z podpůrných prvků integrovaného záchranného systému, jejíž tým přebírá pacienta do své nemocniční péče,“ říká podplukovnice Larisa Solichová, vedoucí lékařka Odboru biologické ochrany Těchonín.

Krizová situace – poškozený biobox

V Těchoníně se prováděl nácvik příjmu pacienta s podezřením na vysoce nakažlivou nemoc od zdravotnické záchranné služby, kdy během transportu došlo k poškození transportního izolačního prostředku – tzv. bioboxu.

„Což v reálné situaci znamená, že prostředí přepravující sanitky je včetně posádky kontaminováno. U nás v Těchoníně je alespoň tři

hasičů je vytvořit toto místo druhého zásahu a tři hodiny před příjmem pacienta se spouští celý proces aktivace. Tým záchranky se řídí pokyny velitele zásahu z řad hasičů. Posádka záchranky vyjme poškozený biobox s pacientem a vloží ho do připraveného dekontaminačního stanu, samotnou dekontaminaci provádí členové Hasičského záchranného sboru ve speciálních ochranných oblecích. Ve chvíli, kdy je provedena dekontaminace boxu s pacientem, si ho přebírá náš tým CBO Těchonín, který ho přijme do nemocniční péče, kde jeho vyšetření a léčba probíhá dle standardních postupů," dodává vedoucí lékařka. Hasičský záchranný sbor poté dokončí dekontaminaci posádky záchrannářů sanitky a samotná transportní sanitka zůstává odstavena

v CBO Těchonín, kde ji pak na základě daných postupů odborně dekontaminuje firma.

Simulace ostré akce – cenná zkušenost

„Smyslem celého cvičení byl nácvik spolupráce všech tří složek tak, aby celý zásah probíhal bez problémů a co nejrychleji, aby zasahující složky věděly, co mají dělat, jak probíhají a jak na sebe jednotlivé postupy navazují. Každá složka má tyto postupy nacvičené, ale pro každou z těchto složek, tedy i pro armádu, je velmi cennou zkušeností si tyto postupy ověřit v rámci simulovaného reálného zásahu," říká závěrem podplukovnice Larisa Solichová.

Text: Jana Deckerová, foto: autorka a Jiří Sejkora

hodiny před samotným příjezdem pacienta aktivována hasičská záchranná jednotka, která zde rozvine tzv. druhé místo zásahu a vytvoří dekontaminační prostor. Velitelem celého zásahu je člen Hasičského záchranného týmu, který řídí celou operaci," vysvětluje lékařka Solichová.

V prvním místě zásahu je pacient s podezřením na výskyt vysoce nebezpečné nemoci naložen do bioboxu transportního prostředku záchranné služby. Jakmile dojde k porušení tohoto bioboxu, vytvoří se tzv. druhé místo – v tomto případě na území CBO Těchonín, kde se všechny prostředky a osoby dekontaminují a očistí, a to včetně posádky záchranky.

Aktivace do tří hodin

„V tuto chvíli si na tomto druhém místě přebíráme v CBO Těchonín tohoto pacienta v porušeném bioboxu do své péče," konstatuje podplukovnice Larisa Solichová. „Úkolem

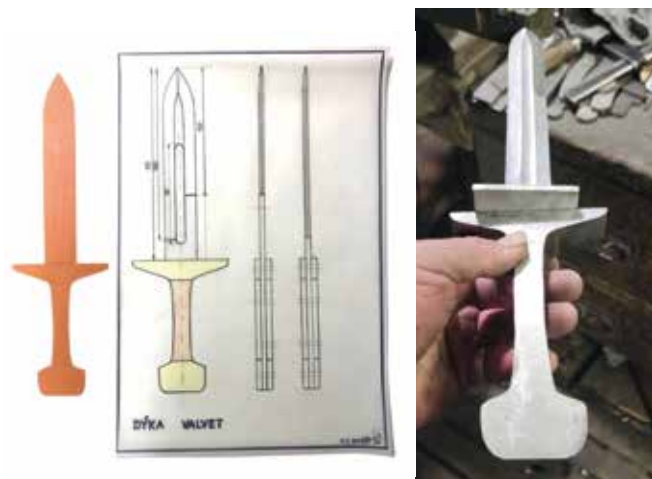

VALVET – SÉRIE NOŽŮ OD VETERÁNŮ PRO VETERÁNY

Nedávno byl v Komunitním centru pro válečné veterány Praha představen první nůž z nově vznikající série ValVet. Věnován byl těm, na jejichž práci zpravidla stojí i padá plnění veškerých úkolů – logistům.

„Zasílám návrh do soutěže. Když se člověk nad tím zamýšlí, už bylo asi všechno vymyšleno a není moc co měnit, snad jen design. Pouzdro z červené kůže, na noži symboly a znaky železnice – návrh rukojeti byl inspirován tvarem kolejnice, záštita inspirována tvarem opornice, její konce jsou mírně do vrchu směrem k čepeli jako na mečích,“ okomentoval vítězný návrh jeho autor Ing. Jaromír Knotek v doprovodném e-mailu.

Výsledkem vzájemné spolupráce s nožířem je unikátní dýka vyrobená pouze ve dvou kusech, kdy jeden putuje do rukou jeho autora a druhý se stane prvním kouskem sbírky ValVet neboli Nůž pro veterána. Tyto nože budou v komunitním centru sloužit nejen jako symbol komunity válečných veteránů, ale také jako pojistka pro případy, kdy se váleční veteráni dostanou ne vlastní vinou do

nepříznivé životní situace, v níž budou potřebovat finanční podporu. V takovém případě bude vybrán nůž, který ze sbírky bude vyňat a bude posléze vydražen pro tyto účely.

Stejně jako loni i letos probíhá soutěž o nejlepší návrh nože, který by se mohl zařadit vedle zmíněného logistického modelu do série ValVet. Nože pocházející z této soutěže návrhů by měly odrážet hodnoty a svět válečných veteránů, vzdávat jim hold za jejich službu a připomínat jejich nasazení.

Nyní však rychle k rýsovacím prknům, papíry narovnat a tužky nabrousit. Soutěž o nejlepší návrh Nože pro veterána je opět odstartována!

Své okótované návrhy opět pošlete vyfocené či přímo digitálně vytvořené na adresu Komunitního centra pro válečné veterány Praha info@kcvvp Praha.cz a do předmětu uvádějte „Nůž – soutěž“. Těšíme se na vaše letošní návrhy!

SPOJOVACÍ
VOJSKO

HLEDÁME SPOJAŘE

nové generace

s maturitou

na pracovní pozice

ICT JUNIORŮ

v hodnostech rotmistr až praporčík

Požadujeme

- ⊗ Splnění podmínek pro vstup do AČR
- ⊗ **Střední vzdělání s maturitou** v technických oborech
- ⊗ Základní znalost anglického jazyka a předpoklad dalšího rozvoje
- ⊗ Předpoklad pro získání bezpečnostní prověrky stupně „Tajné“

Nabízíme

- ⊗ Stabilní a nevšední zaměstnání
- ⊗ Finanční jistotu (plat se odvíjí dle hodnosti)
- ⊗ Možnost získání náborového příspěvku
- ⊗ Možnost účasti na zahraničních cvičení a operacích
- ⊗ Odborné vzdělávání a kariérní růst
- ⊗ Tělesnou přípravu jako součást pracovní doby

Připoj se k nám

☎ 800 154 445 🌐 kariera.army.cz

**Ve spojení
je síla!**

„Rychlými kroky se blíží nová realita a je otázkou, jakou roli v ní bude sehrávat člověk.“

NOVÝ ZDROJ MOCI

Při dosahování mocenských ambicí sehrávaly v historii vždy důležitou roli technologie. Zpočátku byly tyto ambice spojeny převážně s ovládnutím nového území. Později se důraz přesunul na získávání surovinových zdrojů či jejich kontrolu. S rozvojem průmyslové výroby rostl význam nových a efektivnějších technologií, jejichž využití umožňovalo dosažení dominantního postavení. Takovéto tzv. rozhodující technologie dnes označujeme jako disruptivní. Mezi nimi již dnes zaujímá jednoznačně rozhodující postavení umělá inteligence (AI – Artificial Intelligence).

Dynamický rozvoj AI již dnes dospěl do stadia, že přední protagonisté této technologie volají po jisté přestávce, která by umožnila nastavit pravidla pro její další vývoj. Jedná se především o projev odborníků, kteří se obávají, že užití AI v nejpokročilejším stadiu současného vývoje by se mohlo lidstvu vymknout z rukou.

Může být právo dostatečnou ochranou?

Přes zmíněné apely však bude pravděpodobně nemožné celosvětově prosadit účinná omezení či zákazy. Na vytvoření závazných dohod včetně účinné kontroly by musely být vytvořeny alespoň některé základní předpoklady. Jedním z nich je vůle dodržovat mezinárodní právo a snaha o nastolení vzájemné spolupráce. Dokonce řada mezinárodních dohod uzavřených čelnými představiteli států nebyla ratifikována. Nežádá se jedná především o světové mocnosti. Pokud bude lidstvo

kráčet cestou nekompromisního soupeření, vzájemného poškozování či ničení, nelze očekávat relevantní výsledky ani na poli společného řešení pravidel pro rozvoj AI. Naopak, nová rizika a hrozby potvrzují trend směřující k rozšiřování a eskalaci konfliktů, což dále přispěje k dalšímu intenzivnímu rozvoji aplikací AI. Je zřejmé, že v době ozbrojených konfliktů budou rozvíjeny takové aplikace, které ovlivní vedení bojové činnosti.

Aspekty vedení války

Převaha ve zbraních, ale nyní zejména v technologiích, uvádí stejně jako dříve mnohé státníky (politiky) v pokušení stát se tím vyvoleným, který bude ovládat jiné. Záminka a případné zdůvodnění se vždy najdou. Poté, co však události nedopadnou podle očekávání, přicházejí noví soudci a hodnotitelé. Výsledky konfliktů lze hodnotit z různých úhlů pohledu. Jako příklad vojenského pohledu

na porážku Japonska ve 2. světové válce lze uvést část hodnocení z úst fregatního kapitána Masatake Okumiya, spoluautora knihy Midway: „Dospěl jsem k pevnému přesvědčení, že tichomořskou válku zahájili lidé, kteří nerozuměli moři, a že v ní bojovali lidé, kteří nerozuměli vzduchu.“

Avšak rozhodující vliv na rozpoutání války mají zpravidla politici a jejich podporovatelé, a to zejména z řad silových a ekonomických struktur včetně a zejména zbrojního průmyslu. Nelze zcela opominout přípravu na válku, což je období, které by mělo upozornit jak ohrožené státy, tak i ty státy, které mohou být do konfliktu vtaženy. Je to i časový prostor pro řešení sporných otázek a přijetí dalších kroků, které by mohly ozbrojenému konfliktu zabránit. Pro přípravu na potenciální konflikt se země připravují zejména budováním schopností vlastních ozbrojených sil a posilováním spolupráce s aliančními partnery či obecně

s ostatními zeměmi. Důležitou oblastí je však rovněž příprava vlastního obyvatelstva na obranu. Jedná se o organizační a materiální přípravu, ale také o připravenost mentální. Na získávání žádoucího vědomí člověka se klade stále větší důraz. Těto oblasti se věnuje stále více profesionálů a vynakládají i stále větší finanční prostředky.

Manipulace s využitím AI

Také k ovlivňování vědomí člověka bude stále efektivněji využívána AI, která již dnes dosahuje značných úspěchů v oblasti analýzy velkého množství dat či rychlé reakce na vnější podněty. AI již umí také velmi dobře vytvářet různé obrazové a zvukové projekce. Součástí působení na lidskou mysl tak mohou být nejen manipulativní textové zprávy, ale také na první pohled věrohodná videa včetně zvukového projevu se správným zabarvením hlasu. Některé, mnohdy šokující dezinformace, mají potenciál, být na omezenou dobu, vyvolat chaos a paniku či násilné nepokoje. S ohledem na široké využívání sociálních sítí, přenos značných objemů dat (5G až 6G sítě) a využívání dalších technologií jako AI není obrana proti nepřátelskému působení dokonalá. Zpravidla budou mít přijímaná opatření jisté zpoždění a bude vyžadován celý komplex opatření (organizační, legislativní, technická apod.). Je potřeba počítat i s tím, že u některých vrstev obyvatelstva budou různé dezinformace formovat jejich dlouhodobý postoj, který se může projevat např. jako nedůvěra ve vládu, státní orgány či dokonce někteří se budou ochotni podílet na násilných akcích. Jedním z logických opatření by mělo být zvyšování vzdělanosti obyvatelstva, upřímná snaha o řešení konfliktních situací, ale také efektivní a jasná správa věcí veřejných, což bude zákonitě posilovat důvěru ve státní zřízení a jeho představitele. Bylo by jistě žádoucí, aby AI byla v této oblasti primárně využívána k vyhodnocení dezinformací a monitorování „nestandardních“ jevů.

Nová realita se blíží. Jakou roli bude hrát člověk?

Role AI v konfliktech

Umělá inteligence bude sehrávat důležitou roli rovněž v ekonomické válce, která by měla oslabit protivníka, a to nejlépe ještě před možným zahájením ozbrojeného konfliktu. Pokud se navíc tato ekonomická opatření realizují včas, v široké shodě v rámci mezinárodního společenství a s potřebnou rozhodností, mohou vést i k odvrácení hrozícího konfliktu.

Se závažnými dopady a riziky musíme však počítat zejména v oblasti naší bezpečnosti. Chtěl bych zdůraznit, že především rozvoj AI a její zavádění v praxi za strany Číny může budit jak obdiv, tak jisté obavy. Lze očekávat, že ovládnutí této technologie na vyšší úrovni, než je tomu u jiných aktérů, povede k pokusu této výhody co nejlépe využít. Naše obavy posiluje i skutečnost, že o reálném pokroku při vývoji této technologie v Číně nám chybí dostatek relevantních informací.

Silní budou chtít nadále profitovat

Jako příklad pokusů o zastavení nové a zneužitelné technologie pro vojenské účely lze uvést historii vývoje jaderných zbraní, kdy někteří vědci varovali před jejich použitím. Leč stejně jako v roce 1945 pravděpodobně ani v budoucnu nebudou existovat dostatečné zábrany k nasazení AI či dalších ničivých technologií v té nejefektivnější podobě.

Ti, co již získali výhodu jistého náskoku, se budou snažit svou pozici neustále zlepšovat. Vždyť nejde jen o ekonomický profit, ale také o schopnost ovlivňovat ve svůj prospěch téměř jakoukoliv oblast. Výrazně se již dnes může AI podílet na ovlivňování (manipulaci) lidí, což je oblast, která nabývá na významu i při vedení hybridní války. I zásluhou synergie nových technologií se překvapivě rychlými kroky blíží nová realita a je otázkou, jakou roli v ní bude sehrávat člověk.

Armáda ČR se letos v dubnu dohodla s ČVUT na spolupráci při zavádění přelomových technologií, umělé inteligence a robotizace.

Big Data a IoT

Zásluhou AI jsme rovněž schopni zpracovávat i tzv. Big Data, která poskytují komplexní informace a jejich zpracování je velmi náročné. Big Data představují obrovský zdroj informací, které není člověk bez AI a výkonné výpočetní techniky schopen efektivně využít. I na základě stále širšího propojení s ostatními technologiemi, jako je např. IoT (Internet of Things – internet věcí, tedy síť různých zařízení vybavených senzory, softwarem a síťovou konektivitou umožňující výměnu dat), směřujeme pomocí AI k vytváření rozšířené reality. Samotný expandující IoT je zdrojem stále se rozšiřujících možností sběru dat, která poskytují další kvanta aktuálních informací.

OTÁZKA PRO...

JANA MAZALA

ROZHOVOR

vedoucího katedry vojenské robotiky Fakulty vojenských technologií Univerzity obrany

Jan Mazal v testovací Škodě Kodiaq, určené k vývoji a ověřování algoritmů autonomního řízení v terénu

Může umělá inteligence v dohledné době dospět do stadia, kdy bude samostatně a spolehlivě provádět bojovou činnost tak, že by od člověka přijala rámcové zadání úkolu a sama volila způsob, jak ho splnit?

Odpověď:

Přímý vliv člověka na realizaci bojové činnosti v budoucnu je bohužel již jen „zbožným přáním“ určité skupiny lidí, kteří si třeba nedovedou něco takového představit nebo nechtějí připustit, že se svět takto změnil. Je to přirozené. Podobná situace byla v meziválečném období, kdy se někteří generálové nedokázali zbavit filozofie, že jízda je klíčovou složkou efektivního útoku pozemních jednotek... Je samozřejmě vysoce pravděpodobné, že takzvané old-fashion konflikty v lokálním měřítku přetrvávají například v zemích třetího světa – však na světě se stále vraždí nástroji či

zbraněmi původem ze starověku. Ale při střetu s vysoce technologicky vyspělým protivníkem nebudou mít šanci. Bude to mít nějaký časový vývoj, ale člověk si z dlouhodobého hlediska svou pozici neudrží.

Spolupráce dvou nezávislých vůlí

Jezdili jste někdy na koni? Navenek se to podobá jízdě na kole, ale v jedné věci se zásadně liší: jízda na koni je neustálá komunikace dvou inteligencí.

Spolehlivě dojet z libovolného bodu A do libovolného bodu B způsobem, jaký sami zvolíte, se na kole naučíte za 30 minut, na koni za 300 hodin. Úspěšná jízda na koni je totiž spoluprací dvou nezávislých vůlí.

Jezdec zadává koni pokyny k fyzickým manévřům, kůň odpovídá a souběžně přitom provádí několik myšlenkových operací:

1) Vyhodnocuje zadaný způsob pohybu a rychlost v dráze, kterou požaduje jezdec

(jede rovně, uhýbá, zatáčí, krokem, klusem, cvałem atd.).

2) Vyhodnocuje vyskytnuvší se překážky a potíže a provádí menší korekce zadané trasy (např. úkrokem, zpomalením, zrychlením, zastavením, skokem apod.), bezprostředně po korekci je schopen vrátit se k původnímu směru a rychlosti.

3) Vyhodnocuje s předstihem trasu řádově desítek až stovek metrů před sebou, protože vnímá cíl a chápe, že se k němu směřuje.

K tomu koně běžně uvažují o tom, že by převzali iniciativu a vyhodnocují vlastní žádoucí pohyb v rozporu s pokyny a vůlí jezdce. Kůň přitom nedisponuje největší inteligenční kapacitou mezi známými živočichy. Jeho vzájemná komunikace s jezdcem je proto jednoduchá a v porovnání s počítačovým programem nebo mluvenou řečí nesmírně primitivní. Skládá se hlavně ze změn v rovnováze jezdce, jeho tlaku na určitá místa těla koně a pár zvukových signálů a jejich kombinací. I proto bývá nejuspěšnější spolupráce ta, kdy řídicí entita (jezdec) přenechá myšlenkové operace typu 1 a 2 převážně řízené entitě (koni) a sama se soustředí na operace typu 3.

Jsmete tedy ve využití umělé inteligence, metaforicky řečeno, u ježdění na koni, nebo spíš ještě u jízdy na kole?

Odpověď:

V tuto chvíli to je vlastně jako s tím koněm, který je hloupější než člověk, ale efektivně „pomáhá“. Toto ještě chvíli vydrží, ale onen „kůň“ bude v relativně krátkém horizontu operačně-takticky výrazně efektivnější, „chytřejší“, a „jezdec“ by ho pak už jen brzdil. Indicií nebo rovnou důkazů pro toto tvrzení je dnes již dostatek. A ten, kdo to pochopil, na tom intenzivně pracuje... Člověk jednoduše není ideální entita pro nasazení v některých typech prostředí – příkladem může být například přežití ve vesmíru.

Text: Filip Tesař, plk. gšt. doc. Ing. Jan Mazal, Ph.D.,

foto: Viktor Slíva

Vojtěch Kysely,
development designer
VOP CZ

„V Evropě jsme byli mezi prvními, a máme proto dokonce určitý náskok.“

více systémů, záleží jen na zákazníkovi, co od platformy požaduje. A pokud bude zákazník pracovat s myšlenkou logistické návstavy a například detekčního systému, jsme schopni mu tuto verzi nakonfigurovat, popř. dovyvinout. Samozřejmě záleží i na dalších požadavcích, které by vozidlo mělo splňovat.

Jaké překážky je TAROS schopen samostatně vyhodnotit a překonat? Dojede samostatně do cíle, když mu zadáte souřadnice?

Máme čtyři druhy autonomie. První spočívá právě v principu point-2-point: pokud má TAROS mapové podklady a zrentgenované okolí, je schopen sám dojet z bodu A do bodu B po dané trase. Vygeneruje si trajektorii a po ní pak dokáže jet. Pokud se na dané trajektorii vyskytne překážka, kterou vyhodnotí jako neprůjezdnou, zvolí novou trajektorii a podle ní jede dál. Ve vývoji autonomie pokračujeme, aby byla na stále vyšší a vyšší úrovni.

Dokázal by přejet třeba padlý strom?
Padlý strom průměrné velikosti přejede.

A když narazí na překážku v podobě protivníka, bude schopen se bránit?

To záleží na návstavbě, kterou zrovna ponese. Pokud ponese zbraňovou stanici, vždy bude potřeba zadat pokyn k opětování palby. Existují systémy, které v rámci perimetru zaregistrují nebezpečný objekt, v takovém případě se opět operátorovi zašle notifikace. A pokud TAROS k dispozici zbraňovou stanici má, operátor může zahájit palbu.

Co dalšího TAROS zvládá kromě překonávání terénních překážek?

Má velkou tažnou sílu. Při nedávných vnitro-podnikových zkouškách jsme zkoušeli odtáhnout osobní auto se zařazenou rychlostí a zatáženou ruční brzdou, a i tento úkol TAROS zvládl. Vysoké nájezdové úhly a překonávání těžkého terénu jsou samozřejmostí. U překážek musíme zmínit i překážky vodní. Prototyp verze V4, který byl vystaven na veletrhu IDET, se umí brodit a také plavat.

Podobné prostředky vyvíjejí i jinde. Je TAROS na úrovni srovnatelné s tím, co existuje třeba v jiných armádách NATO?

V Evropě jsme byli mezi prvními, TAROS se vyvíjí už od roku 2012. Dá se proto dokonce říci, že máme v něčem náskok. TAROS je určitě v čele podobných platform, co se týká šasi. Všechny nápravy na platformě jsou totiž nezávisle nahané a nezávisle natáčivé. Většina ostatních vozidel na trhu je řízena smykově.

Text: Filip Tesář, foto: VOP CZ

ČESKÁ PŘEDZVĚST BUDOUCNOSTI

U stánku státního podniku VOP CZ, spadajícího pod Ministerstvo obrany České republiky, budil největší pozornost prototyp autonomní robotické platformy TAROS čtvrté generace. Protože tomuto vozidlu, špičkovému v mezinárodním srovnání, přibýly opět další schopnosti, rozhodli jsme se vyzpovídat odborníky nejpovolanější, přímo jeho vývojáře Vojtěcha Kyselého a Lukáše Drozdka.

Říká se, že robotizace bude jedním z určujících faktorů válčící budoucnosti. Tvrdí to třeba plukovník Jan Mazal, který se na vývoji této robotické platformy podílí. Je tedy TAROS předzvěstí takové budoucnosti?

Ano, protože toto vozidlo je schopno provádět dílčí akce tak jako živý voják. Je schopné samostatně vykonávat různé úkoly, které operátor zadá.

Je schopné plnit řadu různých bojových úkolů: od logistických přes průzkumné až po bojové. Byl při vývoji kladen důraz právě na tuto variabilitu, nebo na určité schopnosti podporující některý typ nasazení?

U momentální generace V4 byl vývoj přizpůsoben k využití v logistice, to znamená, že

důraz byl kladen hlavně na nosnost. Varianta 4x4 je schopna uvést zhruba tunu a varianta 6x6 zhruba 1,3 tuny. Právě to, že je vozidlo schopné uvést takovou váhu, umožňuje využití nejen pro logistické, ale i bojové mise. Záleží na požadavku zákazníka.

Může takový požadavek zahrnovat i víc různých úkolů v průběhu jedné mise? Pokud třeba někam něco poveze, může poskytovat obsluhu údaje, které nasnímá?

Jsme samozřejmě schopni využít variabilitu nástaveb a zvolit si takovou, která bude vhodná. Na trhu jsou dnes například zařízení pro hloubkový rentgenový průzkum terénu, tedy odhalení výbušnin, antidronový systém, detekční systémy hrozeb v daném perimetru a spousta dalších, které lze na TAROS implementovat. Co se týká součinnosti dvou nebo

AUTOMATIZOVANÝ TAKTICKÝ ROBOTICKÝ SYSTÉM TAROS V4 6x6

ČESKÁ „SUCCESS STORY“

Na brněnském výstavišti se 24. až 26. května 2023 uskutečnil 17. ročník mezinárodního veletrhu IDET, který byl věnovaný novinkám v oblasti obranné a bezpečnostní techniky. Veletrh patří k nejvýznamnějším přehlídkám svého druhu ve střední Evropě a je koncipován jako proexportní platforma pro český obranný a bezpečnostní průmysl. Koná se mimo jiné i pod záštitou Ministerstva obrany ČR, náčelníka Generálního štábu Armády ČR a prezidenta České republiky. Letos se zde představilo rekordních 551 vystavovatelů z domova i ze světa včetně státních podniků VTÚ a VOP CZ, které spadají pod Ministerstvo obrany.

„Vzhledem k probíhajícímu válečnému konfliktu na Ukrajině a změně mezinárodního bezpečnostního prostředí je více než kdy jindy důležité maximálním možným způsobem podporovat jak modernizaci ozbrojených sil, tak růst kapacit domácího i evropského obranného a bezpečnostního průmyslu, který je rovněž klíčovou součástí pro budování obranyschopnosti naší země a zajišťování bezpečnosti dodávek,“ zdůraznil ve svém projevu na slavnostním zahájení náměstek ministryně obrany Daniel Blažkovec.

Do těchto slov zapadá i nejnovější, čtvrtá generace ryze české platformy TAROS V4 6x6, která je určena pro náročné vojenské operace a spadá do kategorie bezosádkových pozemních vozidel (Unmanned Ground Vehicles – UGV). Na veletrhu ji představil státní Vojenský opravárenský podnik CZ (VOP CZ).

Státní podnik s dlouholetou tradicí se zaměřuje na výrobu a vývoj vojenské techniky a šikovný bojový průzkumník, který dokáže realizovat mise i pod palbou nepřítele, patří k jeho hlavním současným projektům.

Automatizovaný robotický pozemní systém TAROS je určen pro bojovou a logistickou podporu mechanizovaných, průzkumných

a speciálních jednotek ve složitém operačním prostředí s vysokou mírou rizika. Vybaven může být komponenty z širokého spektra příslušenství, a to jak zbraňových, tak i robotických a senzorických, případně logistických. Dotazy vznášel téměř každý, kdo přišel ke stánku VOP CZ, protože potenciál využití je patrný na první pohled. Zájem projevovali i zástupci zahraničních ozbrojených složek. Vývoj platformy TAROS neustále dynamicky pokračuje. Nejnovější generaci platformy TAROS nicméně VOP CZ slibuje uvést na trh již brzy.

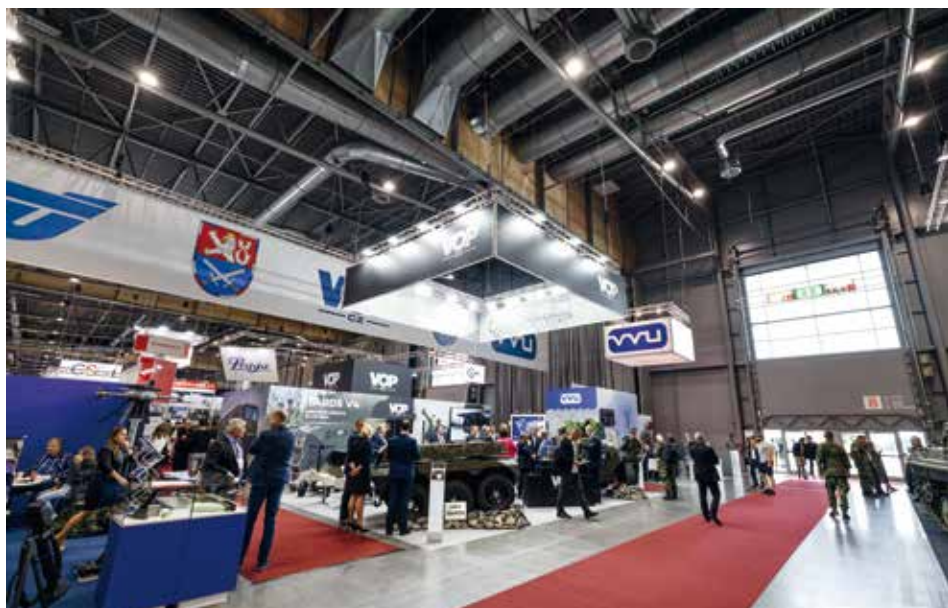
Co je systém TAROS?

TAROS je zkratka Taktického RObotického Systému. Jde o platformu bezosádkového pozemního vozidla schopného pohybu v různých klimatických podmínkách a v těch nejnáročnějších terénech (bez problémů například zvládá jízdu po schodech). Tuto univerzální platformu je možné osadit širokou škálou senzorických a zbraňových komponentů, robotickou rukou, komunikačními podsystémy, logistickou nástavbou apod.

Toto víceúčelové bezosádkové vozidlo je určeno primárně k podpoře mechanizovaných, průzkumných i speciálních jednotek, přičemž jim poskytuje okamžitou informační převahu nad nepřítelem a bojovou i logistickou podporu. Systém umí přesně zaměřovat cizí jednotky i jejich palebná postavení a zároveň na sebe dokáže upoutat pozornost – proto je určen pro manévrování v rizikových prostorech, kde slouží jako inteligentní nástroj k zajištění průzkumných úkolů. Vzhledem k tomu, že je vyvíjen s tím, aby obstál i pod plnou palbou, chrání lidské životy, které by se jinak při taktických operacích mohly ocitnout v ohrožení. Chytrý strategický průzkumník na svých bedrech uveze kromě různých dálkově ovládaných zbraňových komponentů, jako jsou třeba kulomety nebo raketomety, i transportní systémy, kamerové manipulátory, zobrazovací jednotky, radary nebo nosítka pro raněné. Robot se také může stát základnou pro létající či jiné robotické průzkumné prostředky. „Využití bezosádkových vozidel je správný krok na cestě k dosažení minimálních ztrát na

UGV TAROS V4

Autonomní robotické vozidlo s velmi pokročilými autonomními funkcemi řízení a navádění, které mu umožňují nepřetržitý provoz a nasazení ve složitých a rizikových prostředích. Podle zvolené nástavby může plnit předem určený cíl. Zároveň má mnoho dalších specifických možností použití, například při monitorování perimetru objektů kritické infrastruktury či jiných významných objektů nebo při její ochraně pomocí letálních nebo neletálních zbraňových systémů.

O TAROS se na veletrhu IDET zajímali i zástupci zahraničních ozbrojených složek.

TAROS V4 ve variantě 6x6

Benefity UGV TAROS V4:

- Vysoká variabilita umožňující široké spektrum využití
- Autonomní funkce
- Použití v zamořených nebo jinak rizikových prostředích
- Zastupitelnost a snížení rizika ztráty živé síly

Uplatnění ve vojenské oblasti

- Zpravodajství, sledování, průzkum
- Pátrání, ochrana
- Bojová podpora
- Převaha, zvýšení rychlosti operací
- Likvidace střeliva

TAROS V4 4x4

TAROS V4 6x6 uveze až 1,3 tuny...

bojišti a maximálního informačního potenciálu. Ve VOP CZ pracujeme na vytvoření vysoce autonomního bezosádkového vozidla, které dokáže vyhodnotit situaci a zareagovat rychleji než při zásahu člověka," říká Marek Špok, ředitel VOP CZ, s. p. Státní podnik na tomto pokrokovém projektu od počátku spolupracuje s Univerzitou obrany v Brně i dalšími českými firmami.

Všichni partneři při vývoji využili své specifické zkušenosti v oblasti pokročilé robotiky, autonomních systémů a definování takticko-technických parametrů, aby dosáhli co nejefektivnější synergie při dalším výzkumu a vývoji vyspělých automatických systémů. Uplatnění UGV TAROS V4 se předpokládá jak ve vojenské, tak i v civilní oblasti.

Ve vojenské oblasti se platforma TAROS V4 uplatní zejména při přímé podpoře bojové činnosti mechanizovaných, průzkumných a speciálních jednotek. Je schopna vést průzkumnou, případně bojovou činnost (podle konkrétního typu nástavby) a také zaměřovat nepřátelské jednotky a palebná postavení. Platforma TAROS V4 je vhodná pro nasazení

a manévrovou činnost v rizikových prostorech, například pokrytých palbou nepřítele nebo s pravděpodobným výskytem, případně aktivací nebo deaktivací nepřátelského IED, kde realizuje rizikové aktivity včetně bojové činnosti a váže na sebe pozornost nepřátelských vojsk. Tím chrání životy vojáků, poskytuje okamžitou informační převahu nad nepřítelem a bojovou podporu v operacích.

V civilní oblasti se předpokládá využívání záchrannými službami (hasiči, zdravotníci, policie), ale také v oblastech přepravy, sledování a detekce, ostrahy, průzkumu, odebírání vzorků, inspekce v tunelech, budovách a podobně. Široký prostor pro uplatnění se nabízí například na letištích. TAROS mohou využít obce i soukromý sektor, průmysl (zejména ropný a plynárenský, energetický, chemický) i zemědělci nebo třeba humanitární organizace.

Česká „success story“

Příběh multifunkčního kolového robota se začal psát už v roce 2004, kdy se na katedře vojenské robotiky na Univerzitě obrany začalo diskutovat o využití UGV. V této době se

o UGV vozidlech nevědělo téměř nic a o praktickém nasazení v armádách se ani nemluvalo. Teoretická myšlenka autonomně fungujícího vozidla pro podporu boje i logistiky vojenských jednotek postupem času začala dostávat reálné obrysy.

Ideálním spojením, které dynamizovalo vývoj UGV v ČR, bylo právě spojení akademického prostředí Univerzity obrany a průmyslového partnera VOP CZ, jehož výsledkem byl v roce 2012 funkční demonstrátor robotického pozemního vozidla TAROS V1 na podvozku 6x6. Další vývoj pak probíhal déle než deset let.

Druhá verze, ideově vycházející z první, byla koncipována modulárním způsobem. Bezpilotní vozidlo TAROS V2 díky své modularitě a variabilitě umožňovalo plnit širokou škálu podpůrných funkcí, přičemž nejbližší mělo ke kategorii logistické a průzkumné. Platformu TAROS V2 představil VOP CZ v roce 2015 na konferenci Concept Development & Experimentation v Berlíně, jejíž součástí byly workshopy a semináře včetně jednání pracovní skupiny, která se v rámci NATO zaměřuje na protipatření proti bezpilotním pozemním a vzdušným prostředkům (CUAxs – Countering Unmanned Autonomous Systems).

Významní experti z oboru robotiky v rámci NATO pozitivně hodnotili především výborné jízdní vlastnosti i nově testované pokročilé autonomní funkce platformy TAROS, které se s každou novou generací stroje výrazně zdokonalují.

Zcela zásadní byla při vývoji UGV třetí generace TAROS V3. V roce 2018 byly dvě platformy TAROS (4x4 a 6x6) využity pro společný projekt se státním podnikem VTÚ, a sice pro vozidla UGV-Pz a SOM-6, které byly následně v roce 2020 zavedeny do užívání v Armádě ČR. První z nich převzali vojáci 102. průzkumného praporu Prostějov, druhé pak příslušníci Vojenské policie a zahájeno bylo intenzivní

...ale také dálkově ovládané zbraňové komponenty.

testování a sběr údajů pro další vývoj a úspěšné nasazení v reálných podmínkách.

Úkolem UGV-Pz bylo sloužit jako nosič průzkumné nástavby senzorů a zařízení k vedení optoelektronického, radiolokačního průzkumu, detekce, rekognoskace, identifikace a akvizice pozemních cílů.

Součástí soupravy UGV-Pz byla pozemní řídicí stanice (GCS), sestávající z pracovišť operátorů řízení platformy a průzkumu a z pracoviště velitele. Také pozemní řídicí stanice byla řešena jako modulární, její subsystémy jsou přepravitelné buď přímo na UGV, nebo ve vozidle, které slouží současně pro přepravu obsluhy a jako tažné vozidlo UGV-Pz.

Dnes se VOP CZ může pochlubit již čtvrtou generací těchto vozidel – verzí TAROS V4 6x6 se stálým pohonem všech kol, která byla představena právě na letošním mezinárodním veletrhu IDET.

Jde o jedinečný český výrobek na světové úrovni. Armáda ČR jako první v rámci států Severoatlantické aliance systém UGV TAROS zavedla do aktivního užívání.

Zvládá i krabí pohyb

Robot TAROS 6x6 V2 je na první pohled podobný americkému systému SMSS (Squad Mission Support System) od General Dynamics Land Systems. Vzhled a úkoly jsou podobné, ale přístup ke konstrukci je zcela odlišný. Základním stavebním blokem českého robota je kolová část s integrovaným elektrickým motorem, převodovkou a závěsným mechanismem. Každé kolo robota je výkonné a směrově řiditelné, součástí bloku je tak i elektromechanický šroubový aktuátor pro natáčení kol.

Každý z obou hlavních partnerů vnesl do projektu své know-how. Za VOP CZ je to v první řadě konstrukce podvozku, za Univerzitu obrany pak škálování mapových podkladů, rozebírání strukturizace obrazu a detekování povrchu přijatelného pro pohyb. VOP CZ spolupracuje při vývoji také s dalšími českými podniky, které pro TAROS vyvíjely specifické komponenty.

Jednou z nich je firma TG Drives, která dodává hnací jednotku a jednotky pro natáčení jednotlivých kol. Baterie dodává podnik JETI model. Společnost LPP zajišťuje velkou část systémů autonomie.

„My pracujeme na klíčovém prvku celého systému – na softwaru vyšší úrovně, který vozidlo řídí. To vše za použití prvků umělé inteligence, které řeší proces taktické autonavigace,“ popisuje podplukovník Jan Mazal podíl Univerzity obrany a vysvětluje, jak se softwarové požadavky projevují na konstrukci zařízení:

VOP CZ provádí opravy, modernizace a rekonstrukce pásové techniky už víc než 75 let.

„Systému, který vozidlo ovládá, musí odpovídat jednotlivé konstrukční prvky – to se týká třeba výkonu a způsobu ovládání jednotlivých kol. Konstrukteři se pak na základě těchto požadavků snaží vybrat nebo navrhnout nejvhodnější komponenty.“

Právě ve zmíněném případě se TAROS pyšně unikátní konstrukcí, kdy každá náprava je samostatně ovládána, což přináší značné výhody při pohybu a manévrování – natočením krajních kol se vozidlo například dokáže velmi rychle otočit na místě. Zvládá také tzv. krabí pohyb. Přitom robot disponuje plným výkonem i ovládacími schopnostmi při jízdě vpřed i vzad.

TAROS jako směr budoucího vývoje VOP CZ

Všechny čtyři generace systému TAROS musely projít náročným testováním. Prototypy platformy UGV byly do užívání Armády ČR nasazeny v roce 2020 a ověřovali je i příslušníci Vojenské policie. Zaměřili se především na sběr dat pro další vývoj a úspěšné nasazení systému, což vedlo k tomu, že se myšlenka sériového, operačně nasaditelného produktu přerodila v komplexní systém určený k plnění úkolů pozemního průzkumu, sledování, sběru informací a akvizicím pozemních cílů v jakýchkoliv klimatických podmínkách i jakoukoliv denní dobu.

Díky progresivním technickým specifikacím vozidlo vyniká dokonalou přilnavostí, vysokou pohyblivostí, manévrovatelností a schopností zdolávat i ty nejtěžší terény. Jeho maximální rychlost je 25 km/h a problém

pro něj nepředstavují ani schody. Aby bylo samostatné, disponuje několika aplikacemi pro autonomní pohyb po GPS souřadnicích pomocí kamerového systému a využívá i režim „follow me“, který spočívá v následování automobilu či osoby bez nutnosti fyzického kontaktu. Na trase reaguje na podněty z okolí, a dokáže se tak vyhnout i neočekávaným překážkám.

Na vývoji autonomních funkcí systému TAROS se podílel i další významný státní podnik – Vojenský technický ústav (VTÚ), který vyvinul integrovaný průzkumný systém. Vozidla díky němu vnímají okolí pomocí kamer, radarů a senzorů, což jim umožňuje sebelokalizaci, detekci i identifikaci objektů, a určení polohy i směru sledovaného pohybu.

VOP CZ stojí rovněž za vývojem řady komunikačních funkcionalit, které umožňují vzdáleným operátorům ovládat roboty v elektronických bojích prostřednictvím počítačových řídicích souprav a konzolí.

VOP CZ je tak od roku 2012 průkopníkem v oblasti výzkumu a vývoje vojenských autonomních vozidel UGV v České republice. Současný UGV TAROS V4 má velmi pokročilé autonomní funkce řízení a navádění, které umožňují vozidlu nepřetržitý provoz a nasazení ve složitých a rizikových prostředích a dle zvolené nástavby plnit předem určený cíl.

„Projekt je unikátní svojí variabilitou a tím, že byl kompletně vyvinut v našem podniku ve spolupráci s Univerzitou obrany,“ říká Ing. Marek Špok, Ph.D., ředitel podniku VOP CZ, s. p. Nejen díky prezentaci na veletrhu IDET o mezinárodních úspěších této ryze české nadčasové platformy rozhodně ještě uslyšíte. Je totiž budoucností moderní a vyspělé Armády České republiky.

VOP CZ, s. p.

Státní podnik založený roku 1946, jehož primární funkcí je zajišťovat strategické výrobní a servisní kapacity potřebné pro obranyschopnost státu. Zaměřuje se na oblasti vojenské techniky, strojírenské výroby a vývoje. Zaměstnává více než 600 zaměstnanců. Podnik se nachází v Šenově u Nového Jičína, další jeho část je v Bludovicích nedaleko Nového Jičína.

Text: Kateřina Urban Samková,
Jan Kubeša, Viktor Sliva, Olga Bálintová
foto: Radim Horák, VOP CZ

HISTORIE VÁLČENÍ VE 12 KROCÍCH

6. MONGOLOVÉ – PRVNÍ MODERNÍ ARMÁDA DĚJIN

Někteří mají na šípech hroty z kostí. Mnozí nemají meč, jen kyj. Ne všichni nosí přilbu. Dva ze tří nemají brnění buď vůbec, nebo jen kožené. Nevysocí, na drobných nevzhledných konících vyrazí Mongolové sjednocením Čingischánem roku 1206 dobýt svět. Na vrcholu své expanze obsadí šestinu zemské souše.

Mongolská armáda se rozrůstala o podmaněné národy, nezastupitelné místo měli činští inženýři, zběhlí v obléhacích technikách. Podstata mongolského úspěchu však nespočívala v počtech ani v technologiích.

Válku Mongolové začínali zpravodajstvím. Informace sbírali obchodníci a vyslanci. V prvních desetiletích expanze mívali Mongolové přehled o geografii, správě a ozbrojených silách protivníka, zatímco ten jen nejasně tušil jejich existenci.

Na základě shromážděných informací se přikročilo k plánování. Armáda byla organizována v pravidelných jednotkách podřízených vrchnímu velení v čele s velkým chánem, takže plánování bylo realistické a po naplánování se mohlo hned přikročit k operacím. Povyšovalo se za prokázané schopnosti, etnickým Mongolům bylo vyhrazeno nejvyšší velitelské patro, ale i cizinec mohl udělat skvělou kariéru. První na řadě byly často operace informační.

Vypouštění zpráv o hrůzách, které čekají v případě odporu, a současně klidu v případě podrobení mělo podlomit vůli k boji a vnést do cizích řad nejednotnost. Hrůzy nebyly vymyšlené: Mongolové předběhli dobu i systematickým praktikováním částečné genocidy. Pochodující mongolská armáda fungovala jako promazaný stroj. Měla zajištěné zásobování: municí, ale samozřejmě i jídlem. Mongolští vojáci ani jejich koně nebyli na stravu příliš nároční, ale to, že na rozdíl od jiných dokázali vést kampaně během zimy, bylo i díky logistickému zajištění.

Za pochodu byl neustále prováděn průzkum. Jednotky měly neustálé spojení. Pochodující kolona se mohla rozptýlit, což vytvářelo klamný dojem o počtu útočníků. Bojová uskupení koordinovala akce na velké vzdálenosti. Útok na Uhry v roce 1241 vedly simultánně čtyři

1277: Sesednout a proti slonům!

Guvernér jihočínské provincie Jün-nan muslimský velitel Násir al-Dín dostal od velkého chána za úkol vypořádat se s hrozbou ze strany Pugamského království v Barmě. Po přechodu několika vysokohorských hřebenů a tropických údolí vyšli jeho jezdci z přítmi lesa rovnou na planinu, kde stálo sešikováno několikánásobně početnější barmské vojsko. V předních řadách stálo přes sto válečných slonů, které nikdy dřív nespatriili ani Mongolové, ani jejich koně, kteří se plašili. Násir al-Dín okamžitě zavelel sesednout, uvázat koně v lese a prudkou střelbou slony zahnat. Jakmile se to podařilo, Mongolové se bleskově vrátili do sedel, rozvrátili řady překvapené barmské pěchoty a obrátili ji na panický útek.

armády, jedna přes Polsko, další tři přes karpatské průsmyky, aby se včas setkaly na pláni u řeky Tisy v bitvě, pro Uhry osudné. Mobilita a schopnost rychlé koncentrace sil dávaly mongolským armádám strategickou výhodu. Limitovaly je jen bažiny a pouště.

V bitvách mívali Mongolové navrch díky efektivnímu systému velení a předávání povelů. Takticky se pružně přizpůsobovali okolnostem, udržovali rychlé operační tempo a snadno vyvíjeli iniciativu.

Zní vám to všechno povědomě?

Dávni Mongolové nevymysleli nic nového – všechno už tu bylo. Jediněčné u nich byly důsledná návaznost a efektivní provádění popsanych činností, které dnes bereme jako samozřejmé.

Navzdory tomu, s jak primitivní výzbrojí začínali pod Čingischánem svou expanzi, se tak stali první skutečně moderní armádou dějin. Oč ovšem byla vojenská organizace mongolské říše efektivnější, o to těžkopádnější byla její civilní správa. Mongolské elity si žily v přepychu, kolem nich se sprádaly klientelistické pavučiny, loajalitu dvořanů si vládci zajišťovali nákladnými dary. I mongolská vojenská organizace narazila časem na logistické limity. Bez kořisti zdroje vysychaly, říše se rozdělila na několik menších, jejichž vojenská moc byla slabší, pak ještě slabší, a jedna po druhé mizely z mapy světa.

Pevnou organizaci a řád si ve vojenských taženích posléze vynutil technologický rozvoj. Jeho základem byly palné zbraně.

Text: Filip Tesar

Příště: Palné zbraně – technologická spojnice k dnešku

IVO ZELINKA NA GABČÍKOVĚ BICYKLU

Tím, že Ivo Zelinka jezdí na kopii kola Josefa Gabčíka, vzdává hold jemu a Janu Kubišovi, hrdinům, kteří zlikvidovali Reinharda Heydricha.

Každé ráno, když jede na kole podobném tomu, na kterém jel Josef Gabčík 27. května 1942 při vojenské operaci s cílem zlikvidovat zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha, způsobí v Pardubicích cestou na nádraží pozdvižení. Řidiči i chodci na cyklistu v maskáčové uniformě nadšeně mávají. Vedoucí komunikace Generálního štábu Armády České republiky Ivo Zelinka tak vzdává hold parašutistům z výsadku Anthropoid. „Jako výsadkáře mě jejich čin neustále oslovuje,“ přiznává.

Když plukovník Zelinkovi před pěti lety ukradli na nádraží v Pardubicích crossový speciál, dlouho nesmutnil. „Cyklistiky jsem se nechtěl vzdát, a tak mě napadlo, že bych mohl jezdit na historickém kole, na jakém protektorem projížděli parašutisté Jan Kubiš a Josef Gabčík.“

Nejprve zatoužil po bicyklu, který měl půjčený Jan Kubiš. „Problém nastal, když jsem od historiků z Vojenského historického ústavu zjistil, že to Kubišovo kolo, které Němci vystavili ve výloze obchodu Baťa na pražském Václavském náměstí, bylo dámské,“ posteskuje si.

Zacítil tedy na model Josefa Gabčíka, který však není nikde řádně zdokumentováno. „Je vyfotografované jen na jednom snímku, a to ještě z takového zvláštního čtvrtúhlu. Proto nebylo snadné určit přesně typ,“ přibližuje Zelinka. Prvorepubliková kola, pokud se nejednalo o závodní speciály, si byla velmi podobná a vzájemné rozdíly byly minimální. Odborníci z Vojenského historického ústavu přesto dokázali výběr zúžit na dva až tři typy. „Nakonec se jako nejpravděpodobnější jevil model České zbrojovky, typ číslo 15 z konce 30. let, který nesl jméno Monta. V tomto období Česká zbrojovka nevyráběla jen zbraně, ale zaměřovala se i na kola.“

Sehnat tohle kolo nakonec nebylo tak těžké, jak by se mohlo zdát. Ukázalo se, že na internetu je jich plno. „Jenže pokaždě něco scházelo. Až jsem narazil na jednoho důchodce z Kroměříže, který boural dům a na půdě našel čtyřicet let zapomenuté kompletní kolo.“

Kolo Zelinka pořídil za 1 500 korun. „Finančně náročnější ale byla jeho rekonstrukce, protože nebylo pojízdné.“ Do generální opravy stroje vložil zhruba desetinásobek pořizovací ceny. Bicykl ho každé ráno doveze na nádraží do Pardubic, odkud vlakem pokračuje do Prahy na Generální štáb. „Cesta z domova mi zabere tak pět minut.“ Když ještě působil u 43. výsadkového pluku v Chrudimi, jezdil na kole denně z Pardubic do Chrudimi a zpět. „Oběma směry jsem urazil dohromady kolem čtyřiceti kilometrů, víc než padesát jsem na něm nenajel nikdy.“ V Polabí, kde není kopcovitý terén, se nejedná o žádný extrémní výkon.

Zelinka přiznává, že vydat se do kopců je pro něj obtížné představitelné. Stroj má jen jeden převod a je velmi robustní, tím pádem i těžký. „Ale nemůžu si stěžovat. Gabčík i Kubiš na těchto těžkých kolech běžně jezdili. To jen my jsme v dnešní době rozmazlení odlehčenými rámy a různými převody.“ Zelinku mrzí, že si dnes už úplně neuvědomujeme statečnost parašutistů, kteří zahynuli v kryptě kostela sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici. „Člověk by se na příběhy všech hrdiných výsadkářů neměl dívat optikou starých pánů ověčených metály. Měli bychom se snažit vcítit do jejich osudu a uvědomit si, co jejich nasazení muselo obnášet.“

Upozorňuje, že sedmičce parašutistů ukrývající se v kryptě bylo kolem pětadvaceti roků. Nejstaršímu Josefu Gabčíkovi bylo třicet let a dva měsíce. „Sám bych chtěl vědět, jestli bych se v jejich věku odhodlal k činu, který provedli.“

„Plukas“ na kole

Ty, co ještě zažili povinnou vojenskou službu, může překvapit, že na kole jezdí tak vysoká šarže. Nedávno Zelinka vyvolal údiv, když cestoval vlakem do Olomouce a historické kolo si bral s sebou kvůli rychlejšímu přesunu mezi kasárnami. „Když starší muži vyčetli z uniformy mou hodnost, nechápali. Pořád mají plukovníka zafixovaného jako obézního šedesátníka. A najednou vidí čtyřicátníka na kole. Srovnalo se jim to, až když zjistili, že jsem od výsadkářů,“ směje se.

Jako pokrevní příbuzná Jana Kubiše si vážím každé pietní vzpomínky či připomenutí našich parašutistů. Je důležité nezapomínat na ty, kteří za nás, za naši důstojnost a za naši svobodu byli ochotni obětovat svůj život. Děkuji.

Dagmar Raupachová

Text: Petr Třešňák, foto: Honza Ptáček, Český rozhlas a archiv D. Raupachové

V prosinci 1940 vyznamenal prezident Edvard Beneš ve Velké Británii několik našich vojáků Čs. válečným křížem 1939. Byli mezi nimi i Jan Kubiš a Josef Gabčík (stránka z fotoalba Jana Kubiše).

„NEZASTAVÍ MNE ANI TO NEJHORŠÍ“

V ČERVNU UPLYNE 110 LET OD NAROZENÍ JANA KUBIŠE

Když v Praze 27. května 1942 v 10.35 vybuchla bomba, která smrtelně zranila jednoho z nejmocnějších mužů třetí říše, zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha, věděla jen malá hrstka zasvěcených, že tím, kdo s ní na katanův mercedes zaútočil, byl rotmistr čs. zahraniční armády Jan Kubiš.

Muž, který tímto svým činem vstoupil do světových dějin, spatřil světlo světa 24. června 1913 v Dolních Vilémovicích u Třebíče, a to ve velice prostých poměrech. Jeho otec František zde provozoval ševcovskou živnost, ale přes svou pracovitost dokázal jen s obtížemi uživit početnou rodinu. Ta byla navíc v září 1919 stížená krutou ranou osudu. Po porodu dcery Marušky přišla o život Janova maminka Kristina a novorozené děvčátko ji přežilo jen o několik dnů. Vzhledem ke komplikované rodinné situaci byl Jan o dva roky později svěřen do péče příbuzných z matčiny strany a až do svých 14 let vyrůstal v obci Ptáčov. Po ukončení školní docházky nebyl dán otcem do učení, těžce hledal uplatnění a jako příležitostný čeledín vypomáhal v zemědělství.

Jan Kubiš osmnáctiletý

Odmítl se smířit s okupací

Jan Kubiš by pravděpodobně prožil běžný život venkovského muže, kdyby nepřišel do kontaktu s armádou. Ta poznala jeho schopnosti a dala mu vyniknout. Na počátku října 1935 nastoupil vojenskou prezenční službu u pěšího pluku 31 v Jihlavě, s velmi dobrým prospěchem absolvoval poddůstojnickou školu a dva následující roky působil u 9. roty svého pluku, jež byla dislokovaná ve Znojmě. Mezitím se mu vojenský život zalíbil natolik, že se v armádě rozhodl zůstat jako děsloužící poddůstojník. Od poloviny října 1937 byl zařazen u strážního praporu XIII. v Jakartovicích, který v tomto prostoru prováděl střežení výstavby těžkého opevnění. Právě zde prožil osudný rok 1938, mnichovské události i potupnou kapitulaci. Krátce poté byl jako nadpočetný z armády propuštěn a vrátil se do rodné obce, kde začal pracovat jako topič v tamní cihelně.

S německou okupací v březnu 1939 se Jan Kubiš odmítl smířit a již v červnu 1939 odešel za hranice. Přes Polsko se dostal do Francie, kde musel vstoupit do cizinecké legie a byl zařazen k jejímu 1. pluku. Bezprostředně po vypuknutí 2. světové války byl z Afriky odeslán do jihofrancouzského Agde, kde začala

být budována 1. čs. pěší divize a právě s jejím 1. plukem se na jaře 1940 zúčastnil bojů s Němci na západní frontě. Za hrdinství, které v nich prokázal, byl později vyznamenán jak československým, tak i francouzským válečným křížem.

Jeden ze skupiny Anthropoid

Po pádu Francie byl Jan Kubiš spolu se svou jednotkou evakuován na britské ostrovy, kde konal službu u 1. čs. smíšené brigády. Jako statečný a inteligentní voják se vcelku pocho-pitelně ocitl mezi prvními, kdo byli vytipováni k nebezpečnému nasazení v okupované vlas-ti. V polovině srpna 1941 absolvoval základní sabotážní kurz ve Skotsku a následně i paravý-cvik v Ringway u Manchesteru. Poté byl 8. říj-na 1941 zařazen do formující se paraskupiny Anthropoid, pověřené Heydrichovou likvida-cí, v níž na přání svého nerozlučného přítele rotmistra Josefa Gabčíka nahradil zraněného

Rotný Jan Kubiš ve Velké Británii (1941)

Výsadek Anthropoid – rotmistři Jan Kubiš a Josef Gabčík – na konci roku 1941 v Londýně (snímek z pozůstalosti Jana Kubiše)

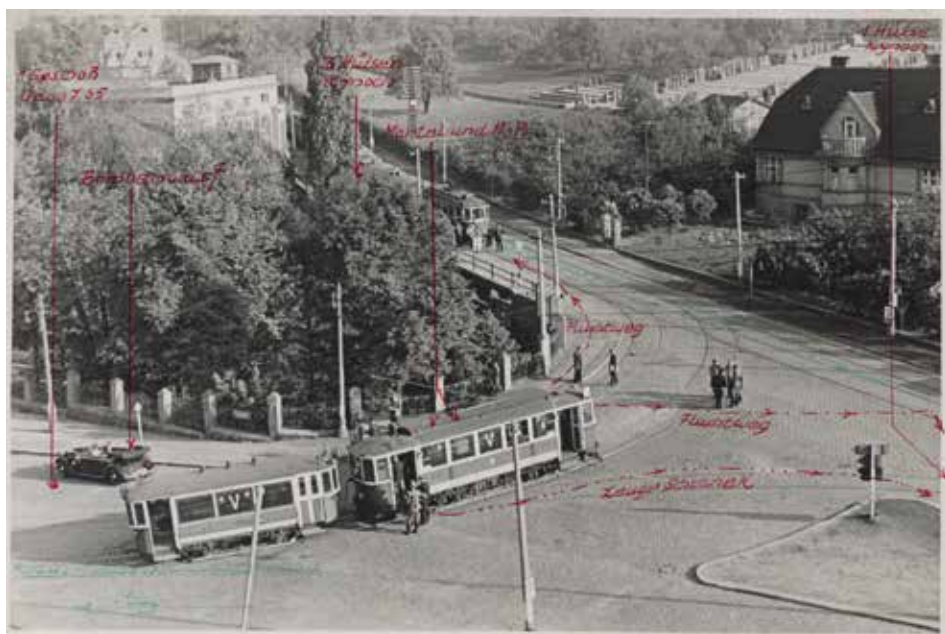
rotného Karla Svobodu. Společně s Gabčíkem poté absolvoval jak ve Skotsku, tak i na několi-ka dalších přísně utajovaných místech v okolí Londýna doplňující speciální výcvik, jenž je měl připravit na jejich nebezpečné poslání.

K vysazení skupiny Anthropoid došlo po ně-kolika odkladech 29. prosince 1941 u obce Nehvizdy nedaleko Prahy. Díky statečným spolupracovníkům z řad civilního obyvatel-stva parašutisté 27. května 1942 svůj nebez-pečný úkol splnili. Jan tak bezzbytku naplnil věty, které si nedlouho před odletem do oku-pované vlasti zapsal do svého deníku: „Dnes nejsem si jistý dnem, neb jest na mně poža-dován zvláštní úkol, úkol velice nebezpečný, ale nebojím se ho, jdu s chutí do práce a neza-staví mne ani to nejhorší.“

Poslední náboj pro sebe

Z místa atentátu se oběma parašutistům po-dařilo uniknout a následně našli bezpeč-ný úkryt v pravoslavném chrámu v Resslově ulici v Praze. Zradou Karla Čurdy se jim však gestapo dostalo na stopu a 18. června 1942 Jan Kubiš, Josef Gabčík a pět jejich kamarádů svedlo hrdinný boj se stonásobnou přesilou. Poslední náboj si všichni nechali pro sebe. Pouze Jan Kubiš zemřel na následky mnoho-četných střepinových zranění utrpěných při obraně kostela. O týden později by se býval dožil 29 let... Proto na nás dodnes z fotogra-fí shlíží usměvavá tvář mladého muže. Právě v těchto dnech stodesetiletého mladíka Jana Kubiše. Hrdiny.

Text: Eduard Stehlík,
foto: archiv autora

Celkový pohled na místo útoku na Heydrichův mercedes z vyšetřovací zprávy gestapa

GENERÁL NAD

 RECENZE

FAJTL

Slovem historika, rodiny a objektivem fotografů

Jiří Rajlich, Jitka Režná, Svět křídel, Cheb 2012

Narodil se roku 1912 ve vesničce Donín na Lounsku v rodině vyučeneho zedníka. „Lesy byly daleko, hory ještě dál... Mezi mé oblíbence patří moře a nebe. To pro své nekonečné horizonty.“ V roce 1997 nad Donínem krouží letoun, řízení na chvíli přebírá pětáosmdesátiletý František Fajtl.

Co se vešlo mezi ty dva letopočty? Celý věk! Svět starého rakousko-uherského mocnářství, kterému by málokdo prorokoval zánik. Československá republika, za jejíhož trvání se vzdušné síly staly samozřejmou součástí domácí armády. Mobilizace, Mnichov, okupace a likvidace Fajtlovy letky. „Díval jsem se do očí skleslých pilotů, pozorovatelů a pozemního personálu.“

Útěk přes Polsko do Francie, odtud do Anglie. Jako jeden z necelých tří tisíc získá hrdý status účastníka letecké bitvy o Británii. Srdeční záležitost: Spitfire. „Odpusť mi, starej dobrej hurouši, ale v soutěži se spitem bys' prohrál.“

Na něm se stal prvním Čechoslovákem, je muž bylo svěřeno velení nad britskou perutí. „A v tom mě zaskočili. Bylo jich za mnou asi půl tuctu, vzali mě mezi sebe...“ Riskantním letem těsně nad stromy přistál v oranici, vyskočil z prostřílené stíhačky a ukryl se v potoce, nad hladinou jen nos. Tři a půl měsíce trvající útěk napříč Francií a Španělskem do Gibraltaru popsal v knize, která vyšla i japonsky.

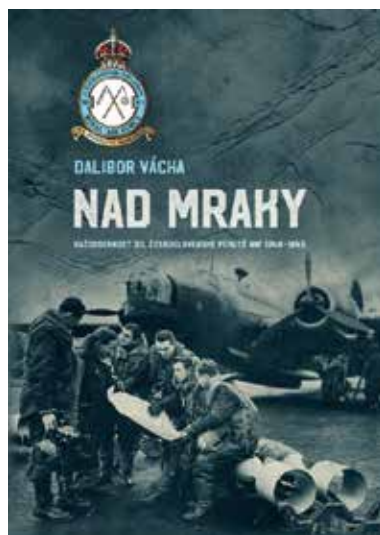
Přihlásil se do dvacítky čs. stíhačů, kteří chtěli přejít na východní frontu. Chtěl být v těžišti bojů. Sovětskou celnici udivil prohlášením, že Bůh je všude, i v Rusku. Pak v čele skupiny přeletěl na pomoc Slovenskému národnímu povstání.

Po válce se vše zdálo nádherné, svoboda opojná, ale ihned po únoru 1948 se rozběhly čistky, Fajtla odvedli estébáci na „hodinu“ trvající 17 měsíců v mírovském žaláři, pod jednu střechu s gestapáky a esesáky.

Nebyl zapomenut, získal dokonce práci inspektora při vyšetřování leteckých nehod. Během pražského jara se roku 1968 pokusil obnovit Svaz letců Republiky československé, což se však zdařilo až o dvaadvacet let později, když se znovu dočkal svobody, za kterou kdysi bojoval.

Život muže, který dosáhl nejvyšších poct v Československu a Česku, Spojeném království a Francii, se uzavřel krátce po zavedení moderních gripenů do Armády ČR.

Výjimečně podrobná monografie našeho předního odborníka Jiřího Rajliche, v níž se díky neuvěřitelnému množství fotografií příběh odvíjí skoro jako film, doplněná objektivním hodnocením vojenských situací a spojená se vzpomínkami Fajtlovy manželky a dcer, by si zasloužila reedici.

Každodennost 311. československé perutě RAF 1940–1945

Dalibor Vácha, Nakladatelství Epoque, Praha 2022

Jak napsat skvělou knihu o letcích RAF? Smíchejte učitelství dějepisu a angličtiny, doktorát z českých dějin, výjimečný cit pro to, jakou roli v našich životech hraje každodennost a umění psát romány,

a máte autora, který vám ukáže 311. bombardovací perut' způsobem, že máte pocit, jako byste se tam přenesli. Dalibor Vácha sesbíral obrovské množství detailů, ale nenahrnul je jen tak na hromadu. Pečlivě je utřídil a plynule pospojoval, takže čtenáři vše vyvstává před očima natolik plasticky a nenásilně, že je to skoro na dotek.

Deníky, knihy, rozhovory z archivu Paměti národa, příslušníci perutě v čele s nebeským jezdcem Richardem Husmannem před očima defilují od příjezdu po návrat, na zemi i v oblacích. Tancovačky, namlouvání, kováčky v kině a nuda, nuda na odlehlých základnách. Karty jako hlavní zábava, někdy se hrálo i v kabině. Legrácky, jako učit krocany „How do you do?“ nebo vyjet s koněm do patra a dvě hodiny ho dostávat dolů. Potíže se zuby. Na pověry někdo věřil, jiný zásadně vstával levou nohou.

Jeden ze střelců měl v kabině záclonky. Brémy obávané pro spoustu děl a noční stíhače, pak nálet na ně s více než tisícem bombardérů, a jako by se „otevřel jícen sopky...“ Nad vším se pohupovaly černé siluety našich letadel. Nálet na Turín oproti tomu jako na bombardovacím cvičišti. Dojmy „krásné i hrozné“ současně. Prání přežít válku.

Mnohahodinové sledování oblohy i moře při patrolách nad oceánem, radost a vzrušení ze zásahu ponorky, bomby shozené omylem na utrženou bóji. Jiří Pavel Kafka, poslední dnes žijící český letec z RAF, prý vždycky spával s hlavou k severu, jeho navigátor se na něj chodil koukat, když se ztratil. Po poslední patrole od některých jásot a „válečný tanec“, jiný o samotě naslouchá poklidnému odtávání palubních hodin.

Moře s hroby bez křížů, život ve vypůjčeném čase, osádka sedící v klubovně nad vějířem fotografií těch, co se nevrátili.

Zpátky doma. Někomu vyhladili rodinu. Jinému otec stiskne ruku, žena pláče. „Věděl jsem, že se vrátíš. Nechal jsi otevřenou branku.“

Tohle si musíte přečíst.

Text: Filip Tesar

ZA VŠECHNY, KTERÍ TO NEVZDALI

Všem se ve tvářích zračí odhodlání. Na startovních číslech charitativního Běhu pro Paměť národa, který v sobotu 13. května v pražské oboře Hvězda pořádala nezisková organizace Post Bellum, hrdě avizují, že běží za letce RAF i perzekvované vojáky, Miladu Horákovou, Chartu 77, Václava Havla či politické vězně. Za oběti komunistického i nacistického systému. Svými výkony upozorňují na křivdy, které napáchaly totalitní režimy. Mezi 1 300 závodníky byl i zástupce A reportu, který zvolil desetikilometrovou trasu.

Běh pro Paměť národa přilákal do pražské oboře Hvězda i mladou generaci.

„Běh pro Paměť národa je určen společnosti, která se raduje ze života i světa, v němž žijeme. Jedná se o lidi, kterým záleží na znalosti minulosti, na historii i hrdinech, kteří se před rokem 1989 chovali statečně,“ říká ředitel Post Bellum a zakladatel projektu Paměť národa Mikuláš Kroupa.

Vítězek ze startovního poputuje na natáčení vzpomínek pamětníků, projekty ve školách a sociální pomoc bývalým politickým vězňům a disidentům.

Paměť národa je největší sbírkou vzpomínek pamětníků v Evropě a nyní čítá přes 13 tisíc příběhů o klíčových momentech 20. století. Mezi nimi jsou i perzekvovaní vojáci. „Vzpomínám si třeba na Rostislava Krejčířika.“ Ten se coby voják základní služby rozhodl překročit hranice do Rakouska, kde se zapojil do převaděčství ze sovětské do americké zóny. Při čtvrtém převádění byl dopaden. „Zpoza mříží v pankrácké věznici sledoval popravu generála Heliadora Píky a zaznamenal, jak statečně se choval. Před popravou pronesl povzbuzení pro český národ, jemuž přál svobodu a demokracii.“

Mikuláš Kroupa běžel za Karla Bažanta, bojovníka pražského povstání a příslušníka SNB, který po roce 1948 organizoval útoky letců RAF na Západ za svobodu. „Jeho

přátelé nakonec dobrodružně uletěli, on tu zůstal a skončil ve vězení.“

Všechny jsem je znal

Obličej se mu křiví bolestí. Herec a dabér Gustav Bubník na pětikilometrové trati zdolává poslední stoupání a je znát, kolik do boje s terénem dává. Běží za tatínka Augustina Bubníka, hokejového mistra světa z let 1947 a 1949, jehož komunistický režim poslal v roce 1950 za vymyšlenou velezradu, špionáž a rozvracení lidově demokratického zřízení na 14 let do vězení, i za ostatní členy národního týmu, které postihl stejný osud. Když mu docházely síly, podíval se do nebes a říkal si: „Tati, Vašku Roziňáku (10 let vězení), Stando Konopásku (12 let), snad vidíte, jak se trápím, tak mě postrčte.“

Augustin Bubník byl v době zatčení vojákem základní služby, hrál za Armádní tělovýchovný klub Praha. „Ideologie odjinud byla důležitější než poklad v podobě hokejového národního týmu, výkladní skříní Československa pro svět.“ Komunisté hokejisty nezlomili. „Všechny jsem znal. I po propuštění žili naplno. Zajímala je přítomnost a budoucnost.“

Text: Petr Třešňák,

foto: Jana Plavec

A REPORT BĚŽEL ZA LETCE RAF

Jakmile jsem si připnul startovní číslo, zmocnila se mě nervozita. Je na něm napsáno, že na 8. ročníku Běhu pro Paměť národa s názvem „Za všechny, kteří to nevzdali“ běžím za letce RAF, a to v pomyslných barvách armádního časopisu A report. Představil jsem si, jak se na mě z nebe dívá generál Karel Janoušek, František Fajtl, Alois Vašátko, Karel Kuttelwascher, Josef František, Karel Janšta, Richard Husmann alias Filip Jánský a další.

Před startem desetikilometrového běhu mě tíží otázka kolem mého zdraví. Vydrží kyčelní kloub, s nímž jsem o berlích promarodil část zimy a jara? A co astma? Když jsem uzdravil nohu a zaléčil astma, ozvaly se zuby. A když se umoudřily ty, nevšiml jsem si v Milíčovském lese kořene a při tvrdém pádu si sedřel pravé rameno. Ale mí hrdinové z nebes si také nestěžovali.

V 11 hodin zazněl startovací výstřel a veškeré obavy ze mě spadly. Začínám zvolna, na lesních stezkách pořádně zvedám nohy, občas si kontroloji dech. Ve startovním poli vládne skvělá atmosféra, povzbuzujeme se navzájem a upozorňujeme se na nerovnosti.

Motivují nás hesla od pořadatelů jako: „Běží za tebou pohraničník s nabitým samopalem, tak mákní!“ Když vbíháme do druhého kola, lidé nám tleskají. Někdo na mě zavolá: „Dupej, dupej!“

Napadá mně, co by mému výkonu řekli mí hrdinové, proto jdu poslední kilometr na krev. Mám temno před očima, vnímám, jak na mě lidé křičí, že cíl už je blízko. Protínám bránu a padám k zemi. Časomíra se zastavuje na 55:45 minuty. Běží ke mně hasič a podává mi vodu. „Jsi v pořádku?“ „Jasně,“ hlesnu.

Před deseti měsíci a třiceti kily by se mi o něčem takovém mohlo jen zdát. Vážil jsem téměř 110 kilo a potíže mi dělaly i obyčejné schody.

Podívám se k nebi, pozdravím všechny od RAF a řeknu jim: „Vím, že jsem nic světoborného nepředvedl, ale na trati jsem nechal úplně všechno.“

Text: Petr Třešňák, foto: Eva Třešňáková

NEJSEM HRDINA, MĚL JSEM JEN V ŽIVOTĚ ŠTĚSTÍ

Druhoválečný veterán, poslední český letec britského královského letectva (RAF), ale také jedno z dětí, které spolu se svým mladším bratrem vycestovalo z okupovaného Československa transportem Nicholase Wintona do Anglie. To je podplukovník v. v. Jiří Pavel Kafka, který nedávno oslavil své 99. narozeniny. Jeho příběh by vydal na několik životů, a jak sám říká, nikdy se nepovažoval za žádného hrdinu, ale měl jen v životě obrovské štěstí.

Bylo mu pouhých patnáct let, když seděl spolu s bratrem Felixem a ostatními židovskými dětmi na Hlavním nádraží ve vlaku Nicholase Wintona a mířil do Anglie. „Přišla se s námi rozloučit maminka a samozřejmě ve mně zůstal ten její smutek, když jsme se loučili,“ vzpomíná Jiří Kafka.

Ve vlaku byla spousta dětí, od malých až po ty osmnáctileté, se kterými se během cesty rychle skamarádili. Než se dostali do Anglie, transport putoval přes Německo do Nizozemska, kde je na hranicích vítaly ženy jídlem, sladkostmi a pitím. V cílové stanici čekaly na děti náhradní rodiny, bratři se však k žádné nedostali, a museli proto odjet do uprchlického tábora v Ipswichi. „Místo k rodině jsme se dostali do tábora pro uprchlické děti z Německa a Rakouska a museli tam několik měsíců zůstat a chodit do školy,“ vypráví svůj příběh veterán.

Konečně u RAF

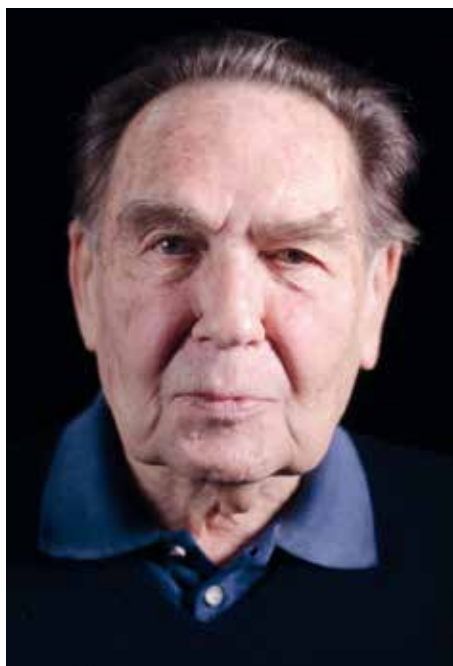
„Po celou dobu mě neopouštěla touha bojovat proti Hitlerovi a čekal jsem na své 18. narozeniny, abych se přihlásil k pozemní československé armádě v Anglii,“ vzpomínal Jiří Kafka. „Výcvik jsem prodělal ve Walesu a toužil se dostat k letectvu. Učil jsem se Morseovu abecedu a jako radiista-střelec jsem se dostal na střelecký výcvik do Skotska.“ Jeho cesta k dalšímu výcviku vedla přes Kanadu do Nassau na Bahamských ostrovech, kde se učili létat na letadlech Mitchell.

Jiří Pavel Kafka vzpomíná na svůj první let v posádce kapitána Protivy. „Když to přezenu, tak první let byl jako ten poslední. Lítali jsme křížem krážem nad mořem, ale měli jsme kliku, že jsme se do žádného boje ani do většího nebezpečí nedostali. Nikdy, i to považuji za obrovské štěstí. Pavel Wechsberg (Vranský) zajišťoval rádio, já jsem seděl u radaru. A to mě hodně bavilo, byla to tehdy poměrně nová věc, tak jsem tam strávil hodiny.“

Posádka létala na Liberátorech a vzpomíná, že jeho nejdelší let trval 18 hodin. Ale to už bylo v druhé posádce, kde byl velitelem kapitán Hubička. „Bylo to často v Biskajském zálivu, kde jsme měli chránit spojenecké lodě, a po přemístění do Skotska jsme létali bránit konvoje proti německým ponorkám mezi Anglií a Skandinávií,“ pokračuje Kafka. „Do přímého boje se nikdy naše posádka nedostala, nebylo to ani naším úkolem. Pokud jsme zahlédli nepřátelský letoun, nahlásili jsme ho a snažili se vyhnout střetu. Letoun nepříteli obvykle udělal stejný manévr. Naším prvořadým úkolem bylo najít a zničit nepřátelské ponorky a lodě,“ dodává veterán.

Konec války a hurá domů!

„Ukončení války jsme notně oslavili a všichni jsme se těšili na návrat domů, do Prahy,“ pokračuje Jiří Kafka. „Jednotlivé posádky postupně odlétaly do Ruzyně. I já jsem se těšil, hlavně na rodiče. Našel jsem si adresu, kde bydleli, zazvonil – a nic. Nikdo nebyl doma. Tak jsem seděl až do tmy na schodech. Dorazili večer, a nikdy nezapomenu na to, jak se mě lekli, když jsem pozdravil. Tam jsem se po šesti

letech objal s mojí maminkou a radost ze společného setkání byla obrovská.“

Maminka Jiřího Kafky zůstala jako jediná v protektorátu, a jelikož byla židovského původu, putovala do lodžského ghetta a následně do Osvětimi. Jako jedna z mála žen dokázala přežít holocaust. Na konci války ji čekal již jen přesun do tábora v severních Čechách.

Tatínek coby představitel Židovské obce dostal od Němců úkol zajet do Francie a do Anglie, kde měl vyjednat podmínky pro židovskou emigraci z Československa. Když 1. září 1939 vypukla válka, uzavřely se hranice, a on se tak už zpět do vlasti nedostal. Pracoval pak jako vedoucí českého ministerstva pro hospodářskou obnovu v Benešově exilové vládě.

Jiří Pavel Kafka začal po návratu do vlasti pracovat v kanceláři a nastoupil s výbornou znalostí angličtiny jako lektor v anglickém ústavu. Ale brzy se nad nabytou svobodou začalo smrákat.

„Využil jsem příležitost demobilizovat v Londýně, kde vlastně začala má vojenská kariéra a kde jsem vstoupil do armády. V roce 1947 jsem legálně odcestoval do Londýna a usadil jsem se tu natrvalo, což mě asi zachránilo od všech perzekucí. Udělal jsem jedinou výjimku, a to v roce 1949, kdy jsem do Prahy přijel na pohřeb svého otce. Podařilo se mi do Anglie dostat i maminku, odnesla by to za nás za všechny,“ vzpomíná s pohnutím Jiří Kafka.

Kdo zapomene minulost, nemá budoucnost

Začátky v Londýně nebyly vůbec lehké, vzpomíná na svůj druhý odchod z rodné vlasti válečný veterán. Začal pracovat u svých spolubojovníků z královského letectva RAF Ivana Schwarze a Arnošta Poláka, ale stále ho přitahovalo místo, odkud pocházejí jeho předci. Proto i s manželkou odešel v roce 1960 do Izraele. Po osmi letech se ale vrátili zpět do Londýna, kde navázal na svoji práci v Izraeli v oboru stavebnictví.

Jeho maminka ani jeho žena se svobodného Československa a sametové revoluce nedožily, zemřely pár let před tím. V Londýně už Jiřího Kafku nic nedrželo, tak se vrátil v roce 1990 natrvalo zpátky domů – do Československa, kde žije tento úžasně skromný, nenápadný a úžasný člověk, který říká, že žádným hrdinou nikdy být nechtěl a ani se za něj nikdy nepovažoval, se svou současnou partnerkou a ve skvělé formě oslavil krásné 99. narozeniny.

„Minulost a historii svojí země, ale i své rodiny je pořád nutné připomínat. Jak lehké je zapomenout. A to nikdy nesmíme dopustit. Země, která zapomene na svoji minulost, nepoučí se z chyb minulosti, nemá budoucnost. Myslel jsem si, že už nikdy nezažiju dobu, kdy bude blízko našich hranic zuřit válka. Nepodceňujeme proto toto riziko, může se dotknout kohokoli kdykoliv z nás, a to bez varování,“ varuje podplukovník v. v. Jiří Pavel Kafka.

Text: Jana Deckerová,
foto: autorka a archiv J. P. Kafky

ŽIVOT PÍŠE PARADOXY

VOJÁK, MALÍŘ, GRAFIK A FOTOGRAF JOSEF SCHEJBAL (1924–2006)

Výtvarník Josef Schejbal za druhé světové války bojoval v Československé samostatné obrněné brigádě ve Velké Británii. Kvůli ilegálnímu přechovávání zbraní v kombinaci s německým občanstvím, které měl po matce, však ještě dřív musel narukovat do wehrmachtu. Ke Spojencům zběhl pod jménem Jiří Hron.

Život Josefa Schejbala byl plný paradoxů: 15. března 1939 hrozil německým okupantům, pak musel narukovat do wehrmachtu, aby odtud zas přeběhl.

Režim mu po únoru 1948 vyčítal obojí. Působení v československé armádě proto, že šlo o západní frontu. Podle těch, co ho znali, mu v životě hodně pomáhal poněkud sarkastický smysl pro humor. Nikdy si na svůj osud nestěžoval. Jeho osobnost a dílo nyní veřejnosti představuje výstava ve Vojenském ústředním archivu (VÚA). Kurátor výstavy Pavel Šmidrkal, držitel Pamětní medaile armádního generála Karla Janouška za zásluhy ve prospěch českého vojenského letectví, označuje Schejbalovo dílo za objevený poklad.

Tvář z 15. března

Schejbal se narodil v Mostě, sudetském městě se silnou českou komunitou, kde národnostní spory vyhrotil až Hitler. Po Mnichovu se s ním

jeho matka odstěhovala do Prahy. „Po dvou letech jí německé úřady oznámily, že nemá žádnou občanskou příslušnost. A že bude lepší přihlásit se k německé. Josef jako nezletilý automaticky dostal německé občanství také,” vysvětluje vedoucí oddělení starších fondů a sbírek Vojenského historického archivu (součást VÚA) Martin Flosman. Patnáctiletý Josef hrozil 15. března 1939 na Václavském náměstí německým vojákům, kteří zahájili okupaci okleštěného Československa. O tři roky později byl gestapem zatčen za přechovávání nelegální zbraně.

„Jako elektromechanik měl být po absolvování speciálního kurzu ve Kbelích nasazen na některé z německých vojenských letišť. Aby tam nemusel, chtěl utéct do neutrálního

Švýcarska. Proto si opatřil zbraň,” dává dohromady mozaiku jeho životního příběhu Martin Flosman.

„Dostal na výběr: buď šest let v krutém vězení, anebo narukovat do wehrmachtu,” říká Šmidrkal. „Nenáviděl Hitlera i nacisty a najednou se ocitl v jejich armádě.”

Schejbal měl štěstí, že si ho Němci po zatčení nespojili s fotografií z 15. března.

Šmidrkal dodává, že po skončení války se k tváři na archivní fotce hlásilo pět lidí. „Chtěli si hrát na hrdiny, a tak tvrdili, jak už 15. března 1939 statečně protestovali proti okupaci. Ta fotka byla nesmírně slavná, obletěla doslova celý svět.”

Až po roce 1990, kdy se o fotografii znovu psalo v tisku, našla Schejbalova žena Anna jinou

fotografii, na níž byl Josef Schejbal v totožném kabátě jako 15. března 1939. Tím rozptýlila veškeré pochybnosti.

Bez přátel, lásky, daleko od domova

Schejbal ve svých pamětech napsal: „Utěšoval jsem se tím, že využiji první příležitost a přeběhnu na druhou stranu. Myšlenka na přeběhnutí mě zcela ovládla a stala se smyslem mého života, toho zperetraného života bez přátel, lásky, daleko od domova.“

Ke Spojencům přeběhl v Roca di Papa 24 hodin poté, co se dostal do bojového nasazení. Bylo to krátce poté, co Američané osvobodili Itálii. Spolu s desítkami dalších Čechoslováků se pak přeplavil lodí do Anglie a 4. listopadu 1944 se přihlásil do československé zahraniční armády.

Po dezerci si musel změnit jméno pro případ, že by padl do rukou nacistům. Odveden byl proto pod krycím jménem Jiří Hron. „Musel si vymyslet jméno, které nefigurovalo v jeho širokém příbuzenstvu.“ Martin Flosman soudí, že šlo o náhodnou volbu.

Po návratu z války podnikal jako grafik. Po znárodnění pracoval v komunistickém režimu jako reklamní návrhář letáků a plakátů pro družstvo Drutex a Soluna, dlouhodobě pak působil v národním podniku Klenoty. „Byl tak plný invence, že byl schopen za den vytvořit tři reklamní plakáty,“ říká ředitel VÚA Josef Žikeš a dodává: „Ostatní jeho kolegové byli rádi, když za tři dny udělali jeden.“

V letech 1956 až 1957 strávil rok a půl v komunistickém kriminále. Obvinění bylo postavené na fiktivním daňovém úniku. „Dostal rok a půl za nic. Pykal za to, že musel narukovat do wehrmachtu i za působení na západní frontě ve Velké Británii.“ Usiloval o rehabilitaci, částečně jí dosáhl v roce 1968.

Venku známý, doma skrytý

Za svůj život namaloval pět set až šest set obrazů, množství grafik jde do tisíců. „A nesmíme zapomenout na koláže, těch vytvořil kolem sto padesáti,“ připomíná Pavel Šmidrkal.

Napětí

Bojoval u Dunkerque

Ač výborně kreslil, jeho jméno nenajdeme ve výtvarné skupině Československé samostatné obrněné brigády ve Velké Británii, kterou zřídil osvětový odbor. „Na jaře roku 1943 totiž byli tři její členové superarbitrováni ze zdravotních důvodů, jeden dokonce zemřel. A tím pádem zanikla,“ objasňuje Martin Flosman. Nadto si armáda luxus v podobě výtvarné skupiny mohla dovolit, jen dokud na britských ostrovech vyčkávala na bojové nasazení. „Jakmile proběhla invaze do Normandie, každý zdravý bojeschopný voják odešel do pole. Na uměleckou činnost už zkrátka nebyl čas.“

V socialistickém Československu ovšem Josef Schejbal vystavovat nesměl. „Vytvořil si svůj vlastní svět, který mu pomáhal přežít. Žil svým dílem a od svých přátel, významných malířů, věděl, že jeho umění má hodnotu a je kvalitní. A tak se nad vše uměl povznést,“ popisuje Šmidrkal.

Hodně času trávil na chatě v Hradištku, kde měl i tiskařský lis, na kterém si tiskl grafiky. Docházeli za ním jiní malíři, jako byli jeho přátelé Josef Istler, Mikuláš Medek, Pavel Šimon.

Zatímco doma byl na indexu, měli o něj zájem na Západě. Jeho obrazy, malby i grafiky putovaly do Švýcarska, Německa i do Ameriky. „Klíčové byly vazby ze Švýcarska, kde žila rodina

Zacilení

Inspirojící na Josefu Schejbalovi je, že toužil dostat se ze spárů zla a bojovat na správné straně. Prokázal obrovské vlastenectví i odvahu. Jsem rovněž rád, že můžeme představit jeho tvorbu.

V pražské Malé galerii Tudy k badatelně nevystavujeme jen dílo Josefa Schejbal. Naši badatelské veřejnosti se tu snažíme představovat díla ostatních malířů a grafiků, kteří prošli vojenskou službou. Je nám jedno, jestli se jedná o vojáka ze západní, nebo východní fronty. Chceme ukázat, že i mezi vojáky byli významní umělečtí tvůrci.

Josef Žikeš, ředitel Vojenského ústředního archivu

jeho druhé ženy, tchán tam před válkou zastupoval firmu Baťa,“ objasňuje Šmidrkal. Po myslný vrchol prožíval kolem roku 1988. „V té době tvořil opravdu intenzivně. Často za ním jezdili i zahraniční kupci.“

Schejbal se výstavy nedočkal ani po sametové revoluci. V roce 1991 začal připravovat velkou prezentaci, ale na chalupě opravoval zeď a špatně upevněná podlážka lešení mu spadla na hlavu. Částečně ochrnu, měl porušené pohybové centrum i centrum řeči. A tak už na výstavy nedošlo.

Před časem se Pavlu Šmidrkalovi zmínil malíř Valentin Horba, jemuž jako kurátor dělal výstavu, že ví o pozůstalosti jistého malíře a vojáka ze západní fronty, který se jmenoval Josef Schejbal, ale bojoval pod jménem Jiří Hron. „Sehnal jsem kontakt na Schejbalova syna Petra, okamžitě jsem mu volal a ještě ten den jsem u něj v bytě prohlížel dokumenty i celou pozůstalost.“

Text: Petr Třešňák, foto: archiv Petra Schejbal

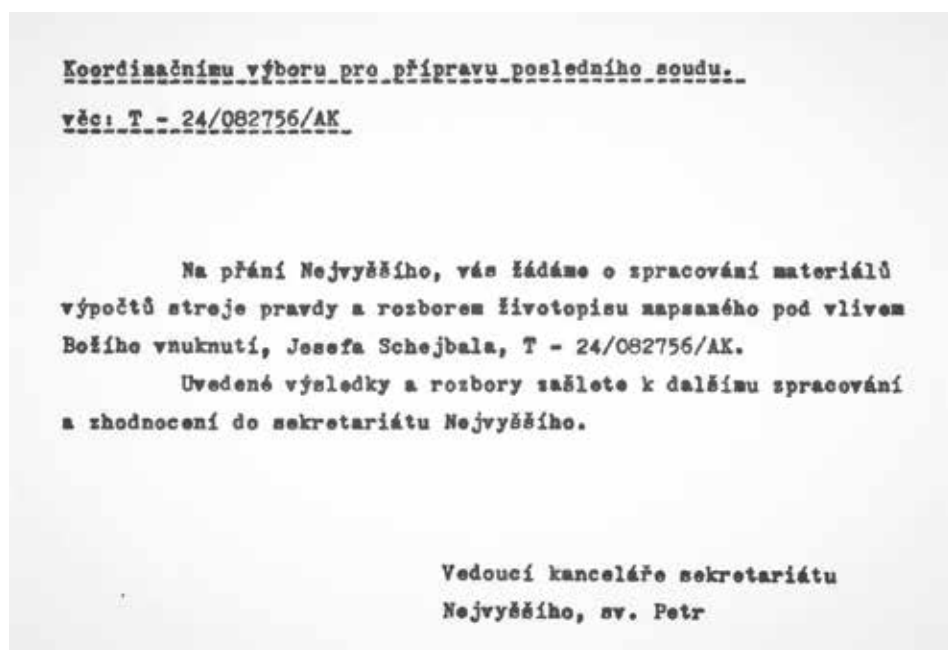
KDY A KDE SCHEJBALOVO DÍLO UVIDÍTE

Výstavu obrazů malíře Josefa Schejbal můžete navštívit do 15. června 2023 ve všední dny (Po: 11.45– 15.15, Út a Čt: 8.00–15.00, St: 8.00– 15.15 hodin) na adrese Vojenský ústřední archiv, Pilotů 217/12, Praha 6 – Ružyně.

Na výstavě se podílí i Sdružení čs. zahraničních letců-Východ, z. s., a Osvětáři jihu.

ZPRÁVA O ŽIVOTĚ JOSEFA SCHEJBALA

AS/26895532, v 66. roce života jmenovaného
Pouze pro vnitřní potřebu!

Rozchod rodičů a nedostatek času jeho matky na výchovu kompenzoval častou návštěvou kina, kde byl jeho strýc ředitelem. Je nutno podotknout, že uvedené kino patřilo do kategorie kin, uvádějících pouze dobrodružný žánr, který se podepsal na jeho výchově, právě tak jako četba literárních škvárů.

Pod dojmem viděného a přečteného si vytváří stereotyp hrdiny, kterému se snaží připodobnit co do hrdosti, mužnosti, ráznosti, ale i hrubosti. Teprve utržený výprask jej jednou provždy zbavil této umělé iluze. Jmenovaný patřil ke generaci, která si myslela, že předělá svět, ale záhy poznal, že nepředělá, ale že poslání jeho generace je ještě závažnější – zabránit světu, aby se zahubil. Demokracii jako uspořádání společnosti poprvé poznal v době svého mládí a později jako protiklad fašismu v Anglii. Demokracie pro něj znamenala svobodu, nejen svobodu projevu, ale i právo kritiky ve všech oborech života, volnost diskuse, ale také povinnost tolerance. Jeho grafická a malířská tvorba založená na abstrakci měla všechny předpoklady úspěšného vyniknutí, ale nestalo se tak proto, jak se domníval jmenovaný, že mu okolnosti vyniknout nedovolily, ale pro jeho nedostatečné sebevědomí, nedostatek ctižádostivosti, liknavost, lenost a lajdáctví. Vycházel z předpokladu, že každý člověk má odpovědnost za svůj život, za to, jak ho žije a co z něj chceme udělat. Teprve ve stáří

poznal, že poměr člověka k člověku je nejdůležitější. Je to vrozená sympatie, družnost a lidskost.

Boží soud bude muset uvážit i okolnosti, za kterých se člověk Josef Schejbal svých činů dopustil, a přihlédnout po jejich ověření k osobním a rodinným poměrům obžalovaného, k jeho vztahu ke svým rodičům a dětem a k jeho morálním vlastnostem.

(Z ohlednutí za minulým životem, které s charakteristickým suchým humorem sepsal Josef Schejbal v roce 1991.)

Kdo byl Josef Schejbal? Souměrná tvář, nefalšovaný úsměv, ze starých fotografií na nás hledí charismatické oči.

„Ale klasický introvert. A ve znamení Ryb: třikrát za den změnil náladu,“ vzpomíná na Josefa Schejbala syn Petr. Vypráví, jak třeba jednou maminka pozvala pár lidí a otec se najednou ke všem otočil zády, posadil si do křesla a pustil televizi. „Hraje Sparta!“ Maminka namítla, že tu jsou hosté, ale on jen: „Měli se kouknout do programu!“ Ale známí a přátelé se začali loučit. „Tak jo, ahoj tak se měj!“ Brali ho takového, jaký byl.

Do čeho se prý Josef Schejbal pustil, to mu šlo. Sbíral známky, historické zbraně, fotografoval, psal. Zkrátka, nenudil se. A měl „čuch“. „Šel třeba k Novákům na burzu, rozhlédl se, viděl známku a řekl: Tu mi dejte. Za padesát korun tak koupil vzácné falzum. „Dneska by mělo cenu možná dva miliony. Máma si tehdy přála chatu, tak tu známku prodal a za ty peníze se postavila chata v Hradištku.“

Na tu chatu pak odjížděl. Zavřel se tam a přemýšlel na plátno. Manželka za ním v sobotu zajela, aby mu v hrncích dovezla jídlo navařené na celý týden.

„Co si pamatuju, pořád četl. Když nečetl, maloval,“ usmívá se Petr. „Ale byl demokrat – nikdy mi nic nezakazoval.“

Uniformu z války sežrali moli, jenom baret zbyl. Petr mu opatřil novou, jeho manželka na ni přešila všechna válečná vyznamenání. V ní ho i pohřbili. „Baret pořád mám...“

DĚTI HRDINŮ: S JAKO „SUGAR“ KAPITÁN KURT TAUSSIG (1923–2019)

Kurt Taussig pocházel z Teplic. V roce 1939 utekl v jednom z vlaků dětských transportů Nicholase Wintona a dostal se do Anglie. Několik let se živil jako zahradník, protože byl příliš mladý na to, aby mohl vstoupit do armády. V roce 1942 byl přijat k Royal Air Force, vybrán na jednomístné stíhačky a přidělen k 225. peruti.

Létali na spitfirech se seříznutými křídly, dělali taktický průzkum, vyhledávali příležitostné cíle a poskytovali podporu pěchotě a dělostřelectvu. Zvláštností bylo, že každý pilot v peruti musel být důstojník, protože to byla dost nebezpečná práce. Prý se mělo za to, že pokud by byl někdo z nich sestřelen za nepřátelskými liniemi, jako s důstojníkem by se s ním zacházelo lépe než s řadovým pilotem. Kurt Taussig naštěstí nikdy sestřelen nebyl. V peruti byl jediným cizincem. Říkal, že ho přijali na sto procent, nebo spíš na sto dvacet, možná i proto, že byl velmi dobrý v organizování večírků.

Z RAF odešel v roce 1947. Nakonec zůstal v Londýně, zpět do Československa už nemohl. Tam za ním pak přijel jeho starší bratr Erik poté, co se v Československu zapojil do odboje. Jeho oblíbené letadlo, říkali mu S, jako „Sugar“, EN 199, se kterým létal raději než s jakýmkoli jiným spitfirem, skončilo v Maltském leteckém muzeu. Jeho syn Richard se tam jel podívat. Posadil se do něj a průvodce mu říká: „Hodně se toho změnilo, ale pedály v kabině, kam dáváte nohy, jsou přesně ty, na kterých měl nohy váš otec před 70 lety.“

Náhoda v zasedačce

Otec byl pro Richarda inspirací v tom, že si vybral létání jako kariéru. Už jako malého kluka ho často bral na letiště. Poprvé seděl Richard v Tiger Moth, malém dvouplošníku s otevřeným kokpitem, když mu byly tři roky. Nakonec se stal leteckým instruktorem. Létal i se soukromými tryskáči a jako aerotaxi ve zdravotnictví. Dopravoval lékaře po celé zemi

na místa nehod, kde zemřelým odebrali orgány k transplantaci.

Jeho první práce pilota však byla u nákladní společnosti TNT. Provozní certifikát měla společnost Air Foil. Její šéf se jmenoval Chris Foil. Jednoho dne měl schůzku s piloty ve své zasedací místnosti, kde visel obraz. Richard povídá: „To je můj táta, na vaší zdi!“ Později, když už byl Chris Foil mnohem starší a rozprodával spoustu svých věcí, dal obraz do aukce, kde ho Kurt a Richard Taussigovi koupili.

U TNT létal třeba s jaderným odpadem nebo také se závodními koňmi. Do letadla se dala speciální podlaha se slámou a pak oddělení pro šest až osm koní. Když letěl, slyšel je kopat do podlahy. Pak se úspěšně přihlásil do EasyJet jako kapitán, kde strávil zbytek kariéry, dokud neodešel do důchodu. Ale stále jako koníčka dělá leteckého instruktora.

Jeden z jeho studentů byl obchodník s vínem, Čech žijící v Londýně, který si chtěl zaletět zpátky do Československa. Richard řekl: „Dobře, pokud bychom vzali i mého tátu, můžeme letět.“ A tak vzali i tátu, pro kterého to bylo od roku 1939 poprvé, co se vrátil. Byl nadšený. Říkal: „Tohle se vůbec nezměnilo, to je přesně stejné. Pojdme se podívat do mojí školy. Táhle je moje škola!“

Poslední přání

Richard se se spitfirem také proletěl: na bývalém letišti RAF z druhé světové války v Goodwoodu, kde vás ve dvoumístném letounu svezí instruktor. Jeho otec ho přitom vyfotografoval. Řekli mu: „No tak, musíš letět taky,“ a jeden z instruktorů ho vzal do malého doprovodného letadla, a tak letěli ve formaci. Podruhé už pak Richard letěl se spitfirem poté, co Kurt Taussig zemřel. Vzal s sebou část jeho popela, nechal ho proletět naposledy ve spitfiru a poté, co přistál, ho rozptýlil pod křídlem.

To bylo otcovo přání. Oči Kurta Taussiga, čestného občana města, stále hledí na řidiče a chodce z malby v podchodu na okraji Teplic, kterou vytvořil umělec podobný stylem Banksymu.

*Podle vyprávění Richarda Taussiga,
foto: archiv Richarda Taussiga*

Na stránkách českého velvyslanectví v Londýně a na YouTube najdete rozhovor: Children of Heroes E03 – Richard Taussig, son of F/Lt. Kurt Taussig (anglicky s českými titulky).

BATTLEDRESS S DOMOVENKOU CZECHOSLOVAKIA

Prání československých vojáků podílet se po boku amerických jednotek do Evropy na osvobození vlasti bránily tři zásadní problémy – nedostatek záloh pro doplňování bojových ztrát, rozdílnost americké a britské bojové techniky a fakt, že nadřízené britské síly nepostupovaly směrem k českým zemím, ale do severozápadního Německa.

V létě 1940 bylo z poražené Francie do Velké Británie evakuováno zhruba 4800 čs. vojáků. Po reorganizaci v srpnu 1940 jich u pozemních jednotek sloužilo okolo tří tisíc. Následující tři roky přírůstky stačily sotva krýt odchody vojáků do leteckého a výsadkového výcviku, důstojníků, jichž byl přebytek, k britským a francouzským jednotkám, později i k čs. jednotkám v SSSR a zdravotně nezpůsobilých do civilu. V létě 1943 na britské ostrovy dorazily hlavní síly čs. kontingentu ze Středního východu. Následná reorganizace umožnila v září 1943 vytvoření Československé samostatné obrněné brigády. Většina útvarů však dosahovala stěží dvou třetin válečných stavů a hrozilo, že první větší střetnutí s nepřítelem vyřadí brigádu z bojů.

Vyloďení v Normandii

Do invazních operací se v první fázi zapojili také českoslovenští letci organizovaní do perutí RAF: tři stíhací a jedné bombardovací. Hned následujícího dne po zahájení invaze byla pro většinu útvarů Československé samostatné obrněné brigády vyhlášena polní mobilizace. Její jednotky odevzdávaly cvičné stroje a odebíraly novou výzbroj, především tanky. Na začátku srpna 1944 brigáda

„Zpočátku složitou a zmatkovitou evakuaci nikdo neřídil. Zvrhla se v hromadný a bezhlavý ústup a úprk do všech možných přístavů na pobřeží Atlantického i Středozemního moře. Pokud jde o příslušníky československého letectva ve Francii, uvědomilo si zlou situaci několik důstojníků a začalo živelný odsun organizovat,“ vzpomínal stíhací pilot František Fajtl. Z poražené Francie se podařilo evakuovat 98 % letců, z bezmála 12 tisíc mužů pozemních jednotek dorazila do Británie jen třetina.

zamířila do nalodovacích přístavů. Ve třetí fázi operace Overlord dorazilo do Normandie během prvních zářijových dnů 4 259 československých vojáků.

Po několikátýdenním váhání přišel rozkaz přesunu k severofrancouzskému Dunkerque, jednomu z přístavů, kde se Němcům po prolovení fronty koncem července 1944 podařilo udržet. Němci nepředpokládali, že Spojenci budou mít vlastní umělé přístavy, a posádky proto obdržely rozkaz za žádnou cenu

neustoupit. V „kapsách“ se ocitlo asi 110 tisíc německých vojáků.

Naši vojáci zde 7. – 9. října 1944 vystřídali Brity. Brigádní generál Alois Liška se stal nejvyšším spojeneckým velitelem oblasti a čs. velení byly podřízeny i spojenecké jednotky ponechané zde.

Československá samostatná obrněná brigáda měla neurčitý slib britského velení, že může být vystřídána, když dosáhne plných bojových stavů a bude disponovat vycvičenými zálohami, které budou moci doplnit ztráty z nasazení na hlavní frontě. Jen tam totiž mohla zasáhnout do osvobozování českých zemí, což bylo pro většinu mužů důvodem, proč odešli za hranice a hlásili se do řad zahraniční armády.

Zpočátku se zdálo, že německou posádku v Dunkerque bude možné zlikvidovat permanentním tlakem a opakovanými tankovými údery. Ráno 28. října 1944, ve výroční den vzniku Československa, podnikli čs. tankisté a pěšáci dvojici útoků na východním úseku německé obrany. Při druhém z nich Čechoslováci zajali 350 německých vojáků a šest důstojníků a dočasně pronikli až čtyři kilometry do hloubi německé obrany. Rozdrtili německý prapor Walter a způsobili nepříteli ztráty ve výši přes 100 padlých a 370 zajatých. Sami zaplatili 19 životy.

V následujících měsících vedla obklíčená německá posádka houževnatou obranu. Koncem roku 1944 se však jako reálná začala konečně rýsovat možnost doplnění početních stavů.

Z wehrmachtu k Československé samostatné obrněné brigádě

Po invazi se do řad čs. zahraniční armády na Západě hlásili mnozí krajané z Francie a Beneluxu a sem zavlečení čs. občané, hlavním zdrojem posil se však stali bývalí příslušníci wehrmachtu.

V německých jednotkách v severní Africe, Itálii a okupované západní Evropě sloužila řada osob z okrajových částí třetí říše, jejichž germánský původ byl často sporný. Z mnoha se stali přesvědčení antifašisté díky tomu, jak jim „čistokrevní“ spolubojovníci nevybíravě dávali najevo nadřazenost. Na frontě se západním Spojencům ochotně vzdávali nebo k nim rovnou přeběhli a v zajetí se hlásili do exilových formací států, z nichž pocházeli.

Nemalý počet jich měl před válkou občanství Československa. Šlo o brance z národnostně nevyhraněných regionů republiky (především z Hlučínska a Těšínska) a mladíky ze smíšených rodin.

Ať se vzdali nebo přeběhli, byli z Francie převezeni do Británie, kde museli projevit zájem o dobrovolný vstup do čs. jednotek. V zajateckých táborech pak čekali na výslech pověřeným čs. zpravodajským důstojníkem. To při velkém počtu zajatců mohlo trvat i několik týdnů.

Když byl pohromadě větší počet prověřených zajatců, byl vypraven transport k čs. Náhradnímu tělesu, kde museli projít výcvikem. U většiny bývalých příslušníků wehrmachtu byl zkrácený. Šlo především o seznámení se s britskými zbraněmi a secvícení v rámci nové jednotky. Doba výcviku čs. tankových osádek byla oproti britským zkrácena na polovinu.

Zběhové z vládního vojska

Po okupaci zbytku českých zemí v březnu 1939 povolilo Německo postavit protektorátní tzv. vládní vojsko v maximálním počtu 7000 mužů, bez těžší výzbroje i automatických zbraní.

„Vladaři“ se opakovaně zapojovali do odboje a nemálo jich skončilo v nacistických žalářích,

Velitel Čs. samostatné obrněné brigády brigádní generál Alois Liška (vpravo) na velitelství ve Wormhoutu po podpisu německé kapitulace

někteří i na popravištích. Pro německé velení bylo nejvýhodnější odsunout je daleko za hranice. 5. května 1944 byl vydán rozkaz o zasažení vládního vojska v severní Itálii, v oblasti německého velitelství Jihovýchod. Odjelo tam celkem 4978 vojáků, kteří měli být nasazováni zejména k zajišťovacím a pomocným úkolům.

Od června byly z příslušníků vládního vojska stavěny hlídky, jež měly zamezit působení italského hnutí odporu. Německé velení je pro tento úkol dovybavilo i samopaly, kulomety a ručními granáty. Řada „vladařů“ se přidala k italským partyzánům, další se přes Alpy dostali do Švýcarska a do Francie. Odtud mnozí pokračovali do Velké Británie, kde se přihlásili do čs. vojska. To umožnilo v zimě 1944/1945 postavení třetího tankového praporu u Československé samostatné obrněné brigády u Dunkerque.

Jen do poloviny července 1944 zběhlo 15 důstojníků a 538 vojáků. Někdy odcházely skupiny desítek mužů vedených veliteli. Ne všude však byly vhodné podmínky, zejména v nížinatých

Operace Destroyer

V noci 3. července 1944 byli z britského letounu západně od Paříže vysazeni rotný Karel Tichý (velitel) a četař aspirant Bohuslav Menšík (radiotelegrafista). V Paříži našli útočiště u českých krajanů působících v odboji. Odvysílali 54 zpravodajských depeší a výrazně se podíleli na organizaci podzemních čs. bojových družin (měly okolo tří set bojovníků), které zasáhly do bojů během protiněmeckého povstání v Paříži. Karel Tichý byl po komunistickém převratu dva roky internován v táboře nucené práce a v letech 1958–1960 nezákonně vězněn, Bohuslav Menšík odešel do exilu.

oblastech mohly zběhy snadno zadržet německé jednotky a polní četnictvo. Za dezerci v bojové situaci hrozila smrt.

Do vlasti až po osvobození

Od začátku září 1944 do konce války odjelo do Francie přes dva tisíce mužů s domovenkou Československa na battledressu. Po odečtení padlých a těžce zraněných, evakuovaných zpět do Británie, měla brigáda počátkem května 1945 přes šest tisíc příslušníků, v podstatě plný válečný stav. Ve Velké Británii se nacházelo přes dva a půl tisíce vojáků schopných téměř okamžitě nahradit ztráty při trvalejším bojovém zasazení na „pohyblivé“ frontě.

V dubnu 1945 se hovořilo např. o tom, že by Českoslováky vystřídalá Polská samostatná výsadková brigáda, zdecimovaná na podzim předchozího roku v operaci Market-garden u Arnhemu. Generál Liška přeskupil své jednotky do východní části perimetru, aby případné vystřídání bylo co nejplynulejší.

Obléhání Dunkerque

**Miloš Knorr v době služby
u čs. jednotek ve Velké Británii**

Českoslovenští občané nesloužili na Západě jen u čs. jednotek. Prezident Edvard Beneš během let 1940–1944 udělil 315 povolení pro službu v britské armádě, 80 pro jednotky Svobodné Francie, 23 pro americkou armádu atd. Mnohonásobně větší počet našich krajanů ve spojeneckých jednotkách nebyl čs. úřady podchycen (jen v polských formacích na západní frontě sloužilo během války na dva tisíce čs. občanů).

Bylo však již jasné, že se Německo hroutí. Po zvážení situace bylo rozhodnuto, že brigáda zůstane a případně jí alespoň čestný úkol převzít kapitulaci německé posádky.

K americké 3. armádě odjel jen symbolický Kombinovaný oddíl v síle 139 mužů pod velením podplukovníka Aloise Sítka, který 1. května překročil československé hranice.

Na stožár vystoupila československá vlajka a dojatí, za slzy se nestydící vojáci zpívali

hymnu. Podle desátníka Karla Misíka tam bylo „nebe nějak modřejší, tráva zelenější a voňavější a i ty sedmikrásky byly jinačí než jinde. Voněly domovem.“

Dne 9. května 1945 v 9.15 hodin se dostavil německý velitel pevnosti Dunkerque viceadmirál Friedrich Frisius na velitelské stanoviště generála Lišky a podepsal bezpodmínečnou kapitulaci. Na nejvyšší věži přístavu zavlály československá a britská vlajka. Ztráty

První Čech v Normandii

Prvním čs. vojákem, který zamířil do Normandie, se již 24. června 1944 stal nadporučík Miloš Knorr (1918–2008), sloužící u britského 43. průzkumného pluku Královského tankového sboru. Jejich loď však byla ještě před přistáním potopena a Knorr vážně zraněn. Po vyléčení se jako velitel čety a zpravodajský důstojník k pluku vrátil a bojoval v jeho řadách až do konce války.

Dežo Hoffman a Beatles

Desider „Dežo“ Hoffmann se narodil na Slovensku v židovské rodině, roku 1935 začal v Paříži pracovat jako fotograf a kameraman, v letech 1936–1939 byl jedním ze dvou tisícovek čs. občanů v řadách mezinárodních brigád španělské republiky, kde byl několikrát zraněn. Po internaci ve Francii odjel do Velké Británie, sloužil u Československé samostatné obrněné brigády, ale pro zdravotní potíže byl nakonec koncem prosince 1944 propuštěn. V Británii se oženil a do Československa, kde byla většina jeho příbuzných zavražděna během holocaustu, se již nevrátil. Usadil se jako fotograf v Londýně a v roce 1962 se seznámil s Beatles, s nimiž absolvoval všechna turné po Evropě i v USA. Jeho styl změnil image kapely a v podstatě vytvořil její charakteristický vizuál.

německé posádky během obléhání činily 519 padlých, 1 596 zraněných a 890 zajatých. Po předání úseku britským a francouzským jednotkám vyrazily 12. května 1945 první oddíly brigády na cestu domů. Do republiky dorazily 18. května 1945. První Češi před Plzní je obdivovali jako americké vojáky, kteří umí překvapivě dobře česky.

Hořký konec

Většina vojáků z čs. jednotek na západní frontě byla po roce 1948 bez ohledu na politické přesvědčení perzekvována. Nejčastěji šlo o různé pracovní nebo kádrové potíže, které byli často nuceni sdílet i jejich rodinní příslušníci.

Řada veteránů ze Západu byla uvězněna v táborech nucené práce nebo ve vykonstruovaných politických procesech zatčena a odsouzena k dlouholetým trestům odnětí svobody. Několik veteránů od Dunkerque (major René Černý, kapitán Karel Sabela) bylo komunistickou justicí odsouzeno k trestu smrti a popraveno.

Text: Jiří Plachý (s využitím citací Ivo Pejčocha, Jindřicha Marka, Tomáše Jakla a Jiřího Rajlichy), foto: sbírka VHÚ

Čs. obrněná brigáda v Praze

**VOJENSKÝ
HISTORICKÝ
ÚSTAV PRAHA**

FIŠEROVÁ ZNOVU NA KÁNOI I KAJAKU

REPREZENTACI VE VODNÍM SLALOMU SI VYJELI
I JAKUB KREJČÍ A TEREZA KNEBLOVÁ

**SNOWBOARDCROSSAŘKA EVA ADAMCZYKOVÁ
SE ZAPOJÍ DO STARDANCE**

V REPREZENTACI SLALOMÁŘŮ TRIO Z DUKLY K OBOJŽIVELNICI FIŠEROVÉ SE PŘIŘADILI KNEBLOVÁ A KREJČÍ

Tereza Fišerová

Povedlo se. Vodní slalomářka Tereza Fišerová potvrdila v nominačních závodech svou výjimečnost a stejně jako v loňské sezoně se i v té letošní představí na vrcholných akcích na kánoi i kajaku. Do reprezentace se proborovali také singlířka Tereza Kneblová a kajakář Jakub Krejčí.

Fišerová neskryvala nadšení

V pětadvaceti letech zdobí kariéru Terezy Fišerové řada skvělých výsledků z vrcholných mezinárodních akcí. Z těch posledních stojí za zmínku obhajoba prvenství v celkovém hodnocení Světového poháru v kategorii C1 či titul mistryně Evropy v kayak crossu, nové

olympijské disciplíně. Do světové špičky pronikla také mezi kajakářkami. Přesto před květnovými bitvami o místa v reprezentaci nebyla zcela ve své kůži. „Necítila jsem až takovou formu, ale je vidět, že mě stresové situace dokážou vybičovat k lepším výkonům,“ řekla v nahrávce pro média. „O tom, že budu mít jistotu nominace už po třech závodech, se mi ani nesnilo,“ smála se po úspěšných vystoupeních v Troji, kde navázala na výborné výsledky z předchozího víkendu v Trnávce.

V přípravě odvedla svěřenkyně Lukáše Kubříčana velký kus práce. „Soustředění bylo několik. Trénovali jsme i na olympijské trati v Paříži nebo v Londýně, kde se v září uskuteční světový šampionát. Tenhle kanál se mi líbí, přestože je fakt těžký a náročný na fyziku. Mně by ale mohl sedět,“ doufá.

O olympijské místence samozřejmě sní. „Spíše ale na singlu. Ve světové špičce se v této kategorii pohybuji mnohem déle. Každopádně se o to pokusím.“

Aby se tak stalo, musela by podle nově nastavených nominačních kritérií nasbírat dohromady 7 bodů. Jde o poměrně výjimečný počín podmíněný úspěchem na mistrovství světa (5 bodů je za titul, menší hodnoty za umístění v TOP 10). K tomu je třeba přidat další ve Světovém poháru (za pódium 1 bod, započítávají se tři závody) či za stupně vítězů na Evropských hrách v Krakově (1 až 3 body). V případě, že stanovený počet (7) získá více závodníků, rozhodne o nominaci až rok 2024. „Raději moc neplánuju. Chci mít ze svých výkonů především dobrý pocit.“

Kneblová nechce být do počtu

Ohromně náročná sezona čeká kanoistku Terezu Kneblovou. Kromě akcí v seniorské

Jakub Krejčí

Tereza Knebllová

JE LIBO KÁVIČKU S BUCHTIČKOU? SLALOMÁŘI OBSLUHOVALI SEDMOU VELMOC

Nestává se, aby novináře obletovali slavní medailisté ze světových soutěží. Kdo však dorazil na květnové mediální setkání s nejlepšími českými vodními slalomáři, mohl si takovou pozornost vychutnat plnými doušky. Ze závodníků Dukly Brandýs nad Labem se o zástupce sedmé velmoci starali Tereza Fišerová a Jakub Krejčí. Zatímco zkušenější reprezentanti měli ve fiktivní kavárně vesměs „manažerské“ funkce, nováček v české reprezentaci byl pouhý pingl. Své role se však ujal docela zkušeně a místy to vypadalo, jako by se odjakživa pohyboval na „place“. „Je libo kávičku s buchtíčkou, nebo si dáte raději banánový chlebiček?“ rozdával úsměvy Jakub Krejčí.

Složení reprezentačních A týmů na rok 2023: Muži – C1: Jiří Prskavec, Václav Chaloupka, Lukáš Rohan (vš. USK Praha); **K1:** Jakub Krejčí (Dukla Brandýs n. L.), Jiří Prskavec, Vít Přindiš (USK Praha). **Ženy – C1:** Tereza Fišerová, Tereza Knebllová (obě Dukla Brandýs n. L.), Gabriela Satková (USK Praha); **K1:** Tereza Fišerová, Amálie Hilgertová, Antonie Galušková (obě USK Praha).

(lan)

reprezentaci, kterou si vybojovala podruhé v kariéře, bude startovat i na vrcholech v juniorské kategorii či na divoké vodě mezi sjezdaři. „Není toho málo. Tenhle rok je nabitý, ale věřím, že to zvládnou,“ říká odhodlaně.

Vloni jí dospělá reprezentace těsně unikla, letos obstála na výbornou. „Doufala jsem, že by to mohlo klapnout, přestože nominace psychicky moc nezvládám. Pomohlo mi vítězství v úvodním závodě Českého poháru v Trnávce. Jezdila jsem pak s klidnější hlavou,“ konstatovala.

Od startů mezi vodáckou elitou očekává především sbírání cenných zkušeností. „Půjde o naprosto jiné závody než v juniorských kategoriích. To ale neznamená, že chci být jen do počtu. Nejsem úplný nováček, něco už mám taky za sebou. Potřebuju se na vodě hlavně dobře cítit. Těším se na srovnání s těmi nejlepšími.“

Krejčího premiéra mezi elitou

Zazářil i nadějný kajakář Jakub Krejčí, který se do seniorské reprezentace podívá vůbec poprvé v kariéře. Po dvou vítězstvích na kanále v Trnávce mu v Troji k jistotě stačilo 4. místo. „Dlouho jsem tomu nemohl uvěřit,“ rozplýval se při hodnocení jednoho z životních úspěchů. „Toužil jsem po tom strašně moc. Že to vyšlo, je naprosto skvělé,“ liboval si teprve jedenadvacetiletý talent z Dukly, jenž se ale může chlubit tituly mistra světa a Evropy v kategorii do 23 let.

Krejčí sebral mezi kajakáři jedinou volnou pozici. Vít Přindiš s Jiřím Prskavcem si zbylé dvě zajistili už na základě loňských výsledků z MS či ME. „Vlčáků na tenhle flek bylo opravdu hodně. Ke všem soupeřům chovám obrovský respekt. Zdravá soutěživost nás i naši disciplínu posouvají dál,“ řekl s pokorou.

A čekají ho i starty v kayak crossu, nové olympijské disciplíně. „Mám ji v oblíbenosti. I kvůli délce trati, protože závodíte jen kolem minuty. Nebojím se toho, jde o zajímavé zpestření vodáckého sportu.“

Tak hodně štěstí!

Ve fiktivní kavárně panovala pohodová atmosféra.

Text: Pavel Král (ASC Dukla), foto: CPA

ADAMCZYKOVÁ SE ZAPOJÍ DO STARDANCE.

NEJVĚTŠÍ OBAVY MÁM Z VYSOKÝCH PODPATKŮ, ŘÍKÁ

V taneční soutěži StarDance...když hvězdy tančí se již pár dukláků představilo. V jednom z nejpoblárnějších televizních pořadů, kdy osobnosti tančí po boku profesionálních tanečníků, se podařilo vyhrát například bývalým členům ASC Dukla Kateřině Baďurové nebo Aleši Valentovi. Do dvanácté řady se letos na podzim zapojí aktivní a úspěšná reprezentantka Eva Adamczyková.

Snowboardistka je v dobrém slova smyslu sportovní celebritou a na novou výzvu se těší, i když jí částečně může kolidovat se sportovním programem. Hvězda zasněžených svahů má už pochopitelně po sezoně, ale v květnu si připsala další vavřín, když si potřetí došla pro nejvyšší ocenění v anketě Král bílé stopy. Na její přítomnosti ve StarDance je pikantní to, že účastníkem a jejím protivníkem bude i manžel a herec v jedné osobě Marek Adamczyk.

„Těším se, že změním prostředí a naučím se něco nového. Do tanečních jsem chodila, ale tenkrát v prváku nešlo až tak o tancování. Moc jsem se tam toho s partou kámošů nenaučila, ale vztah k tanci mám kladný. Baví mě, a když se ozve dobrá hudba, začne to se mnou cukat,“ přiznala Evka.

Trenér nejdřív úplně nadšený nebyl

„Asi největší obavy mám z bot na vysokých podpatcích. Zvolím co nejnižší. V lodičkách neumím chodit,“ řikala s tím, že ze snowboardových bot (při závodech je v nich upnutá šest hodin denně) je zvyklá, že má nohy otláčené a že ji bolí. „Hlavně jsem zvědavá, jak se s tím vypořádají moje kotníky, které jsem měla zlomené. Ale když zvládnou závody, tak zvládnou i tancování,“ prohlásila letošní mistryně světa o těžkém zranění z prosince 2021.

Její sport je časově náročný, ale nejbližší týden má zřejmě vyřešený. „Počítám, že na ledovec vyrazím ještě v červnu. Podzim bude spíš

vyblokován pro StarDance, ale věřím, že tanec budu se sportovní přípravou na suchu kombinovat,“ uvažovala olympijská vítězka ze Soči ve snowboardcrossu.

„S trenéry jsme to už probírali. Musela jsem to s nimi zkontrolovat. Vědí to už od začátku a jsou z toho nadšení. Říkám si, že letošním zlatou medailí jsem toho hodně odpracovala a teď budu mít čas na tancování,“ culila se třicetiletá hvězda Dukly.

Její reprezentační kouč Marek Jelínek však z nápadu nejdřív nebyl úplně nadšený. „StarDance považuje za akci, do které chodí sportovci po skončení kariéry. Já jsem ale stále aktivní, a tak jsem si to musela trochu vydupat,“ prohodila s úsměvem.

Konečně bude moct podpořit manžela

„Původně se totiž mělo tančit v poolympijské sezoně. Když se to posunulo, tak je to lepší, protože v příštím nejsou žádné vrcholy. Jedou se jen světové poháry, a to je v pohodě,“ pokračovala s tím, že nabídku měla už v roce 2014. „Tehdy jsem to kvůli závodům odmítla. Teď je to jiné. Těším se i žena Marka Jelínka, že se přijdou i s malou dcerkou podívat.“

Sezona Adamczykové začíná zkráj prosince. „Do Vánoc bývají dva světáky, ale to se může kvůli sněhu změnit. Bude záležet i na tom, kam ve StarDance dojdou. Pokud bych postoupila do závěrečných kol, začala bych sezonu později. Třeba až v lednu,“ vysvětlovala.

Eva Adamczyková se zapojí do 12. řady taneční soutěže StarDance.

A neopomněla se vyjádřit k souboji s manželem. „Marek mně ve sportu hodně pomáhá a teď ho konečně budu moct v něčem podpořit i já. Myslím, že to zvládneme. A podporovat se můžeme až do předposledního kola. Jestli se dostaneme do finále, tak soupeřit začneme teprve tam,“ smála se.

Text: Milan Novotný, foto: CPA

VOZP

**VOJENSKÁ
ZDRAVOTNÍ
POJIŠŤOVNA**

Korunku pro Královnu bílé stopy si Eva Adamczyková nasadila už počtvrté.

Běžec na lyžích Michal Novák s cenou za 2. místo.

STARONOVÁ KRÁLOVNA BÍLÉ STOPY. ADAMCZYKOVÁ VYHRÁLA ANKETU POČTVRTÉ V KARIÉŘE

Ten pohled je už dobře známý. Rozesmátý obličej s korunou pro Královnu bílé stopy na hlavě. Počtvrté v kariéře si ji nasadila Eva Adamczyková, i když poprvé pod novým jménem. Tři triumfy slavila jako Samková.

Snowboardcrossařka Dukly ovládla tradiční anketu Svazu lyžařů ČR o nejlepšího lyžaře či snowboardistu uplynulé sezony. Na trůnu vystřídal Ester Ledeckou. Slavnostní vyhlášení se konalo v pražském O2 Universu.

Snowboardcrossová stálice byla hlavní favoritkou především díky druhému titulu mistryně světa. Zlato na šampionátu v gruzínském Bakuriani na začátku března vybojovala s naprostým přehledem, přestože to pro ni byla

první sezona po návratu po těžkém zranění obou kotníků.

Hlasování odborné poroty ovládla Adamczyková suverénně před běžcem na lyžích a dalším členem ASC Dukla Michalem Novákem. Kromě vítězství v hlavní kategorii byla Adamczyková oceněna i ve snowboardové kategorii.

Nejlepší akrobatickou lyžařkou byla vyhlášena skicrossařka Nikol Kučerová, která se na předávání zároveň rozloučila s profesionální kariérou. Díky zlatému gruzínskému závodě se stal trenérem roku kouč Adamczkové a snowboardcrossové reprezentace Marek Jelínek.

Výsledky ankety Král bílé stopy 2023 – celkové pořadí: 1. Eva Adamczyková 44, 2. Michal Novák 6, 3. Martina Dubovská 4. **Trenér roku:** Marek Jelínek. **Junior roku:** Vanessa Volopichová. **Síň slávy:** Zbyněk Hubáč, Miroslav Jarouš, Ladislav Slonek, Aleš Suk, Luděk Váša.

Jednotlivé disciplíny

Akrobatické lyžování: Nikol Kučerová. **Alpské disciplíny:** Martina Dubovská. **Běh na lyžích:** Michal Novák. **Severská kombinace:** Jiří Konvalinka. **Skok na lyžích:** Klára Ulrichová. **Snowboarding:** Eva Adamczyková. **Travní lyžování:** Martin Barták. **Para lyžař:** Jiří Hartig.

Text: Milan Novotný, foto: CPA, Bóša

Společné foto v salonku Praha

SPORTOVCI A TRENÉŘI ASC DUKLA PŘEVZALI DĚKOVNÉ LISTY ZA MEDAILE A VÝBORNOU REPREZENTACI

Sportovci ASC Dukla společně se svými trenéry převzali z rukou náměstka ministryně obrany Daniela Blažkovce děkovné listy za výbornou reprezentaci v prvním čtvrtletí roku 2023.

Na mistrovství světa a Evropy získali dukláci celkem devět medailí. Čtyři zlaté, jednu stříbrnou a čtyři bronzové. „Máte za sebou velmi povedenou zimní sezonu. Tyto úspěchy dokládají, že Armádní sportovní centrum Dukla stále patří k výkladním skříním českého sportu,“ poznamenal s hrdostí Blažkovec.

Velké gratulace se dostalo například světové šampionce ve snowboardcrossu Evě Adamczykové či Miroslavu Vraštilovi a Jiřímu Šimánkovi, vítězům svých věkových kategorií na MS ve veslování na trenažéru.

V salonku Praha Ministerstva obrany došlo rovněž k ocenění puškaře Petra Nymburského, jenž byl na konci roku 2022 vyhlášen nejlepším světovým střelcem roku. Extratřidu prokazuje i letos, kdy v závodech Světového poháru obsadil v třípolohové střelbě z libovolné malorážky už dvakrát 3. místo.

Daniel Blažkovec neopomněl zmínit významnou roli trenérů ASC Dukla. „Za své úspěchy vděčíte z velké části jim. Všichni zasloužíte velké poděkování za reprezentaci naší země na vrcholných mezinárodních soutěžích.“

Za sportovce promluvila Eva Adamczyková, olympijská vítězka ze Soči 2014. „Díky podpoře Ministerstva obrany se můžeme kvalitně připravovat a sportovat. Toho si moc považujeme, protože

Střelec Petr Nymburský s děkovným listem

některé výjezdy bychom si jinak nemohli dovolit. Obzvláště je to důležité u sportovců, kteří ještě takové úspěchy nemají, ale potřebují se konfrontovat s těmi nejlepšími. Jedině tak mohou v budoucnu zazářit.“

Po slavnostním aktu následovalo společné foto. Sportovci, trenéři a čestní hosté v čele s ředitelem ASC Dukla Pavlem Bencem se poté odebrali k přípitku a neformálnímu setkání do Zrcadlového salonku.

Ocenění sportovci: Eva Adamczyková (snowboardcross), Miroslav Vraštil, Jiří Šimánek, Jakub Podrazil (vš. veslování na trenažéru), Michal Novák (běžecké lyžování), Nikol Kučerová (skicross), Zuzana Maděrová (snowboarding), Petr Nymburský, Veronika Blažíčková, Ondřej Kupec, Nicol Símetová, Klára Ticháčková (vš. sportovní střelba).

Text: Pavel Král (ASC Dukla), foto: CPA

Úspěšní veslaři a jejich trenéři – zleva: Jakub Podrazil, Michal Vabroušek, Miroslav Vraštil, Jiří Šimánek a Ondřej Synek

VADLEJCH ZAČAL SKVĚLE, OŠTĚP POSLAL DVAKRÁT ZA 88 METRŮ

Letošním vrcholem Jakuba Vadlejcha je jednoznačně srpnové mistrovství světa v Budapešti. Oštěpař Dukly se však dostal do báječné formy už v úvodu sezony. Ještě v dubnu na konci jihoafrického kempu triumfoval na tamním univerzitním mítinku výkonem 88,38 m. Zkraje května ho pak na úvodním podniku Diamantové ligy v Dauhá, kde před rokem poprvé překonal hranici devadesáti metrů, posunul o pětadvacet centimetrů na 88,63.

„Příprava byla jedna z nejlepších, co jsem kdy měl. V Africe jsem nikdy tak daleko nešel. Považuji to za skvělý signál před nadcházející sezonou,” prohlásil držitel stříbrné medaile z OH v Tokiu a dalších dvou cenných kovů ze šampionátů v loňském roce. Při

katarské konfrontaci s olympijským vítězem Níradžem Čoprou z Indie a mistrem světa Andersonem Petersem z Grenady prohrál jen s prvně jmenovaným o pouhé čtyři centimetry.

Text: Milan Novotný, foto: CPA

PARÁDNÍ VÝKON GOLFISTKY SPILKOVÉ. NA FLORIDĚ OBSADILA 2. MÍSTO!

Velmi povedený turnaj v rámci seriálu Ladies European Tour má za sebou golfistka Klára Davidson Spilková. Ve West Palm Beach obsadila výborně 2. místo! O jedinou ránu nestačila pouze na Carlotu Cigandaovou ze Španělska.

Spilková na skvěle obsazeném podniku na Floridě dokázala porazit například novozélandskou hvězdu Lydii Koovou, bývalou světovou jedničku. „Hřiště bylo celkem těžké. Skvěle mi vyšel první den, další byly jako na houpačce,” uvedla v hodnocení pro média. „Ale zabojovala jsem, ze své hry jsem měla dobrý pocit. Je z toho krásný výsledek,” uvedla. Osmadvacetiletá členka Dukly tak po dvou čtvrtých místech dosáhla nejlepšího výsledku v letošním roce.

Odměnou za parádní výkon byla pro Spilkovou také prémie v hodnotě 46 tisíc dolarů, což v přepočtu činí více než milion korun.

Text: Pavel Král (ASC Dukla), ilustrační foto: LET

ZA OSM DNÍ 75 SESKOKŮ! PARAŠUTISTÉ DUKLY PROSTĚJOV PILOVALI V EMPURIABRAVĚ SKUPINOVOU AKROBACII

Povedený výcvikový tábor zaměřený na skupinovou akrobacii absolvovali parašutisté Dukly Prostějov. Ve španělské Empuriabravě zvládli za osm dní 75 seskoků!

„Tuto disciplínu trénujeme jako doplňkovou. Těmi hlavními zůstávají přesnost přistání a individuální akrobacie, ale být co nejlepší ve skupinové akrobacii znamená co nejvíce se přiblížit celkové medaili na vojenském mistrovství světa,” vysvětluje trenér Libor Jiroušek. V největší evropské dropzóně našli jeho svěřenci ideální podmínky k přípravě na červencový podnik CISM Regional v Murcii. „Přes zimu se skupinová akrobacie trénuje ve větrném simulátoru, který využíváme hlavně v Praze. Po extrémním zdražení energií jsme začali jezdit do tunelu v Polsku, kde je cena téměř poloviční. Trénink ve Španělsku nám ale dá nejvíce. K dispozici máme dva sety padáků. Hned po přistání tak můžeme nasednout do dalšího letadla a nezdřezovat se balením. Od toho jsou tam profesionální baliči. Díky tomu jsme zvládli za osm dní udělat 75 seskoků,” těšilo Jirouška.

Text: Pavel Král (ASC Dukla), foto: ASC Dukla

VÝSTAVA NEJLEPŠÍCH SPORTOVNÍCH FOTOGRAFIÍ KARLA NOVÁKA SLAVNOSTNĚ ZAHÁJENA V ARMÁDNÍM MUZEU ŽIŽKOV

V Armádním muzeu Žižkov, nacházejícím se v prostorách zrekonstruovaného Vojenského historického ústavu v Praze, byla slavnostně zahájena unikátní výstava fotografií Karla Nováka, legendy sportovní fotografie. Jeho tvorbu mohou návštěvníci zhlédnout do 23. srpna tohoto roku.

Mezi čestnými hosty nescházel Pavel Benc, ředitel ASC Dukla. Ne náhodou, výstava je součástí připomenutí 75. výročí vzniku Armádního sportovního centra Dukla. Právě Karel Novák s chutí fotografoval sportovní osobnosti tohoto slavného klubu české a československé historie.

Výstava nese název Karel Novák: malíř sportu. Společně ji připravily Vojenský historický ústav Praha a Český olympijský výbor. Přístupná pro veřejnost bude do 23. srpna tohoto roku.

Text: Pavel Král (ASC Dukla), foto: ASC Dukla

Každým rokem se s nastupujícím létem na portálu objevují častěji i dotazy k pravidlům nošení vojenského stejnokroje v tomto ročním období. Dotazy se netýkají jen možných „úlev“ při nošení vojenského stejnokroje v letních podmínkách, ale také možnosti nošení různých doplňků a jejich používání. Jedná se např. o sluneční brýle. V článku se budeme zabývat jedním takovým dotazem.

Dotaz:

*Dobrý den,
jak je to s nošením slunečních brýlí k vojenskému stejnokroji? A jaký předpis to upravuje?*

Děkuji

Odpověď:

Problematicku nošení slunečních brýlí k vojenskému stejnokroji řeší ustanovení čl. 70 odst. 1 NVMO č. 12/2012 Věstníku Ministerstva obrany o pravidlech pro nošení vojenského stejnokroje, vybraných součástí vojenské výstroje a drobných stejnokrojových doplňků (stejnokrojový výnos):

Vyžadují-li to klimatické podmínky, lze ke stejnokrojům nosit vojenské brýle proti slunci zavedené do užívání nebo vlastní brýle proti slunci bez jakýchkoli ozdob.

Dále nošení slunečních brýlí upravuje nařízení náčelníka Generálního štábu AČR k úpravě vnějšího vzhledu vojáků v podřízenosti náčelníka Generálního štábu AČR č. 1102-1/2016-1304 ve své příloze v části třetí „Optické a sluneční brýle, kontaktní čočky“ čl. 6 přílohy:

1. Předepsané optické brýle (i samozabarvovací) a sluneční brýle je povoleno nosit ke všem druhům vojenského stejnokroje. Nošení barevně a tvarově výstředních optických nebo slunečních brýlí je zakázáno. Brýle musí být bez ozdob, případně logo výrobce musí být malé a nenápadné. Skla slunečních a samozabarvovacích optických brýlí mohou být pouze v odstínech černé a hnědé, rámečky musí být v odstínech černé nebo hnědé nebo v kovovém provedení. Skla zrcadlového vzhledu jsou zakázána.

2. Použití slunečních brýlí v nástupovém a pochodovém tvaru nebo v poli je možné pouze se svolením nadřízeného nebo ze zdravotních důvodů. Sluneční brýle se nenosí uvnitř budov. Sluneční brýle se nesmí nosit jakkoli přichycené k vojenskému stejnokroji (např. za kapsu, ve výstřihu apod.), posunuté do čela, nasazené na temeni hlavy nebo do týla a pověšené na šňůrce, řetízku nebo jiném druhu závěsu.

3. Kontaktní čočky musí být průhledné nebo musí mít přirozenou barvu a rozměr oční rohovky. Kontaktní čočky s nepřirozeným tvarováním zorníček (např. kočičí oči) a v nepřirozených barvách nejsou povoleny.

Redakce IKP

ikp.army.cz

V PŘÍŠTÍM ČÍSLE SE PODÍVÁME NA DALŠÍ
ZAJÍMAVOSTI Z PROVOZU PORTÁLU

Vydává MO ČR
Odbor komunikace
Tychonova 1, 160 01 Praha 6
IČO 60162694
www.army.cz

Redakce
Tychonova 1, 160 01 Praha 6

Grafická úprava: Milan Syrový
Jazyková korektura: Tierra Xaver, Kamil Novák
a Milena Krejsová

V jednotkách ozbrojených sil rozšiřuje
VHÚ Praha – produkční oddělení
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6

Tisk: TISK CENTRUM, s. r. o.

Číslo indexu: 45 011
ISSN 1211-801X
Evidenční číslo: MK ČR E 5254

Uzávěrka čísla: 24. 5. 2023
Toto číslo vyšlo dne: 12. 6. 2023

Foto na titulní straně: Radim Horák, rhfoto

KONTAKTY DO REDAKCE

Filip Tesař (spolupracovník redakce)
telefon: 973 200 145
mobil: 606 710 643
e-mail: tesarf1@army.cz

Petr Třešňák (redaktor)
telefon: 973 200 152
mobil: 724 380 769
e-mail: tresnakp@army.cz

Jana Deckerová (redaktorka)
telefon: 973 215 549
mobil: 606 604 733
e-mail: deckerovaj@army.cz

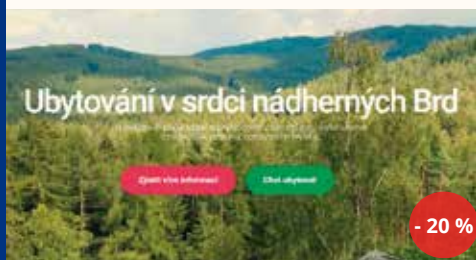
Milan Syrový (grafik)
telefon: 973 215 558
e-mail: syrovym@army.cz

Elektronická podoba A reportu
je umístěna na **www.army.cz**

PŘINÁŠÍME VÁM VÝBĚR Z NABÍDKY NOVÝCH BENEFITŮ

VÍCE NEŽ 190 BENEFITŮ

Sleva na ubytování v srdci Brd
APARTMÁN STRAŠICE

Sleva na produkty s molekulárním vodíkem
H2 WORLD

Sleva do půjčovny sportovního vybavení
ZÁCHRANNÁ SLUŽBA BRDY

Sleva na ubytování v apartmánech
KORZO LIPNO

RLS SPORT & RLS TEAM

www.reallifeservices.cz

Sleva na vzdělávací akreditované kurzy
REAL LIFE SERVICES

Sleva na německá tepelná čerpadla
ALPHA INNOTECH

Benefity
pro vojáky AČR
www.benefit-army.cz

Sledujte nás také na našich facebookových stránkách

Benefity
pro válečné veterány
www.benefit-veterani.cz

LETNÍ DOMÁCÍ REKREACE S ANIMAČNÍMI PROGRAMY

Léto a letní prázdniny jsou tu a Volareza pro děti opětovně připravila v zařízeních VLRZ pod vedením zkušených programových pracovníků jednotlivých zařízení VLRZ animační programy plné zábavy, dobrodružství, zajímavostí a zážitků. Pro děti jsou během týdenního rekreačního pobytu připraveny sportovní soutěže, společenské hry, poznávací výlety s překvapením a pro šikovné ruce dětí jsou přímo stvořené kreativní dílny. Naším společným cílem a přáním je vždy zajistit dětem aktivity plné zážitků, do kterých se neváhejte zapojit ani vy dospělí.

volareza
HOTELY • LÁZNĚ • WELLNESS

SLAVÍME 30 LET

ARMÁDA NA NÁPLAVCE

28. ČERVNA 2023
9:00 – 18:00

Praha 2 – Rašínovo nábřeží Praha 5 – Hořejší nábřeží

